



Miljø- og
Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om økologi til jordbrugets forsyningsvirksomhe der



Februar 2020



Vejledning om økologi til jordbrugets forsynings-
virksomheder m.v
2020

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2020

Foto: Troels Battrup Andersen
© Landbrugsstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet

Landbrugsstyrelsen

Augustenborg Slot 3

6440 Augustenborg

Tlf.: 33 95 80 00

E-mail: mail@lbt.dk

www.lbt.dk

ISBN 978-87-7120-018-8

Indhold

1.	Virksomheder, der skal autoriseres	10
1.1	Hvornår skal virksomheder autoriseres af Landbrugsstyrelsen.	10
1.2	Hvornår skal virksomheder, der forarbejder produkter for økologer, autoriseres?	10
1.3	Hvornår skal virksomheder, der opbevarer produkter for økologer/økovirksomhed, autoriseres?	10
1.4	Hvornår skal mellemhandlere, autoriseres?	11
1.5	Hvornår skal virksomheder, der transporterer økologiske produkter, autoriseres?	11
1.6	Hvornår skal en økologisk bedrift også være autoriseret som økologisk virksomhed?	11
1.7	Driftsmæssigt adskilte enheder	12
1.8	Aktiviteter og virksomhedstyper	12
1.9	Indsamling af vilde planter mv.	12
1.9.1	Ikke tilladte gødnings og plantebeskyttelsesprodukter	13
1.9.2	Tilladte gødninger og plantebeskyttelsesmidler i en passende mængde	13
1.9.3	Forurenede områder	13
1.9.4	Giftige planter	13
1.9.5	Indberetning af sankningsområdet og dokumentation	13
2.	Ansøgning om autorisation	15
2.1	Krav til ansøgning om autorisation	15
2.2	Krav til ændring af autorisation	15
2.3	Supplerende krav til foderstofvirksomheder	15
2.4	Autorisationsprocessen	16
2.5	Autorisationskontrol	16
2.6	Autorisationsbevis	17
3.	Økologikontrollen på forsyningsvirksomheder	18
3.1.1	Formålet med kontrollen	18
3.1.2	Metoden	18
3.1.3	Økologisk krydskontrol	19
3.1.4	Kontrolbesøget	19
3.2	Kontroltyper	19
3.2.1	Den årlige kontrol	19
3.2.2	Stikprøvekontrol / Kampagner	19
3.2.3	Ændringskontrol	20
3.2.4	Rekvireret krydskontrol	20
3.3	Kontrolrapport	20
3.3.1	Høring	20
3.3.2	Afgørelser	20
3.4	Prøvetagning	21
3.5	Offentliggørelse af kontrol og prøvetagningsresultater	21
4.	Den økologiske produktion	22
4.1	Generelle principper for økologisk produktion	22
4.2	Hovedprincipper i økologireglerne	22
4.2.1	Adskillelse	22
4.2.2	Virksomheder der også har en ikke-økologisk produktion	22
4.2.3	Særskilt opbevaring	23

4.2.4	Forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer	23
4.2.5	Sporbarhed af den økologiske oprindelse	24
4.3	Beskrivelse af arbejdsgangene i virksomheden	25
4.3.1	Rengøring	25
5.	Produktion af frø mv. til økologisk jordbrugsproduktion.....	26
5.1	Den økologiske Frødatabase	27
5.1.1	Registrering som leverandør.....	28
5.1.2	Oprettelse af sorter til Den økologiske Frødatabase	28
5.1.3	Vurdering af sorter	29
5.1.4	Opdatering af oplysninger i databasen	29
5.1.5	Økologens adgang til at bruge ikke-økologisk u-bejdet frø	29
5.1.6	Ordrebekræftelse til økologen.....	29
6.	Gødning, jordforbedringsmidler og voksemedier	30
6.1.1	Produktion af økologisk gødning og jordforbedringsmidler	30
6.1.2	Ikke-økologisk gødning og jordforbedringsmidler, produktion og import	30
6.1.3	Voksemedier	30
7.	Produktion af økologisk foder	32
7.1	Produktion af foder til økologisk akvakultur	32
7.2	Produktion af foder til økologiske husdyr	33
7.2.1	Egenkontrol i den økologiske foderproduktion	34
7.3	Forarbejdning af produkter for autoriserede økologer	35
7.4	Manglende eller mistet økologisk status	36
8.	Transport.....	37
8.1	Transport i lukket emballage	37
8.2	Transport i åben emballage	37
8.3	Egenkontrol ved transport af økologiske foderstoffer	38
8.4	Transport af levende dyr	39
8.5	Virksomheder der udfører transport/distribution	39
9.	Varemodtagelse	40
9.1	Generelt om forholdsregler ved varemodtagelse	40
9.2	Varemodtagelse ved import fra tredjelande	41
9.2.1	Supplerende kontrol med importerede produkter.....	41
9.3	Egenkontrol ved modtagelse af økologisk foder og fødevarer	42
10.	Økologiregnskab	43
10.1	Regnskab på økologiske virksomheder	43
10.1.1	Ajourføring	43
10.1.2	Lagerregnskab	43
10.1.2.1	Varenumre	43
10.1.3	Krav til lagerregnskab	44
10.2	Separat økologisk regnskab	45
10.3	Forarbejdning af produkter for autoriserede økologer.....	45
10.4	Dokumentation for økologiske produkter	46
10.4.1	Dokumentation ved køb fra primærproducent i Danmark	46
10.4.1.1	Omlægningstider	47
10.4.2	Dokumentation ved køb fra virksomheder eller bedrifter i andre EU/EØS-lande	48
10.4.3	Dokumentation ved import fra tredjelande	48
10.5	Dokumentationskrav ved anvendelse af ikke-økologiske produkter	49
10.5.1	Genetisk modificeret materiale	49

10.5.1.1	Foder	49
10.5.2	Frø og vegetativt formeringsmateriale	50
10.6	Egenkontrol ved økologiregnskab for økologiske foderstofvirksomheder	50
10.7	Balanceregnskab	51
10.7.1	Opstilling af balanceopgørelser	52
11.	Markedsføring	53
11.1	"Økologisk" er en beskyttet varebetegnelse	53
11.2	Mærkning	53
11.3	Mærkning med Ø-mærket	54
11.4	Mærkning med det fælles EU-økologimærke	55
11.5	Mærkning af udenlandske produkter	55
11.6	Mærkning af frø, udsæd m.m.	55
11.6.1	Ikke-økologisk frø, udsæd mv.	56
11.6.1.1	Græs- og kløvergræsfrøblandinger	56
11.7	Mærkning af gødning, jordforbedringsmidler, voksemedier og plantebeskyttelsesmidler	56
11.7.1	Gødning og jordforbedringsmidler	56
11.7.2	Voksemedier	57
11.7.3	Plantebeskyttelsesmidler	57
11.8	Mærkning af økologiske foderstoffer	57
11.8.1	Mærkning af foderstoffer, der kan anvendes i økologisk produktion	58
11.8.2	Mærkning af foder til økologisk akvakultur	58
11.8.3	Egenkontrol i forbindelse med mærkningen	58
12.	Import og samhandel	59
12.1	Samhandel indenfor EU/EØS-landene	59
12.2	Import fra tredjelande	59
12.2.1	Import fra godkendte tredjelande	59
12.2.2	Import fra ikke godkendte tredjelande	61
12.3	Procedure ved import fra tredjelande	61
12.3.1	Generelle importprocedurer	61
12.3.1.1	Forhåndsanmeldelse og påtegning af kontrolattest	62
12.3.1.2	Toldmyndighedernes skal påstemple	62
12.3.1.3	Attestation af kontrolattesten er delt mellem Landbrugsstyrelsen og toldmyndighederne	63
12.3.1.4	Modtagekontrol	63
12.3.1.5	Opbevaring af importdokumentation	63
12.3.2	Særlige importprocedurer	63
12.3.2.1	Frigivelse ved uregelmæssigheder	63
12.3.2.2	Opdeling af en sending	63
12.3.3	Import fra tredjelande til Danmark direkte eller via andre EU/EØS-lande	64
12.3.4	Import til et andet EU/EØS-land	65
12.3.5	Import til Danmark via et andet EU/ EØS-land	65
12.3.6	Indførsel fra et andet EU/ EØS-land	65
13.	Eksport	66
13.1	Certifikater	66
13.1.1	Økologicertifikat for virksomheder	66
13.1.2	Økologicertifikat for bedrifter	66
13.1.3	Kontrol dokument for udenlandske kontrolorganers regler	66
13.2	Eksport af økologiske produkter til USA	66
13.3	Eksport af økologiske produkter til Canada	67
13.4	Eksport af økologiske produkter til Japan	67
14.	Indberetning	68

14.1	Årlig indberetning.....	68
14.2	Indberetning af ændringer på virksomheden	68
14.3	Årligt autorisationsbevis	68
15.	Overtrædelse af reglerne	69
15.1	Overtrædelse af reglerne.....	69
15.1.1.1	Tilbagekaldelse af autorisation	69
15.1.1.2	Ændring af autorisationen.....	70
15.1.1.3	Salgsforbud.....	70
15.2	Vil du klage over en afgørelse?	70
16.	Ejerskifte, ophør, konkurs mv.	71
	Bilagsfortegnelse	72
	Bilag 1.Definitioner.....	73
	Bilag 2.Mærkningseksempel for foderblandinger	78
	Bilag 3.Produkter, der i særlige tilfælde kan bruges til plantebeskyttelse på økologiske afgrøder	79
Bilag 3.1	Basisstoffer	82
	Bilag 4.Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer og rengøringsmidler.....	84
	Bilag 5.Liste over ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler	88
	Bilag 6.Liste over blanketter, som findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside	91
	Bilag 7.Eksempel på rapport til JAS certificerede importør	92
	Bilag 8.GMO risikoliste foderproduktion.....	93
	Gruppe 1. Produkter hvor der er en høj risiko for indeholde af GMO eller GM-materiale	93
	Bilag 9.Aktivitetstyper og underkategorier.	96

Forord

Hvad kan du læse om i vejledningen?

I vejledningen beskriver vi reglerne for økologiske forsyningsvirksomheder i Danmark, som er autoriseret til økologi af Landbrugsstyrelsen.

Landbrugsstyrelsen autoriserer og kontrollerer økologiske forsyningsvirksomheder, der producerer, tilbereder, oplagrer, markedsfører eller importerer økologiske produkter, som anvendes i den økologiske jordbrugsproduktion. Produkterne kan f.eks. være økologisk frø, sædekorn, vegetativt formeringsmateriale, småplanter, læggekartofler, foderstoffer, gødning og jordforbedringsmidler samt salg af økologiske husdyr.

Økologiske forskningsvirksomheder skal overholde særlige regler for økologisk produktion, og produkterne kan kun sælges som økologiske, hvis de er produceret af en virksomhed, der er autoriseret til økologisk produktion.

Vejledningen retter sig især til:

- Virksomheder, der producerer, tilbereder, oplagrer, markedsfører og importerer økologiske produkter til anvendelse på økologiske jordbrugsbedrifter.
- Konsulenter og brancheorganisationer, der rådgiver om økologisk produktion.

I vejledningen kan du blandt andet læse om:

- Hvordan I som forsyningsvirksomhed bliver autoriseret til økologisk produktion.
- Hvordan man sikrer sig at produktionen er økologisk.
- Hvilke krav, der er til dokumentation.
- Hvordan kontrollen af autoriserede virksomheder foregår.
- Hvordan I kan markedsføre økologiske produkter.
- Hvilke krav, der er ved import og eksport af økologiske produkter.

Når reglerne bliver ændret, opdaterer vi vejledningen. I kan følge med i ændringerne ved at abonnere på nyheder om økologi på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#). Du kan finde den senest opdaterede vejledning på vores hjemmeside www.lbst.dk

Hvis du er i tvivl om reglerne, kan du kontakte:

Landbrugsstyrelsen
Administrativ Jordbrugskontrol
Team Økologiadministration

Augustenborg Slot 3

6440 Augustenborg

Telefon 33 95 80 00

Email: jordbrugskontrol@lbst.dk

Husk også den generelle lovgivning

Når I er autoriseret som økologisk virksomhed, skal I overholde økologireglerne, som er beskrevet i denne vejledning. Men I skal også overholde de generelle regler, som gælder for alle danske virksomheder. Det er f.eks. de generelle regler om markedsføring, hygiejne, foder, plantesundhed, plantebeskyttelsesmidler mv.

Vejledningen gælder fra januar 2020.

Team Økologiadministration

Lovgrundlag

Reglerne om økologisk jordbrugsproduktion omfatter bestemmelserne i:

- RFO: Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91 (med senere ændring).
- KFO: Kommissions forordning (EF) nr. 889/2008 af 5. september 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion om mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (med senere ændringer).
- Kommissionens forordning (EF) nr. 1235/2008 af 8. december 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 for så vidt angår ordninger for import af økologiske produkter fra tredjelande* (importforordningen) (med senere ændringer).
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 og (EU) 2016/2031, Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 og (EF) nr. 1099/2009 samt Rådets direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF og 2008/120/EF og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 og (EF) nr. 882/2004, Rådets direktiv 89/608/EØF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 96/93/EF og 97/78/EF og Rådets afgørelse 92/438/EØF (forordningen om offentlig kontrol) EØS-relevant tekst.
- Økologilov, lovbekendtgørelse nr. 21 af 4. januar 2017.
- Bekendtgørelse nr. 1316 af 19. november 2018 om økologisk jordbrugsproduktion mv. (Økologibekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser.

Bestemmelserne i forordningerne, loven og bekendtgørelserne er uddybet i denne vejledning.

Økologireglerne erstatter ikke andre regler, der regulerer de relevante områder. Hvis et område er reguleret af både økologireglerne og andre regler, skal du derfor overholde alle reglerne. Økologireglerne dække hele produktionskæden fra jord til bord.

Administration af det økologiske regelsæt er delt

Administration af det økologiske regelsæt er delt på denne måde:

Landbrugsstyrelsen, Jordbrugskontrol varetager administration og kontrol af økologireglerne om produktion, forarbejdning, mærkning, markedsføring, import og eksport for økologiske jordbrugsbedrifter og virksomheder, der forsyner jordbruget med økologiske frø, sædekorn, vegetativt formeringsmateriale, foderstoffer og gødning samt andre nonfood-produkter, bortset fra pet-food med animalsk indhold.

Landbrugsstyrelsen
Jordbrugskontrol
Team Økologiadministration
Augustenborg Slot 3
6440 Augustenborg
Telefon 33 95 80 00
E-mail: jordbrugskontrol@lbst.dk
Hjemmeside: www.lbst.dk

Fødevarestyrelsen varetager administration og kontrolkoordinering af reglerne om import, markedsføring, forarbejdning, mærkning mv. af økologiske fødevarer og pet-food med animalsk indhold. Det er Fødevarestyrelsens lokale kontrolafdelinger, der gennemfører kontrollen.

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup
Telefon 72 27 69 00
E-mail: fvst@fvst.dk

Hjemmeside: www.fvst.dk

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at markedsføringsloven bliver overholdt. Spørgsmål om, hvorvidt betegnelsen "økologisk" kan anvendes på og om produkter, der ikke er landbrugsprodukter eller fødevarer, hører under forbrugerombudsmanden.

Forbrugerombudsmanden

Carl Jacobsens Vej 35, 2500 Valby

Hjemmeside www.forbrugerombudsmanden.dk

E-mail forbrugerombudsmanden@kfst.dk, Telefon 41 71 51 51

Miljøstyrelsen har ansvar for godkendelse af plantebeskyttelsesmidler i Danmark. Det er derfor Miljøstyrelsen, som kan oplyse, om konkrete plantebeskyttelsesmidler er tilladt i Danmark.

Miljøstyrelsen

Haraldsgade 53,

2100 København Ø

Telefon 72 54 40 00

Hjemmeside www.mst.dk

E-mail mst@mst.dk



1. Virksomheder, der skal autoriseres

1.1 Hvornår skal virksomheder autoriseres af Landbrugsstyrelsen.

Jeres virksomhed skal autoriseres til økologi af Landbrugsstyrelsen, hvis I producerer, tilbereder, emballerer, mærker, oplagrer eller importerer produkter, som skal markedsføres som økologiske¹.

Følgende produktioner skal altid autoriseres

- Transport og salg af levende dyr og uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter.
- Foder, foderblandinger og fodermidler.
- Gødning og jordforbedringsmidler m.m.
- Vegetativt formeringsmateriale, frø og udsæd.
- Planteskoler der både indkøber og selv producerer plantemateriale.

Det samme gælder, hvis jeres virksomhed producerer, tilbereder, emballerer, mærker, oplagrer eller importerer foderstoffer, der skal markedsføres med henvisning til økologi.

Virksomheden skal være autoriseret, inden I begynder med aktiviteterne. I skal samtidig overholde øvrige lovkrav om registrering i Landbrugsstyrelsen og/eller i Fødevarestyrelsen. Virksomheder eller bedrifter, der udfører aktiviteter omfattet af den generelle fødevarerlovgivning, er også underlagt Fødevarestyrelsens kontrol.

1.2 Hvornår skal virksomheder, der forarbejder produkter for økologer, autoriseres?

Forarbejder virksomheden økologiske produkter for autoriserede økologer, skal virksomheden normalt være autoriseret af Landbrugsstyrelsen².

Hvis I kun tørrer eller renser korn eller markfrø, som tilhører en økolog, skal virksomheden ikke autoriseres, dog skal aktiviteten og især hvordan man undgår forurening af de økologiske produkter være beskrevet. En økolog, der ønsker at anvende en virksomhed til tørring eller rensning af korn eller markfrø, skal anmelde det til Landbrugsstyrelsen. I kan finde blanketten til anmeldelse på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Se afsnit 5.8 om forarbejdning af produkter for autoriserede økologer.

1.3 Hvornår skal virksomheder, der opbevarer produkter for økologer/økovirksomhed, autoriseres?

Ønsker en økolog at anvende særskilt lager/silo mv. på en ikke økologisk virksomhed, skal økologen leje lagerfaciliteter af virksomheden og anmelde det til Landbrugsstyrelsen³. I kan finde en blanket "Anmeldelse af leje/til forpagtning af bygning" på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#), som kan bruges til at anmelde leje af bygninger.

¹ Økologibekg. § 70

² RFO 834/2007, artikel 28, stk. 1

³ KFO 889/2008 artikel 64

Ønsker en økologisk virksomhed at benytte et lagerhotel til opbevaring og håndtering af færdigemballerede og færdigmærkede varer, skal lagerhotellet ikke autoriseres, da aktiviteten blot er udlagt til lagerhotellet. Virksomheden skal anmelde den udlagte aktivitet ved at skrive det på den årlige indberetning. Virksomheden skal tillige føre kontrol med den udlagte aktivitet og opbevare dokumentation herfor.

1.4 Hvornår skal melleghandlere, autoriseres?

Melleghandlere, som køber og sælger økologiske produkter og foderstoffer med henvisning til økologi, skal som udgangspunkt altid autoriseres til økologi. Det gælder, uanset om der er tale om færdigpakkede og færdigmærkede produkter eller produkter i løs vægt⁴.

Jeres virksomhed skal autoriseres til økologi, hvis I:

- Køber, opstalter eller sælger økologiske dyr. Det gælder også for handel med levende dyr over Danmarks grænser
- Er melleghandlere af korn og andre afgrøder
- Er melleghandlere af økologiske juletræer og pyntegrønt
- Har en maskinstation, der køber og sår økologiske frø. Det er dog ikke et krav, at maskinstationen skal være autoriseret, hvis producenten selv køber frøene, og maskinstationen kun sår dem på den økologiske bedrift eller hvis maskinstationen kun høster afgrøder på den økologiske bedrift.
- Køber eller sælger økologisk gødninger og jordforbedringsmidler.

Der er en undtagelse fra hovedreglen om autorisation, hvis virksomheden udelukkende sælger færdigemballerede og færdigmærkede produkter til den endelige forbruger eller bruger (detailsalg). Dette kan f.eks. være frøposer der er købt i et andet EU land og sælges i supermarked. Hvis I importerer økologiske produkter fra tredjelande, skal jeres virksomhed altid være autoriseret.



1.5 Hvornår skal virksomheder, der transporterer økologiske produkter, autoriseres?

Kravet om autorisation gælder ikke for virksomheder, der udelukkende transporterer produkter direkte fra leverandør til modtager. I forbindelse med transport er der betingelser, som I skal overholde. I kan se mere herom i [kapitel 7](#). Det er en forudsætning, at der ved transport ikke sker ændringer i partiernes transportemballage, mærkning eller de dokumenter, der følger med partiet.

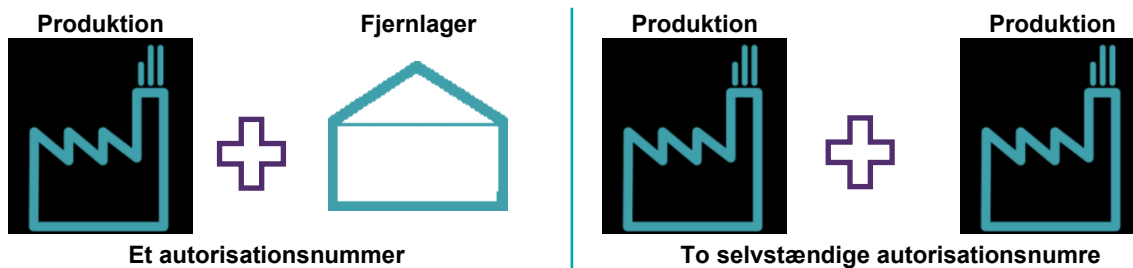
1.6 Hvornår skal en økologisk bedrift også være autoriseret som økologisk virksomhed?

Økologiske bedrifter skal også autoriseres som økologiske virksomheder, hvis de ud over egen avl sælger andres økologiske eller ikke-økologiske produkter. Det gælder også for bedrifter, som ønsker at importere økologiske produkter fra tredjelande.

⁴ Økologibekg. § 69

1.7 Driftsmæssigt adskilte enheder

Består jeres virksomhed af flere driftsmæssigt adskilte enheder, skal hver enhed autoriseres særskilt med selvstændigt autorisationsnummer. Det gælder også, selvom der er forretningsmæssigt fællesskab. Hvis der under et enkelt autorisationsnummer registreres et fjernlager, må der hverken foregå salg eller indkøb derfra. I skal huske, at fjernlagre skal fremgå særskilt af den enkelte autorisation. Hvis I opretter nye fjernlagre, skal I straks indberette det til Landbrugsstyrelsen⁵.



1.8 Aktiviteter og virksomhedstyper

Økologisk produktion kan opdeles i en række forskellige aktivitetstyper, der dækker hele produktionskæden fra jord til bord. Til hver aktivitetstype er der tilknyttet en række produktionskategorier. Der findes disse følgende aktivitetstyper.

1. Landbrugsproduktion
2. Tilberedning
3. Distribution
4. Opbevaring
5. Markedsføring
6. Import
7. Eksport
8. Planter, frø og gødning

Når man ændrer aktiviteter så skal man indberette dette til Landbrugsstyrelsen. Til indberetningen af ændringerne skal I benytte jer af de ovenstående aktivitetstyperne og de tilknyttede underkategorier. Efter vi har modtaget jeres indberetning vil vi udføre en ændringskontrol. Denne kontrol kan enten udføres som en fysisk eller administrativ kontrol. Efter kontrollen vil ændringen i aktiviteterne fremgå af jeres autorisationsbevis.

I bilag 9 finder I en oversigt og beskrivelse af de forskellige aktivitetstyper samt de underkategorier der hører til typerne.

1.9 Indsamling af vilde planter mv.

Det er muligt at indsamle vilde planter, plantedele, plantesaft, frugter, Micro alger med mere og sælge dem som økologiske fra økologisk dyrkede områder eller ikke-økologiske naturområder, skove og områder med lignende karakter.

Der er dog en række krav, der skal være opfyldt⁶:

- Der skal redegøres for, hvorfra der indsamles vildt plantemateriale.
- Der har ikke været brugt handelsgødning eller plantebeskyttelsesmidler på indsamlingsområderne i de sidste 3 år.
- Indsamlingen må ikke påvirke naturtypens stabilitet eller artens bevarelse i indsamlingsområdet.

⁵ Økologibekg. § 70 stk. 3

⁶ RFO, artikel 12, stk. 2

Ved vilde planter forstår Landbrugsstyrelsen, at planterne er selvsåede. Hvis planterne ikke er vilde efter denne definition, kan du kun samle produkter fra dem, hvis arealet er omlagt til økologisk produktion. Læs mere om reglerne for omlægning af marker i økologivejledningen for bedrifter.

Hvis der indsamles fra økologiske arealer så er det ikke nødvendigt at dokumentere at der ikke har været benyttet handelsgødning eller plantebeskyttelsesmidler.

I kan kun sælge vilde planter eller plantedele som økologiske, hvis I er autoriseret som økologisk bedrift eller virksomhed⁷. Hvis I indsamler vilde planter, og ikke har egne marker til dyrkning eller indsamling, skal I registreres som virksomhed. I kan finde ansøgningskema og vejledning om autorisation som økologisk bedrift og virksomhed på Landbrugsstyrelsens hjemmeside⁸.

1.9.1 Ikke tilladte gødnings og plantebeskyttelsesprodukter.

I må ikke indsamle vildtvoksende planter fra et område, der er blevet behandlet med gødningsprodukter, jordforbedringsmidler eller plantebeskyttelsesmidler der ikke er tilladte til økologisk produktion i de sidste tre år før høst. En liste over tilladte produkter findes i vejledningen om Økologisk jordbrugsproduktion.

De må i samme område ikke være plantet skovplanter, der er behandlet med kemiske pesticider, inden for de sidste tre år⁹.

1.9.2 Tilladte gødninger og plantebeskyttelsesmidler i en passende mængde

I må ikke indsamle vildtvoksende planter i områder, hvor jorden er tilført godkendte gødning og plantebeskyttelsesmidler i sådanne mængder, at de sankede produkter sandsynligvis vil indeholde store mængder af uønskede stoffer¹⁰.

Et eksempel på et tilladt stof, der kan findes i skovbrug, er aske. Aske må ikke have været spredt i sådanne mængder, at der er risiko for, at de sankede produkter kan absorbere uønskede niveauer af for eksempel tungmetaller. I må kun indsamle produkter fra områder, hvor brugeren af skoven overholder Naturstyrelsens regler for udbringning af bioaske.

1.9.3 Forurenede områder

I må ikke indsamle vilde planter fra områder som er kortlagt som værende forurenede eller på anden måde påvirker produkterne så de ikke er egnet til foder eller fødevarer.

1.9.4 Giftige planter

På [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#) kan I læse mere om naturlige giftstoffer og de forholdsregler bør tage, når I indsamler vilde planter og svampe. Fødevarestyrelsen har oplyst arter, der er egnet til indsamling både for erhvervmæssige og private.

1.9.5 Indberetning af sankningsområdet og dokumentation.

De områder, som I ønsker at indsamle fra, skal indberettes til Landbrugsstyrelsen mindst en gang om året i forbindelse med den årlige indberetning. Sker der ændringer til området eller produkter der indsamles, skal dette straks indberettes til Landbrugsstyrelsen¹¹.

I skal udarbejde en redegørelse for de indsamlingsområder, I ønsker at indsamle i. Redegørelsen skal dokumentere, at kravene i de to foregående afsnit er opfyldt. Redegørelsen skal også indeholde en risikoanalyse, der inkluderer risikoen for forurening under håndtering i forbindelse med høsten og risikoen for, at naturtypens stabilitet eller artens bevarelse i indsamlingsområdet ikke skades.

⁷ Økologiloven, § 5

⁸ KFO artikel 70, stk. 1 litra a.

⁹ RFO artikel 12, stk. 2

¹⁰ RFO, artikel 17, stk. 1, litra e og KFO, artikel 36, stk. 2

¹¹ Økologibekg. § 73.

Oplysningen kan komme fra myndigheder, miljøorganisationer eller jordejere. Hvis der ikke er nogen tilsyn med de pågældende område, eller hvis forholdene for mark ejerne i området er komplekse, bør undersøgelsen suppleres med information om lokalområdet og erklæringer for lodsejerne.

Indberetningen skal ske på blanketten "[Ansøgning om økologisk status for indsamlede vilde planter eller plantedele](#)", som I kan finde på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Sammen med blanketten skal du sende dokumentation for, at der ikke har været brugt plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning i de sidste 3 år. Dokumentationen skal indeholde en udførlig og begrundet erklæring fra en offentlig myndighed, der ejer eller fører tilsyn med arealet.



Figur 1.1 Eksempel på indtegnning af indsamlingsområder i Internetmarkkort.

Område	Produkt	Mængde	Ejer
S1	Hasselnødder	15 kg	Naturstyrelsen
S1	Birkesaft	150 liter	Naturstyrelsen
S1	Slåen	5000 kg	Naturstyrelsen
S2	Andemad	25 kg	Vordingborg kommune
S2	Dunhammer	100 kg	Vordingborg kommune
S3	Karl Johan	10 kg	Naturstyrelsen
S3	Stor trompetsvamp	25 kg	Naturstyrelsen
S3	Brombær	15 kg	Naturstyrelsen

2. Ansøgning om autorisation

2.1 Krav til ansøgning om autorisation

Ønsker I at blive økologiautoriseret, skal I sende et ansøgningsskema til Landbrugsstyrelsen¹². I kan finde ansøgningsskemaerne og vejledning til dem på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#). I skal have fuld rådighed over de faciliteter og anlæg, I ønsker autoriseret til økologisk produktion, når I søger om autorisation.

Der gælder særlige krav til foderstofvirksomheder, og der findes derfor et særligt ansøgningsskema til foderstofvirksomheder på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

I kan når som helst søge om økologiautorisation eller om ændring af jeres autorisation. Når Landbrugsstyrelsen har modtaget jeres ansøgning om autorisation eller ændring af en autorisation, kontakter vi jer for at få fastlagt en autorisationskontrol.

Hvis jeres virksomhed består af flere driftsmæssige adskilte enheder, skal hver enhed autoriseres særskilt¹³.

Ansøgningen om autorisation skal bl.a. indeholde en fuldstændig beskrivelse af¹⁴:

- Virksomheden og dens aktiviteter herunder tegninger med indtegnet produktionsudstyr, flow m.v.
- Hvilke kategorier af økologiske hhv. ikke økologiske produkter, der håndteres på virksomheden
- Modtagekontrol og registrering af resultatet.
- Opbevaringen af råvarer og færdigvare
- Adskillelse ved forarbejdning, pakning mærkning ("tilberedning")
- Kontrol af forarbejdning, recepter og mærkning
- Transport til og fra virksomheden samt internt transport.
- De forholdsregler, I træffer for at reducere risikoen for forurening med ikke-tilladte produkter eller stoffer, og jeres rengøringsprocedurer for opbevaringsstederne og i hele produktionskæden.
- Dokumentation vedr. økologiske produkter, der modtages af virksomheden, herunder kontrol af leverandører
- Dokumentation vedr. økologiske fødevarer, der forlader virksomheden
- Eksempel på regnskab

2.2 Krav til ændring af autorisation

Ændrer I aktiviteter, faciliteter eller andet, som er relevant for den økologiske produktion, skal I orientere Landbrugsstyrelsen om ændringen¹⁵. Når vi har modtaget orientering om ændringen, kontakter vi jer for at aftale et kontrolbesøg.

2.3 Supplerende krav til foderstofvirksomheder

Ønsker I at producere, behandle, opbevare, importere eller sælge foderstoffer til økologisk produktion i løs vægt, skal jeres autorisationsansøgning indeholde en beskrivelse af, hvordan I vil implementere et egenkontrollsystem efter HACCP-princippet for de økologiske foderstoffer.

Foderstofvirksomheder skal, ud over de nævnte procedurer og medarbejderinstrukser, udarbejde en fuldstændig beskrivelse af produktionsenheden med bl.a. oplysninger om:

¹² Økologibekg. § 71 stk. 1

¹³ Økologibekg. § 71 stk. 3

¹⁴ KFO artikel 63, stk. 1

¹⁵ KFO artikel. 88 og KFO artikel. 64

- Hvilke anlæg der benytter til modtagelse, produktion/behandling og opbevaring af foderstoffer og oplysning om, hvordan I anvender disse anlæg både før og efter nævnte aktiviteter
- Anlæg I bruger til opbevaring af andre produkter, der anvendes ved produktionen
- Faciliteter, som I anvender til opbevaring af produkter til rengøring og desinficering
- (Hvis relevant) en beskrivelse af de foderblandinger, som I planlægger at tilberede, og oplysninger om den dyreart eller dyrekategori, som foderblandingen er beregnet til¹⁶
- Navnet på de fodermidler, som skal tilberedes.

2.4 Autorisationsprocessen

Når vi modtager jeres ansøgning, påbegynder vi sagsbehandlingen. Det kan i denne forbindelse være nødvendigt med yderligere oplysninger eller beskrivelser af jeres produktion, egenkontrol mm. Når vi administrativt har godkendt ansøgningen, vil du blive kontaktet af en kontrollør fra Landbrugsstyrelsens regionale kontrol for at aftale tid for den fysiske nyansøgerkontrol.

Efter et OK kontrolbesøg vil I modtage både kontrolrapporten samt et autorisationsbevis. Fra dette tidspunkt vil I kunne sælge og producere økologiske produkter.



Landbrugsstyrelsen modtager din ansøgning

Fra det tidspunkt I angiver i ansøgningen skal de økologiske produktionsregler overholdes



Vi gennemføre en autorisationskontrol på din virksomhed

Hvis betingelserne for autorisation er opfyldt, sender vi dig efterfølgende:

- Autorisationsbevis
- Kontrolrapport



Salg / produktion af produkter

Først når du har modtaget autorisationsbevis samt overholder evt. særlige vilkår kan I sælge/producere produkter som økologisk

2.5 Autorisationskontrol

Landbrugsstyrelsen udfører en autorisationskontrol på virksomheden. Ved kontrollen undersøger vi, om beskrivelsen i jeres autorisationsansøgning om indretning, anlæg, aktiviteter m.m. svarer til de faktiske forhold. Desuden kontrollerer vi, om jeres procedurer og medarbejderinstrukser sikrer, at I overholder økologireglerne, og at de ansatte er fortrolige med de specielle arbejdsprocedurer og dokumenter i den økologiske produktion.

Når vi udfører kontrol af en virksomhed på baggrund af en ansøgning om ændring af autorisationen, kontrollerer vi kun ændringerne. Efter en autorisationskontrol, hvor vi har konstateret, at forholdene er i orden, tildeler vi virksomheden et autorisationsnummer. Vi autoriserer en virksomhed for et år ad gangen¹⁷.

Hvis I et år ikke har økologiske aktiviteter på virksomheden, kan autorisationen blive tilbagekaldt¹⁸. Hvis I ved senere lejlighed ønsker autorisation, skal I søge om autorisation igen. Det kan være en fordel at henvise til den tidligere autorisation.

¹⁶ KFO 88 artikel. 88, stk. a litra d

¹⁷ Økologibekg. § 72 stk. 2


¹⁸ Økologiloven § 10, stk. 4

I må først modtage, behandle eller sælge produkter som økologiske, efter jeres virksomhed er blevet autoriseret af Landbrugsstyrelsen.

Hvis jeres ansøgning er utilstrækkelig, er der i et vist omfang mulighed for at supplere den under kontrollen. Viser der sig større mangler under kontrollen, kan vi bede jer om at sende en ny ansøgning.

2.6 Autorisationsbevis

Efter en autorisationskontrol, hvor det er konstateret, at alt, der blev kontrolleret, var i orden, sender Landbrugsstyrelsen et autorisationsbevis til virksomheden. Af autorisationsbeviset vil det fremgå, hvad virksomheden er blevet autoriseret til, og det vil være noteret, hvis virksomheden er autoriseret med særlige vilkår.



AUTORISATIONSBEVIS

ØKOLOGISK VIRKSOMHED

Udstedt i henhold til artikel 29, stk. 1, i forordning (EF) nr. 854/2007 og i/bekendtgørelse nr. 416 af 2. maj 2011 af økologiloven, § 7, stk. 1 og 2

1. Sagsnr.: 18-7151IK-00001

2a. Navn og adresse på den autoriserede enhed: Naturerhvervstyrelsen Plantedirektoratet Nyrupgade 30 1802 København V Telefon: 45263600 Mobil: 61728751 Distributionsvej: anders faber E-mail: anfam@lst.dk CVR-nr.: 14551775 P-nr./LBST-nr.: 14551775 PVST føder godk.-reg.nr.: Autorisationsnr.: 23468	2b. Navn og adresse på bogholderiet for den autoriserede enhed: Naturerhvervstyrelsen Plantedirektoratet Nyrupgade 30 1802 København V Telefon: 45263600 Mobil: 61728751 Kontaktperson: anders faber E-mail: anfam@lst.dk CVR-nr.: 14551775 P-nr./LBST-nr.: 14551775 PVST føder godk.-reg.nr.:	3. Navn og adresse på kontrolmyndigheden: Landbrugsstyrelsen Administration Jordbrugskontrol Nyrupgade 30 1780 København V Telefon: 33958000 E-mail: jordbrugskontrol@lst.dk Websted: www.lst.dk Kontrolmyndighedens kontrolkodenum.: ØK-ØKO-050
--	---	--

* Dit produktions- og/eller lageradresse(r) aflyst/denne enhed vil fremgå af bagdelen på autorisationsbeviset.

Autorisationen omfatter følgende produkter og aktiviteter:
(BEHANDLING, PRODUKTION, OPBEVARING, IMPORT fra tredjelande, SALG, EKSPORT til tredjelande)

4a. Produktkategorier	4b. Produktspecifikation	5a. Aktiviteter, produktstatus og GMO-rekordtyper												
		EHM	PROD	OPB	IMP	SALG	EKSP	GMO	GR	GR	GR	GR	GR	
		øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko	øko
Tærrede, græsprodukter		X												
Øvrige fodermidler		X												X
Foderkorn			X											
Foderblandinger			X											
Foderblandinger til fisk			X											
Villem og mineralblandinger				X										
Sædeskorn				X										
Græs- og markgræs					X									
Grøntsagsfrø						X								
Planter til salg							X							
Lægeplanteplanter								X						
Sævekarter									X					
Andre konservesvarer (f.eks. brødkorn)										X				
Gødningsmidler og jordforbedringsmidler												X		
Andet	Fæster	X												X

5b. Håndtering, produktion m.v.		5c. Produktions- og/eller håndteringsform	
Virksomhedens aktiviteter	JA	Sidlevende ikke-økologiske aktiviteter (X=JA)	Indemærket
Opbevaring, fodermidler	X	X	
Opbevaring, færdigvarer			
Opbevaring, løsvare			
Renning			
Tørring			
Tørring			
Formaling			
Væning			
Blending			
Pefisering			
Opsætning			
Pakning			
Mærkning			
Transport i lse vogn			
Andet	X	X	

6. Gyldighedsperiode:
 Autorisationen er gyldig til og med den 31. maj 2019, eller indtil nyt autorisationsbevis er udstedt.

7. Seneste kontrol:
 15. januar 2018

Stats-
 kontrolleret
 økologisk

3. Økologikontrollen på forsyningsvirksomheder

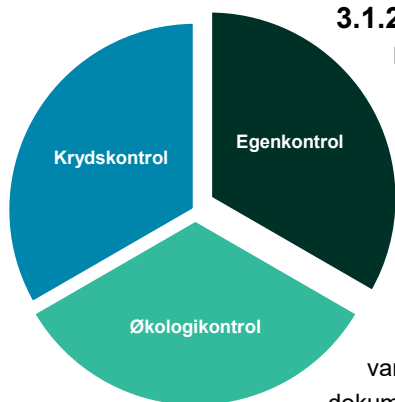
Økologiforordningerne samt kontrolforordningen indeholder minimumskrav til økologikontrollen, herunder både den kontrol, der skal gennemføres af medlemslandenes myndigheder/ kontrolorganer, samt de kontrolforanstaltninger, der skal træffes af virksomhederne¹⁹.

I den danske økologibekendtgørelse er der herudover indarbejdet detailbestemmelser, som skal sikre gennemførelsen af den foreskrevne økologikontrolordning i Danmark. De danske gennemførelsesbestemmelser vedrører specielt krav til virksomhedernes dokumentation og regnskaber.

3.1.1 Formålet med kontrollen

Kontrollen på de økologiske forsyningsvirksomheder skal sikre, at virksomhederne overholder økologireglerne, således at kun produkter, der er produceret efter de økologiske regler, på kontrollerede økologiske landbrug, akvakulturbedrug, væksthuse med mere ender som økologiske varer i butikkerne. Herved kan forbrugernes tillid til økologiske fødevarer og produkter bevares, samtidig med at virksomhederne opnår lige konkurrence.

3.1.2 Metoden



Da der ikke eksisterer en analytisk metode, der entydigt kan påvise, om produkter er økologiske, er økologikontrollen først og fremmest en kontrol af virksomhedernes dokumenterede egenkontrol samt en gemmen gang af produktionen²⁰.

Princippet i kontrolsystemet er, at der i hvert led, hvor der sker en fysisk håndtering/opbevaring/produktion af de økologiske produkter, skal gennemføres egenkontrol til sikring af reglernes overholdelse. Kun i forbindelse med den fysiske håndtering kan der foretages en modtagekontrol, hvor partiet kan sammenholdes med modtagne dokumenter, og kun på virksomheder, der fysisk håndterer varerne, kan der sikres overensstemmelse mellem afsendte partier og udstedte følgedokumenter til næste virksomhed i kæden.

For at sikre at kun produkter, der er produceret af kontrollerede økologiske primærproducenter, sælges som økologiske, skal egenkontrollen sikre, at alle modtagne økologiske varer stammer fra økologikontrollerede producenter eller virksomheder, at mængderegnskabet viser balance mellem ind- og udgående mængder, og at disse mængder af myndighederne kan krydskontrolleres over til mængderne registreret hos leverandører og aftagere.

Selvom kontrollen har fokus på det fysiske vareflow, er det vigtigt, at I som virksomhed, der modtager økologiske varer, sikrer jer, at sælgerne af varerne (dvs. også sælgerne, der ikke selv har stået for den fysiske levering) er omfattet af økologikontrol - dvs. kan fremvise gyldig økologidokumentation ("Documentary evidence to the operator according to Article 29(1) of Regulation 834/2007").²¹ Se afsnit 8.4.

For melleghandlere, der ikke selv modtager økologiske produkter, dvs. ikke selv står for fysisk håndtering/opbevaring af økologiske produkter, er ligeledes omfattet af kontrol i henhold til økologireglerne. Det regnskab, der skal føres af disse virksomheder, udgør hovedparten af det kontrolgrundlag, som skal være til stede på virksomhederne med fysisk håndtering/opbevaring af de økologiske varer.

¹⁹ RFO artikel 27 og 28

²⁰ Kontrolforordningen artikel 9

²¹ RFO artikel 29

3.1.3 Økologisk krydskontrol

En grundlæggende del af kontrollen udgøres af den såkaldte krydskontrol. Krydskontrol foretages typisk på baggrund af oplysning modtaget fra et anden kontrolmyndighed eller kontrolorgan.

Ved krydskontrollen udvælges tilfældige leverancer, og de af virksomheden opbevarede registreringer/dokumenter vedrørende leverancen sendes til leverandørens eller modtagerens kontrolinstans med henblik på kontrol af overensstemmelse med sidstnævnte virksomheders regnskaber/dokumenter. Foruden ovennævnte krydskontrol gennemført stikprøvevis, er krydskontrol også et prioriteret kontrolelement i forbindelse med centralt planlagte økologikontrol-kampagner m.v.

3.1.4 Kontrolbesøget

I forbindelse med kontrolbesøget skal kontrollen have mulighed for at kontrollere det dokumenterede mængde-regnskab samt størrelsen af det eventuelle lager, og på denne baggrund kunne vurdere mængdebalancen samt foretage krydskontrol til de forudgående og efterfølgende led.

På kontrolbesøget vil der typisk blive foretaget en audit af virksomhedens egenkontrolprogram, samt de beskrivelser virksomheden har indsendt til Landbrugsstyrelsen beskrevet i afsnit 2.1.

3.2 Kontroltyper

Kontrollen på de økologiske forsyningsvirksomheder kan opdeles i følgende typer:

- Årlig kontrol
- Risikobaseret kontrol (Stikprøve)
- Ændringskontrol
- Rekvireret krydskontrol.

3.2.1 Den årlige kontrol

Når en virksomhed er økologiautoriseret, vil Landbrugsstyrelsen komme på et årligt kontrolbesøg²². Ved kontrollen gennemgår vi resultaterne af jeres egenkontrolprogram, jeres økologiregnskab, bilag, logbøger, produktionslinjer mm. I forbindelse med kontrollen vil der typisk også udføres en krydskontrol i forsynings- og afsætningskæden.

Landbrugsstyrelsen gennemfører en del af kontrolbesøgene som varslet kontrol, med en varsling på minimum 14 dage før selv kontrolbesøget. I skal selv kontakte kontrolløren, hvis I vil have ændret på kontroltidspunktet.

Har I sæsonbetinget produktion af økologiske produkter, vil vi tilstræbe at foretage kontrollen i produktionssæsonen.

I tilfælde hvor en varsling af kontrollen vil kunne påvirke kontrolresultatet, vil kontrollerne blive gennemført som u-varslet kontrol²³. Selvom der er gennemført en varslet kontrol udelukker det ikke, at der efterfølgende gennemføres u-varslet kontrol hos operatøren²⁴. Vi kan også komme på kontrolbesøg på virksomheder, der er ophørt med de økologiske aktiviteter.

3.2.2 Stikprøvekontrol / Kampagner

Ved siden af de årlige kontroller gennemfører Landbrugsstyrelsen risikobaseret supplerende kontroller og stikprøver. Der udtages kontroller svarende til minimum 10% af antallet autoriserede virksomheder. Som udgangspunkt vil alle disse kontroller være u-varslede.

²² KFO artikel 65, stk. 1

²³ KFO artikel 65, stk. 4

²⁴ Kontrolforordning artikel 9, stk.4

Kontrollen vil være målrettet særlige risikopunkter og ikke en fuldstændig kontrol som i den årlige økologikontrol. Typisk vil kontrollen se på mærkning, modtagekontrol, varehåndtering samt de kritiske kontrolpunkter, som I har identificeret²⁵.

3.2.3 Ændringskontrol

Hvis I ændrer væsentligt på produktionen, nye produktgrupper, lagre, produktionsanlæg til den økologiske produktion eller ændring til jeres autorisation, gennemfører Landbrugsstyrelsen en ændringskontrol. Ændringskontrollen udføres for at kontrollere om jeres ændring kan ske i rammerne af de økologiske produktionsregler.

På ændringskontrollen vil vi udelukkende se på ændringerne og ikke på den eksisterende produktion, hvis denne ikke er påvirket af ændringerne.

3.2.4 Rekvireret krydskontrol

Når et kontrolorgan, kontrolmyndighed eller anden myndighed i forbindelse med deres inspektion ønsker at udføre en krydskontrol som beskrevet i afsnit 3.1.3 og produkterne, er produceret af en virksomhed, der ikke er underlagt deres kontrol, kan de rekvirere en krydskontrol hos virksomhedens økologikontrolorgan. Hos Landbrugsstyrelsen er hovedparten af kontrollere rekvireret af Fødevarestyrelsen, men det sker jævnligt, at vi bliver rekvireret af et kontrolorgan fra en anden EU medlemsstat.

3.3 Kontrolrapport

Efter hvert kontrolbesøg udarbejder Landbrugsstyrelsen en kontrolrapport²⁶. Efter kontrolbesøget udleverer vi kontrolrapporten til virksomheden.

I kontrolrapporten vil det fremgå:

- Hvad der er blevet kontrolleret
- Hvad der er fundet på kontrollen
- Lovgivningen kontrollen er baseret på
- Hvad der er drøftet på kontrollen.

Hvis der er mulighed for brud på de økologiske produktionsregler, vil kontrolrapporten sendes i høring.

3.3.1 Høring

Hvis kontrollen har været uden problemer, udleverer vi kontrolrapporten umiddelbart efter kontrolbesøget. I kan herefter anvende kontrolrapporten som dokumentation for, at der ikke er bemærkninger til kontrollen.

I de tilfælde, hvor kontrollen har givet anledning til bemærkninger, sender vi kontrolrapporten sammen med et høringsbrev. I kan herefter inden for en nærmere fastsat tidsfrist, oftest 14 dage, sende eventuelle bemærkninger til os. Herefter træffer vi afgørelse om eventuelle sanktioner.

3.3.2 Afgørelser

Efter høringsfristen vil Landbrugsstyrelsen træffe en afgørelse på baggrund af kontrolrapporten og jeres hørings svar. I har efterfølgende mulighed for at klage over afgørelsen, dog ikke hvis afgørelsen udelukkende har karakter af en indskærpelse.

²⁵ KFO artikel 90

²⁶ KFO artikel 65, stk. 3

3.4 Prøvetagning

Landbrugsstyrelsen udtager regelmæssigt prøver af økologiske produkter både hos primærproducenter og på foderstof- og såsædsfabrikker for at identificere produktionsmetoder, der ikke er tilladte efter reglerne for økologisk produktion, og for at identificere eventuel forurening med produkter, der ikke er tilladt i økologisk produktion²⁷.

Landbrugsstyrelsen opdaterer løbende risikoprofilen for kontrollen med pesticider og GMO i økologien i Danmark inden for primærproduktion og foderproducenter mm. Profilen bliver løbende opdateret med de erfaringer, der er opnået i forbindelse med økologikontrollen samt det løbende risikobillede fra udenlandske økologiprodukter. Denne overordnede vurdering omfatter alle trin i produktion, tilberedning og distribution.

Hovedparten af prøverne udtages på baggrund af en risikobaseret tilgang. Dog udtages prøverne af importerede produkter som stikprøver.

Bedrifter	Virksomheder
Parallel produktion/ Parallel lignende produktion *	Parallel produktion/ Parallel lignende produktion *
Højværdi afgrøder (Fokusafgrøder)	Foderproducenter
Produktionsstørrelse	Produktionsstørrelse
Adskillelsen til konventionelle nabomarker	Import fra tredjelande
Nedsat omlægningstid	Biogasanlæg (delvis økologiske)
Særlige produktionstyper	

* Med parallel lignende produktion forstås der en produktion, hvor der drives en konventionel produktion sammen med den økologiske, dog er produktionen registreret med selvstændigt CVR nummer.

Der udtages hvert år minimum et antal prøver, som skal svare til mindst 5 % af antallet af de erhvervsdrivende, som er underlagt kontrolmyndighedens eller kontrolorganets kontrol. Yderligere udtages og analyseres der prøver i ethvert tilfælde, hvor der er mistanke om, at der er anvendt produkter eller teknikker, som ikke er tilladt i økologisk produktion. Disse prøver er ikke medregnet i de 5% risikobaserede prøver.

3.5 Offentliggørelse af kontrol og prøvetagningsresultater

Landbrugsstyrelsen offentliggør resultater af kontrollen på vores hjemmeside. Offentliggørelsen omfatter resultaterne af den ordinære og ekstraordinære økologikontrol.²⁸

Landbrugsstyrelsen kan offentliggøre resultater af analyserne for GMO. Offentliggørelsen omfatter den mærkningsansvarlige virksomhed, dens autorisationsnummer, prøvetagningssted, analyseresultatet og det deklarerede indhold af det pågældende produkter.

²⁷ KFO artikel 65, stk. 2

²⁸ Bekendtgørelse 1291 3. december 2019 §89 stk. 2

4. Den økologiske produktion

4.1 Generelle principper for økologisk produktion

Økologiske produkter skal produceres i overensstemmelse med EU-reglerne og de danske nationale regler. Økologireglerne gælder for produkter, der produceres, behandles, transporteres, opbevares, markedsføres, sælges, importeres eller eksporteres med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

4.2 Hovedprincipper i økologireglerne

Hovedprincipperne i økologireglerne er, at økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter, bestemt til den økologiske produktion²⁹:

Skal være fri for ikke-tilladte stoffer

Holdes adskilt fra ikke-økologiske produkter

Kunne spores gennem hele produktionskæden fra landmanden og dennes underleverandører til emballering, mærkning og distribution

Produktion af økologisk foder eller foder, bestemt til økologisk husdyrproduktion, er underlagt skærpede krav om kvalitetssikring. Økologiske foderstofvirksomheder skal derfor have procedurer, der sikrer, at økologireglerne er implementeret i virksomhedens egenkontrolsystem³⁰. Se mere herom i [afsnit 7.2.1](#).

4.2.1 Adskillelse

Ved fremstilling, transport og opbevaring skal der altid være klar adskillelse³¹ mellem:

- Økologiske produkter
- Omlægningsprodukter
- Produkter, bestemt til den økologiske produktion
- Ikke-økologiske produkter.

I skal placere, udforme, vedligeholde, rengøre, skilte og mærke lagre og anlæg, så der er en klar adskillelse mellem produkter med forskellig status²⁹. I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser på en sådan måde, at adskillelsen sikres og dokumenteres³².

For at undgå forveksling skal økologiske produkter, omlægningsprodukter, produkter bestemt til den økologiske produktion og ikke-økologiske produkter være fuldstændig og korrekt skiltet og mærket³¹.

4.2.2 Virksomheder der også har en ikke-økologisk produktion

Producere i både økologisk og ikke-økologiske produkter kan I enten have fysisk eller tidsmæssigt adskilt af den økologiske og den ikke-økologiske produktion³³.

Fysisk adskilt produktion betyder, at produktion eller behandling af økologiske produkter og ikke-økologiske produkter sker på separate fabrikker, separate produktionsanlæg eller separate produktionslinjer. Hvis man benytter

²⁹ KFO artikel. 26, stk. 2 og 3

³⁰ RFO præambel, pkt. 19

³¹ RFO 834/2007, artikel. 18, stk. 1 og 2 og KFO artikel. 35, stk. 1 og 4

³² KFO artikel. 63, stk. 1

³³ KFO artikel 26, stk. 3 og RFO 834/2007, artikel 18, stk. 1 og 2

separate anlæg eller produktionslinjer, skal man være særlig opmærksom på risikoen for kontamineringen fra den ikke-økologiske produktion.

Tidsmæssig adskilt produktion betyder, at produktion eller behandling af økologiske og ikke-økologiske produkter sker på samme anlæg, men holdes tidsmæssigt adskilt fra hinanden. Ved tidsmæssig adskillelse skal I udføre den økologiske produktion som en fuldstændig serie på et andet tidspunkt end den ikke-økologiske produktion³⁴.

Har I faste tidspunkter for den økologiske produktion, skal I oplyse tidspunkterne til Landbrugsstyrelsen. Forarbejder I kun økologiske produkter få dage om året (mindre end 10), skal I informere os inden for en aftalt frist, før produktionen kan finde sted. Dermed har vi mulighed for at planlægge økologikontrollen på virksomheden på et relevant tidspunkt. Fristen for at informere Landbrugsstyrelsen aftales ved autorisationskontrollen og findes under de særlige vilkår i autorisationsbeviset³⁴.

4.2.3 Særskilt opbevaring

Opbevarer virksomheden løsvarer, skal I råde over særskilte opbevaringsfaciliteter til økologiske produkter, om-lægningsprodukter og produkter bestemt til den økologiske produktion, før og efter produktion eller behandling.

Opbevarer I både økologiske og ikke-økologiske produkter i løsvægt, skal der være en adskillelse mellem produkterne, der sikrer, at der ikke kan ske nogen forurening af de økologiske produkter³⁴. Det vil sige, at der skal være en tæt og fuldstændig adskillelse mellem økologiske og ikke-økologiske produkter. Det vil typisk være mest hensigtsmæssigt, at der bruges forskellige haller til økologiske og konventionelle varer.

”I vurderingen af mulighed for forurening bør også medtages udstyr der benyttes til intern transport.”

Har I en hal med adskillelse samt procedure, der sikrer, at der ikke kan ske forurening af de økologiske produkter med fx GMO eller pesticider, vil den ofte kunne benyttes til opbevaring af både økologiske og ikke-økologiske produkter. Det er dog nødvendigt, at I har procedurer for rengøring, efter at der er kørt konventionelle varer ind, at maskiner rengøres osv.

Praksis for opbevaring af emballerede varer og løsvarer:

”Emballeret” skal forstås, som en lukket pakning eller beholder.

Emballerede ikke-økologiske produkter, også med indhold af GMO, må opbevares sammen med både emballerede økologiske produkter og økologiske produkter i løsvægt.

Ikke-økologiske produkter i løsvægt må opbevares sammen med emballerede økologiske produkter. Ved denne type af blandet opbevaring er det vigtigt, at mærkningen af varerne er i orden og, at I er opmærksomme på, at emballage kan gå i stykker. Går emballagen på et produkt i stykker, bliver varen i princippet til en løsvare, og det kan i yderste konsekvens medføre en nedklassificering af det økologiske produkt.

4.2.4 Forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer

I skal forebygge, at der blandes ikke-tilladte stoffer i produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode. I skal forhindre, at der fx kommer bejdsemidler, medicinrester, pesticider eller genetisk modificeret materiale i de økologiske produkter. Disse stoffer er ikke tilladt i den økologiske produktion³⁴. Se mere om GMO i [afsnit 8.5.1](#).

Som forebyggelse skal I udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, som skal være tilgængelige for medarbejderne ved de forskellige anlæg.

I skal:

- Sørge for, at anlæggene er indrettet, så de kan rengøres på en forsvarlig måde
- Rengøre produktions-, opbevarings- og transportanlæg for at undgå overslæb

³⁴ KFO artikel 26, stk. 3

- Rengøre gulve, siloer og lignende inden oplagring af økologiske produkter
- Organisere arbejdsgangene, så der ikke blandes ikke-tilladte stoffer i økologiske produkter fx gennem støvdannelse af genetisk modificeret sojaskrå ved af- og pålæsning.

4.2.5 Sporbarhed af den økologiske oprindelse

Sporbarhed i produktionsprocessen forudsætter, at I kan dokumentere de økologiske produkters økologiske oprindelse og status. I skal føre regnskab over køb og salg, herunder lagerregnskab, der tydeligt angiver produktstrømmene³⁵.

Når I køber økologiske afgrøder, økologisk foder, gødning m.m., skal I sikre jer gyldig dokumentation for produktens økologiske oprindelse og status.



I har pligt til at sikre, at produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, kan spores tilbage til en autoriseret eller certificeret sælger. I skal ved køb af økologiske produkter sikre jer dokumentation for produktens økologiske oprindelse og status, inden I oplagrer varen. Produkter i løs vægt skal være ledsaget af et følgedokument udstedt af en økologikontrolleret leverandør³⁶.

Så længe I ikke har modtaget dokumentation for produktets økologiske oprindelse og status, skal I holde varen fysisk adskilt fra andre økologiske produkter, og I må ikke sælge produktet som økologisk eller anvende produktet i økologiske foderblandinger eller lignende.

Økologi informationer på internettet

På Landbrugsstyrelsens hjemmeside er det muligt at finde økologierklæringer fra alle danske [primærproducenter](#) og autorisationsbeviserne for de autoriserede [forsyningsvirksomheder](#).

Tilsvarende kan oplysningerne om økologiske [fødevarevirksomheder](#) findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside

I skal opbevare dokumentation for varens økologiske oprindelse og status sammen med oplysninger om størrelsen på hvert parti. I skal kunne vise dokumentationen ved Landbrugsstyrelsens kontrol³⁷.

Dokumentationen skal foreligge på den bogførende enhed, som er anført i autorisationsbeviset. I kan også lagre dokumentationen elektronisk. I skal opbevare dokumentationen enten i papirudgave eller elektronisk i mindst 5 år.

I skal sikre jer, at de økologiske produkter kan spores gennem hele produktionsprocessen ved hjælp af flowdiagrammer, procedurer og medarbejderinstrukser, og I skal føre et detaljeret lagerregnskab. I skal fx notere i lagerregnskabet, når I kasserer kartofler, som er for små, eller når I kasserer rester fra rensning af såsæd eller smuld efter rensning af maskinerne. [Se afsnit 10](#) om regnskab

³⁵ KFO artikel 66 (regnskab) og KFO artikel 89 (foder)

³⁶ KFO artikel 33, jf. artikel 31, stk. 1

³⁷ KFO artikel 66 og Økologiloven § 82

4.3 Beskrivelse af arbejdsgangene i virksomheden

Virksomheden skal til enhver tid kunne vise procedurer og medarbejderinstrukser for arbejdsgange og registreringer. Procedurerne skal sikre klar adskillelse af økologiske og ikke-økologiske produkter, forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer og sporbarhed i den økologiske produktion³⁸.

På hver driftsenhed skal der foreligge skriftlige procedurer, der beskriver den økologiske produktion på enheden. Alle virksomhedens medarbejdere, der arbejder i den økologiske produktion, skal være instrueret i de forskellige arbejdsgange og skal følge procedurerne for at sikre adskillelse, forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer og sporbarhed. Det er vigtigt, at medarbejderinstrukserne er tilgængelige på det sted, hvor anlægget betjenes og at medarbejderne er instrueret i procedurerne³⁹.

I skal løbende ajourføre procedurer og medarbejderinstrukser, og altid ajourføre dem når I ændrer indretning, udstyr eller arbejdsgange.

4.3.1 Rengøring

Inden I anvender produktionsanlæg, transportanlæg og lagre til økologiske produkter, skal I rengøre disse omhyggeligt og fuldstændigt⁴⁰.

Som økologisk virksomhed skal man for alle de kritiske områder udarbejde en rengøringsplan. I henhold til planen skal man føre kontrol med, at rengøringen er foretaget, og hvor effektiv den har været. Dette skal I kunne dokumentere fx ved registrering i en logbog. Medarbejderne skal registrere, hvornår (dato og klokkeslæt) og hvem, der har rengjort hvilket anlæg eller lager. I logbogen kan medarbejderne også registrere resultater, hvis der blev taget prøver til dokumentation af rengøringens effektivitet⁴¹.

Rengøringen af produktionsudstyr m.v. skal sikre, at der ikke sker iblanding af (synlige) rester af ikke økologiske produkter. Der er ikke i økologireglerne krav om desinfektion/rengøring i hygiejnemæssig forstand, dog kan der i de almindelige produktionsregler være strengere krav til rengøringen af den specifikke produktion.

I fødevarerstyrelsens [fodervejledningen](#) kan man læse mere om de generelle krav til rengøring for fodervirksomheder



³⁸ KFO artikel 63, stk. 1 og KFO artikel 26, stk. 2

³⁹ KFO artikel 26, stk. 1 og stk. 2 samt KFO artikel 35, stk. 1 og 4

⁴⁰ KFO artikel 26, stk. 2, litra b

⁴¹ KFO artikel 35, stk. 4, litra c og KFO artikel 26, stk. 2, litra b

5. Produktion af frø mv. til økologisk jordbrugsproduktion

Produktion af økologiske frø, sædekorn og vegetativt formeringsmateriale skal som udgangspunkt ske på baggrund af økologiske planter/frø⁴², dog er det stadig muligt at anvende ikke-økologisk ubejdset frø, sædekorn og vegetativt formeringsmateriale som basis for fremavlen.⁴³

Bedrifter, der ønsker at sælge økologisk certificeret fremavl, skal have indgået en kontrakt med en frøvirksomhed, og produktionen skal være anmeldt til Landbrugsstyrelsen. Fremavlskontrakten skal indeholde navn, adresse og autorisationsnummer på den økolog, der står for fremavlen og forudsætter følgende⁴²:

Generelt

Fremavlen skal opfylde de gældende krav til sortsrenhed, sundhed mv. der gælder for frøcertificering.

Det indkøbte fremavlsmateriale skal være certificeret

Moderplanten må ikke stamme fra genetisk modificeret materiale.

Særligt for etårige afgrøder

Moderplanten skal være sået/etableret på et areal, der er økologisk eller er begyndt omlægning* til økologisk produktion⁴⁴.

Flerårige afgrøder:

Hvis moderplanten er etableret efter omlægningsdatoen, kan fremavlsmateriale bruges efter én vækstsæson.

Hvis moderplanten er etableret, før marken er begyndt omlægning, skal moderplanten have været dyrket på en mark, der er økologisk eller under omlægning i mindst to vækstsæsoner⁴⁵.

Med to vækstsæsoner forstås, at det først er den anden potentielle høst efter omlægningstidspunktet, som kan anvendes.



Det gælder derfor, at hvis arealets omlægningstidspunkt senest er den 1. juli, vil den efterfølgende potentielle høst i efteråret være efter første vækstsæson. Den efterfølgende høst den efterfølgende sommer vil derfor være efter anden vækstsæson.

Hvis omlægningstidspunktet er efter 1. juli, vil den efterfølgende potentielle høst ikke være efter den første vækstsæson

Det følger af ovenstående, at græs, kløver mv., der høstes frø af allerede første år, i denne sammenhæng betragtes som en 1-årig afgrøde. For at frøene skal kunne anvendes på økologiske marker, skal græs, kløver mv. være sået efter arealets omlægningstidspunkt.

⁴² KFO, artikel 36, stk. 1

⁴³ RFO artikel 22, stk. 1 og stk. 2, litra b

⁴⁴ KFO, artikel 45, stk. 1, litra a

⁴⁵ RFO, artikel 12, stk. 1, litra i

Det medfører, at I kan modtage frø, udsæd mv. med tre forskellige status:

- Frø som er avlet i omlægningsperioden, som har status af ikke-økologisk. *
- Frø som er avlet i omlægningsperioden, som har status af omlægningsafgrøde.
- Frø som er avlet efter omlægningsperioden, som er økologisk⁴⁶

* Fra 2021 kan frø der er avlet i omlægningsperioden og har status af ikke-økologisk ikke længere oprettes i frødatabase.

Når I køber/modtager frø, udsæd mv. er det derfor vigtigt, at I undersøger, om økologen har angivet den rigtige status på frøet. I skal anvende den rigtige status, når I videresælger frø/udsæd⁴⁷.

Hvis det i jeres håndtering af modtagne produkter giver problemer at håndtere de tre forskellige status for frø, som økologer kan anvende, er det muligt at sammenblende partier med forskellig status og mærke med den laveste status fx:

Afgrødestatus	Mærkning med laveste status
Ikke-økologisk og omlægning	Ikke-økologisk
Omlægning og økologisk	Omlægning

I skal være opmærksom på, at det i de nye økologiregler der gælder fra 2021, ikke længere muligt for økologer at bruge 1. års omlægningsfrø (ikke-økologisk) på lige fod med økologiske frø.

5.1 Den økologiske Frødatabase

For at gøre det nemt at få overblik over udbuddet af økologisk udsæd og vegetativt formeringsmateriale, er der oprettet en økologisk frødatabase. Database skal medvirke til at fremme udviklingen af markedet for økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale⁴⁸.

Der er gratis adgang til databasen på www.organicxseed.dk. Hvis I udbyder økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale, kan I via Landbrugsstyrelsen og FIBL, der er operatør på databasen, få adgang til at annoncere, anmelde og opdatere økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale i Den økologiske Frødatabase. Det er gratis for virksomheder at oprette frø og vegetativt formeringsmateriale i databasen.

Det er som leverandør også muligt at blive oprettet i de andre lande, der er med i OrganicXseeds database. For at blive oprettet, som leverandør uden for Danmark, skal I kontakte FIBL. Landbrugsstyrelsen dækker dog ikke gebyret for dette.

I kan ved hjælp af Den økologiske Frødatabase holde økologerne løbende orienteret om, hvilke arter og sorter I udbyder. Økologerne kan få et hurtigt overblik over udbuddet af økologisk frø, lægge materiale og vegetativt formeringsmateriale og over generelle tilladelser til at anvende ikke-økologisk materiale.

Fra 2021 er det ikke længere muligt at tilmelde økologiske frø at første års omlægningsfrø i den Økologiske frødatabase. Det er udelukkende økologiske og omlægningsfrø og lægge materiale der kan oprettes i databasen⁴⁹.

⁴⁶ Reglerne ændres i 2021.

⁴⁷ Følger af økologiloven § 5 og RFO, artikel 23, stk. 1 og 2

⁴⁸ KFO artikel 48 og KFO præambel pkt. 30

⁴⁹ RFO 2018/848 artikel 26, stk. 1 og 2

Databasen er opdelt i tretten separate kategorier:

- Blomster og prydplanter
- Fiberafgrøder
- Foder, foderafgrøder og grøngødning
- Frugter
- Grønsager
- Korn
- Olie og spindplanter
- Medicinske planter
- Rod og knoldafgrøder
- Specialafgrøder
- Urter og krydderier
- Vilde planter
- Protein afgrøder

5.1.1 Registrering som leverandør

Hvis I ønsker at anmelde økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale i databasen, skal I sende "Erklæring forud for anmeldelse af økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale i Den økologiske Frødatabase" til Landbrugsstyrelsen. Erklæringen kan hentes fra [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

Når vi har registreret jeres tilmeldingen, vil I modtage et login til Den økologiske Frødatabase fra FIBL, så I elektronisk kan anmelde og opdatere jeres udvalg og tilbud. Landbrugsstyrelsen kontrollerer løbende kvaliteten af de indberettede oplysninger.

5.1.2 Oprettelse af sorter til Den økologiske Frødatabase

I kan løbende oprette de sorter, I markedsfører eller planlægger at markedsføre på det danske marked. Når I opretter sorterne i den økologiske Frødatabase⁵⁰, skal I som minimum udfylde følgende oplysninger:

Oprettelsen skal indeholde oplysninger om:

- Art
- Sort, hvis denne findes
- Leverandørnavn
- Leveringsområde
- Afprøvningsland
- Dato for, hvornår materialet vil være til rådighed
- Navnet på det ansvarlige kontrolorgan

Det er også muligt at give andre oplysninger, som kan være relevante for økologerne, herunder oplysninger om, hvorvidt der er foretaget analyse for udsæds bårne sygdomme.

Når I er klar til at levere sorten, skal I aktivere tilbuddet i databasen. Når I ikke længere kan levere sorten, så skal I deaktivere tilbuddet⁵¹. I kan anmelde sorter hele året. For at sikre, at oplysningerne er tilgængelige for økologerne i forårs- og efterårssæsonen, anbefales det dog, at I overholder disse tidsfrister:

Tidsfrister:

- Til forårssæsonen skal sorterne anmeldes inden 15. januar. Oplysningerne vil så fremgå af databasen senest 15. februar. For grøntsagsfrø skal sorterne dog anmeldes inden 15. december, for at oplysningerne kan fremgå af databasen senest 15. januar.
- Til efterårssæsonen skal sorterne anmeldes inden 1. juli. Oplysningerne vil herefter fremgå af databasen senest 1. august.

⁵⁰ KFO art. 51 og Økologibekg § 76

⁵¹ KFO art 51, stk. 2

I forbindelse med forberedelsen til forårs og efterår sæsonen bør sorterne, der ønskes markedsføres i disse perioder være oprettet i frødatabase inden de ovenstående tidsfrister.

I kan dog løbende tilpasse jeres udbud af sorter samt eventuelt oprette nye sorter i frødatabase, hvis de pågældende sorter ikke allerede er oprettet.

5.1.3 Vurdering af sorter

I forbindelse med de ovenstående tidsfrister, sendes informationerne til Landbrugsstyrelsens eksterne ekspertgrupper for en faglig vurdering af sorterne. Ekspertgruppen vurderer de enkelte indmeldt sorters egnethed til dyrkning i Danmark, med baggrund i blandt andet landsforsøg, certificeringsforsøg mm.

Efter vurderingen sendes resultatet i høring hos blandt andet sort sejer/ leverandør: Kommer der høringssvar sendes svaret tilbage til ekspertgruppen, der vurderer høringssvaret. Er der stadig uenighed, er det Landbrugsstyrelsen, der afgøre egnetheden. Efterfølgende godkendes leverandørernes indmeldelser og afgrøderne udstilles nu for offentligheden.

Hvis sorten ikke er afprøvet i Danmark eller et land med tilsvarende dyrkningsforhold, kan den få vurderingen, "særlige vilkår". Dette medfører, at sorten stadig bliver optaget i databasen, dog er der ikke krav om, at økologerne skal benytte denne sort, heller ikke selvom der ikke er andre økologiske sorter på markedet. Se afsnittet 5.1.5 for reglerne om dispensation.

5.1.4 Opdatering af oplysninger i databasen

Hvis en bestemt sort af landbrugsafgrøder, grøntsager eller vegetativt formeringsmateriale ikke længere er til rådighed, dvs., hvis sorten bliver udsolgt, skal I straks opdatere jeres tilbud i databasen⁵².

5.1.5 Økologens adgang til at bruge ikke-økologisk u-bejdsset frø

Ud for den enkelte art eller sortgruppe i databasen er det muligt at se, om økologen har pligt til at bruge økologisk frø. For nogle arter er der ingen sorter, eller der er kun sorter, som ikke er afprøvet i Danmark. For andre arter er der kun en midlertidig tilladelse, fordi sorten snart bliver tilgængelig. I disse tilfælde kan man søge tilladelse hos Landbrugsstyrelsen til at anvende ikke-økologisk ubejdsset frø. Ansøgningen kan indsendes digitalt på OrganicXSeed.dk eller på fysisk på skemaerne der findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Se mere i vejledningen om økologisk jordbrugsproduktion afsnit 14.3

5.1.6 Ordrebekræftelse til økologen

I perioder, hvor der ikke er økologiske frø mv. til rådighed, har økologen ikke pligt til at anvende økologisk frø, dog skal der i nogle tilfælde stadig søges om brug af ikke økologisk udsæd. I disse perioder er det vigtigt, at I udsteder en ordrebekræftelse til økologen, så snart det ikke-økologiske frø mv. er bestilt. Af ordrebekræftelsen skal fremgå både bestillingsdato og aftalt leveringsdato.

For frø, der er bestilt i en periode, hvor der er midlertidig tilladelse til at anvende ikke-økologiske frø, skal leveringen ske inden tidspunktet, hvor det økologiske frø kommer på markedet. Det er derfor vigtigt for økologen, at både dato for bestilling og dato for aftalt levering fremgår af ordrebekræftelsen.

Det skal fremgå af virksomhedens faktura, at det ikke-økologiske frø mv. er u-bejdsset (behandlet med ikke godkendte produkter). Økologisk udsæd skal bestilles i tilstrækkelig tid i forvejen. For vegetativ formeringsmateriale som f.eks. jordbær, frugttræer mm., skal du ved større mængder altid må forventes en lang leveringstid⁵³.

⁵² Økologibekg § 78

⁵³ RFO art. 22, stk.2, litra b

6. Gødning, jordforbedringsmidler og voksemedier

6.1.1 Produktion af økologisk gødning og jordforbedringsmidler

Til fremstilling af økologisk gødning og jordforbedringsmidler må der udelukkende tilsætte økologiske produkter. Det vil sige, at det ikke er tilladt at benytte produkter for bilag 1 til fremstilling af disse produkter. Samtidig skal produktionen følge de generelle retningslinjer for økologisk produktion i denne vejledning.

6.1.2 Ikke-økologisk gødning og jordforbedringsmidler, produktion og import

Økologireglerne indeholder en positivliste over ikke-økologiske gødnings- og jordforbedringsmidler, som økologer undtagelsesvist kan bruge⁵⁴. Positivlisten er gengivet i [bilag 4](#), som også indeholder retningslinjer for hvert gødningsmiddels sammensætning, anvendelse og krav til dokumentation.

I må kun anvende produkter, som findes på positivlisten

Gødning til økologer, købt i udlandet, er typisk et ikke-økologisk produkt, men et produkt der findes på positivlisten. Produktet skal ikke godkendes, før det kan bruges af danske økologer. I skal kontrollere, om gødningen udelukkende er produceret af stoffer på positivlisten.

Hvis en gødning er certificeret til økologisk produktion, er der oftest tale om, at produktet er ikke-økologisk, men dog tilladt i økologisk produktion. Det kan f.eks. være beskrevet med ordene: "**meets the criteria of standards on inputs (based on EEC 889/2008 Annex I)**". Dette henviser til positivlisten. Se [bilag 4](#).

Hvis en gødning er beskrevet som "**organic**" betyder det ofte, at gødningen er organisk gødning, og ikke, at den som udgangspunkt er økologisk produceret.

Hvis en gødning markedsføres som havende plantebeskyttende virkning, eller er registreret som værende et plantebeskyttelsesprodukt, vil den være omfattet af reglerne om plantebeskyttelse. Det er Miljøstyrelsen, som kan oplyse, om midlet er tilladt i Danmark.

6.1.3 Voksemedier

Ved økologisk produktion af planter i potter er der særlige krav til voksemediet. I EU er der ikke harmoniserede regler om voksemedier, og de enkelte lande har derfor ikke ens regler herom. Hvis I køber voksemedier i udlandet, skal I derfor sørge for, at de overholder de danske krav til voksemedier. Det er ikke nok, at voksemediet er mærket med et andet EU-lands økologimærke.

I Danmark er det tilladt at dyrke i potter og afgrænsede bede, hvis det færdigblandede voksemedie kan sammenlignes med økologisk jord og produktionen. Et voksemedie til økologisk produktion må kun indeholde⁵⁵:

- Rent spagnum
- Ler, som er udvundet fra undergrunden
- Stenmel
- Kalk i en form, som findes på positivlisten
- Gips (kun naturligt forekommende)
- Økologisk jord
- Husdyrgødning eller andet organisk materiale fra økologisk produktion⁵⁶.

⁵⁴ RFO, artikel 16, stk. 1, litra b

⁵⁵ RFO, artikel 4, litra a, pkt. i

⁵⁶ RFO, art. 12, litra b

Der må ikke dyrkes i hydrokultur, og der må ikke dyrkes i et inaktivt voksemedie, som siden tilføres en næringsstofopløsning⁵⁷.

I økologisk produktion er hydrokultur defineret som værende: dyrkningsmetode, hvor planter, der ikke naturligt vokser i vand, har rødderne i en opløsning af mineralske næringsstoffer eller i et inert medium, såsom perlit, grus eller mineraluld, som tilsættes en næringsstofopløsning.



⁵⁷ KFO, art 4

7. Produktion af økologisk foder

7.1 Produktion af foder til økologisk akvakultur

Hvis virksomheden producerer, behandler eller opbevarer foder til økologisk akvakultur, skal I overholde de økologiske produktionsregler for akvakultur. Reglerne fremgår af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007, for så vidt angår fastsættelse af gennemførelsesbestemmelser for økologisk produktion af akvakulturdyr og tang (med senere ændringer).

Ifølge reglerne skal kødædende akvakulturdyr fodres ud fra følgende prioritering⁵⁸:

1. Økologiske foderprodukter fra akvakulturproduktionen
2. Fiskemel og fiskeolie af slagteaffald fra økologisk akvakulturproduktion.
3. Fiskemel og fiskeolie og ingredienser af fiskeoprindelse, der er udvundet af slagteaffald fra fisk, fanget med henblik på konsum i bæredygtigt fiskeri
4. Økologiske foderprodukter af vegetabilsk og animalsk oprindelse.
5. Foderprodukter, som stammer fra hele fisk fra bæredygtigt fiskeri, der er certificeret i henhold til ordninger, der er anerkendt af Landbrugsstyrelsen.
6. Foderplanen må indeholde op til 60 % økologisk plantemateriale.

Til laks og ørreder må der benyttes foder der er tilsat **Astaxanthin**, indholdet skal dog være inden for grænserne af deres fysiologiske behov. Astaxanthin kan anvendes til økologiske fisk i en mængde, som ikke må overstige en koncentration på 20 ppm⁵⁹.

Astaxanthin skal være fremstillet af økologiske materialer, som fx skaller fra økologisk opdrættede krebsdyr. Kan der ikke skaffes økologisk materiale, må der anvendes naturlige astaxanthinkilder, som fx *Phaffia*-gær⁶⁰.

Karper og beslægtede arter, rejer, bløddyr, pighuder og tropiske ferskvandsfisk skal fodres med foder, der forekommer naturligt i damme og søer. Er der ikke nok af dette til rådighed, er det muligt at supplere med økologisk foder af vegetabilsk oprindelse, som så vidt muligt skal være dyrket på bedriften med akvakultur. Hvis det er nødvendigt med suppleringsfoder, må foder til karper og beslægtede arter samt til gulhalet hajmalle højst indeholde 10 % fiskemel eller fiskeolie fra bæredygtigt fiskeri⁶¹.

I økologisk akvakultur er det tilladt at anvende foderstoffer af animalsk og vegetabilsk oprindelse, der er i overensstemmelse med Kommissionsforordning nr. 889/2008.

I må anvende fodertilsætningsstoffer, mineralske fodermidler og tekniske hjælpestoffer, hvis de er opført i Kommissionsforordning nr. 889/2008, og hvis de opfylder de betingelser, der er fastsat deri.

Kommissionsforordningens bilag V og VI er gengivet i denne vejledning som [bilag 3](#).

⁵⁸ KFO artikel 25k, stk. 1-3.

⁵⁹ Rapport fra DTU Aqua

⁶⁰ KFO artikel 25k, stk. 4

⁶¹ KFO artikel 25 l og bilag XIIIa

7.2 Produktion af foder til økologiske husdyr

Økologiske svin og fjerkræ må fodres med en andel ikke-økologisk foder⁶², mens alle andre husdyr skal fodres med foder, der er produceret i overensstemmelse med den økologiske produktionsmetode. Der gælder derfor forskellige bestemmelser for foder til de to kategorier af husdyr. I dette afsnit forklarer vi, hvad I skal være opmærksomme på i den forbindelse.

Økologiske planteædere⁶³ fx kvæg, heste, får og geder må kun fodres med foder, der er produceret i overensstemmelse med den økologiske produktionsmetode. Alt foder må være omlægningsafgrøde fra egen bedrift, men hvis foderet indkøbes fra en virksomhed eller anden bedrift, må kun 30 % af foderet være fra omlægningsafgrøde⁶⁴.

Der er krav om, at 60 % af det samlede foder til økologiske planteædere skal komme fra egen bedrift⁶⁵. Kan kravet ikke opfyldes, kan der indkøbes foder produceret i samme region (danske fodermidler).

I vitamin- og mineralblandinger til kvæg, heste, får og geder skal bærestoffer af landbrugsoprindelse være økologiske (eksempelvis økologisk klid og strømel). Man kan som bærestoffer også anvende mineralske fodermidler, der er tilladt i økologisk produktion.

Økologiske svin og fjerkræ må indtil 31. december 2020 fodres med op til 5 % ikke-økologisk proteinfoder⁶⁶. Alt foder må være omlægningsafgrøde fra egen bedrift. Købes foderet fra virksomhed eller anden bedrift, må kun 30 % af foderet være fra omlægningsafgrøde. Hvis muligheden for at bruge 5 % ikke-økologisk foder ikke anvendes, kan andelen erstattes med indkøbt omlægningsfoder.

Fra 1. januar 2021 vil der vis det ikke er muligt at skaffe tilstrækkeligt økologisk protein foder og dette er bekræftet af Landbrugsstyrelsen stadig være muligt at fodre unge fjerkræ og svin op til 35 kg med 5 % ikke-økologisk proteinfoder indtil 31. december 2025⁶⁷.

Fiske- og søstjernemel fra bæredygtigt fiskeri kan anvendes som foder til svin og fjerkræ og skal ikke regnes med i de 5 % ikke-økologisk proteinfoder.

Ikke-økologiske foderstoffer af landbrugsoprindelse må indgå som bærestof i vitamin- og mineralblandinger til svin og fjerkræ, som en del af de 5 % ikke-økologisk proteinfoder.

Der er et selvforsyningskrav på 20 % for bedrifter med svin og fjerkræ⁶⁸. Foderproducenterne kan levere foder, der opfylder selvforsyningskravet, hvis de producerer økologisk foder til svin og fjerkræ med et indhold på mindst 20 % danske fodermidler. Procentdelen beregnes i tørstof opgjort per p-nummer på årsbasis. Dette skal kunne dokumenteres i forbindelse med økologikontrollen.

Foderet skal være mærket med at have dette indhold, så brugeren af foderet kan dokumentere, at kravet opfyldes via indkøbt foder.

⁶² RFO 834/2007, artikel 7

⁶³ RFO 834/2007, artikel 14, stk. 1, litra d, nr. ii

⁶⁴ KFO artikel 21, stk. 1

⁶⁵ KFO artikel 19, stk. 1

⁶⁶ KFO artikel 43, jf. artikel 22

⁶⁷ RFO 2018/848, Bilag II, del II, nr. 1.9.3.1. og 1.9.4.2.

⁶⁸ KFO artikel 19, stk. 2

Til foder for alle husdyr gælder det at⁶⁹:

- Der kan anvendes op til 1 % ikke-økologiske krydderier, urter eller melasse, fx som bindemiddel i sliksten.
- Der kun må anvendes de fodermidler af mineralsk oprindelse, som I finder i bilag 3
- Der kun må anvendes de tilsætningsstoffer, I finder i bilag 3.

I må anvende tekniske hjælpestoffer, hvis de er opført i Kommissionsforordning nr. 889/2008, og hvis de opfylder de betingelser, der er fastsat deri.

Foderstoffer til økologisk produktion må ikke være fremstillet ved brug af kemiske opløsningsmidler. Det er derfor ikke muligt at anvende ikke-økologiske skrårprodukter som sojaskrå, rapskager og solsikkekrå, da de er ekstraheret med kemiske opløsningsmidler⁷⁰. Se også [afsnit 10.5](#) og [afsnit 10.6](#).

7.2.1 Egenkontrol i den økologiske foderproduktion

Producerer virksomheden økologiske foderstoffer, skal I sikre sporbarhed og forhindre sammenblanding med stoffer, der ikke er tilladte efter økologireglerne⁷¹. De nødvendige procedurer og medarbejderinstrukser jf. økologireglerne, skal være en del af jeres egenkontrollsystem efter HACCP-principperne⁷².

Et egenkontrollsystem efter HACCP-principperne bygger på en risikoanalyse og fastlæggelse af kritiske kontrolpunkter. Der skelnes mellem syv forskellige generelle HACCP-principper:

Princip 1	Hele produktionsprocessen skal analyseres for mulige risikofaktorer fra varemodtagelse til levering af slutproduktet. Mulige risikofaktorer identificeres, og forebyggende foranstaltninger iværksættes.
Princip 2	Risikofaktorer, der ikke umiddelbart kan afhjælpes, fastlægges som kritiske kontrolpunkter.
Princip 3	Tolerance- eller grænseværdier fastsættes som målepunkter for overvågning og styring af kritiske kontrolpunkter.
Princip 4	Overvågningssystem etableres til overvågning af de kritiske kontrolpunkter.
Princip 5	Korrigerende handlinger fastlægges for de tilfælde, hvor tolerance- eller grænseværdier er blevet overskredet, og det skal beslattes, hvad der skal ske med de pågældende produkter.
Princip 6	Procedurer til godkendelse af egenkontrollsystemet etableres til sikring af systemets effektivitet, løbende opdatering og udvikling, både løbende og når fx dele af produktionsprocessen ændres.
Princip 7	Et dokumentationssystem etableres til dokumentation af kontrollen af de kritiske kontrolpunkter med tilhørende procedurer.

I skal gennemgå hele den økologiske produktionsproces fra varemodtagelse til levering af slutproduktet både ved hjælp af proces flowdiagrammer og ved gennemgang på stedet. Ved områder som fx varemodtagelse, intern transport, oplagring, regnskabsføring, mærkning etc. skal I analysere, hvorvidt der er risiko for:

- Sammenblanding af foderstoffer der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske foderstoffer
- Iblanding af ikke-tilladte stoffer
- Tab af sporbarhed af foderstoffer, produceret efter den økologiske produktionsmetode
- Forveksling af ikke-økologiske foderstoffer med økologiske foderstoffer, omlægningsfodermidler eller foderstoffer bestemt til den økologiske produktion.

⁶⁹ KFO artikel 22

⁷⁰ RFO 834/2007, artikel 18, stk. 3

⁷¹ KFO artikel 26, stk. 2

⁷² EU-Kommissionens vejledning om HACCP-principperne, SANCO/1955/2005

I skal i procesdiagrammet (flow) oplyse, hvor i processen der til- og fragår økologiske foderstoffer, omlægningsprodukter og ikke-økologiske foderstoffer. I skal også oplyse om proceduren for genanvendelse af foderstoffer, herunder også fodertilsætningsstoffer samt smuld fra filtre, rest- og returvarer mv. I skal i analysen især lægge vægt på de led i produktionsprocessen, hvor I benytter de samme maskiner, produktions- og transportanlæg i den økologiske og ikke-økologiske produktion.

I skal udarbejde procedurer for forebyggende foranstaltninger for at undgå utilsigtet sammenblanding eller iblanding af ikke-tilladte stoffer⁷³. Fx kan en tidsforskudt produktion mellem konventionelle og økologiske produkter være en mulighed. Anlægget skal renses inden den økologiske produktion begynder fx med økologisk korn⁷⁴.

Kan I ikke umiddelbart afhjælpe risikofaktorer ved bestemte procestrin, skal I fastlægge disse som kritiske kontrolpunkter og indtegne dem i procesdiagrammet (flow). Medarbejderne skal kunne overvåge og styre de kritiske kontrolpunkter fastlagte procedurer og medarbejderinstrukser (korrigerende handlinger). Instrukserne skal oplyse medarbejderne om, hvad der sker med en produktion, hvis der er afvigelse, fx om det producerede parti mister sin økologiske status og derfor ikke må sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

I skal løbende ajourføre en oversigt over de kritiske kontrolpunkter samt de fastlagte korrigerende handlinger. I skal beskrive de tilhørende grænseværdier, procedurer og medarbejderinstrukser. Der skal på virksomhedens foreligge procedurer og medarbejderinstrukser både ved de relevante steder i produktionen og samlet i en dokumentationsmappe for egenkontrollsystemet. I skal ved kontrolbesøg gøre kontrolløren opmærksom på ændringer.

Procedurer og medarbejderinstrukser skal indeholde:

- Metode til overvågning af de kritiske kontrolpunkter
- Kritisk grænse for overskridelse
- Overvågningsinterval
- Ansvarlige for overvågningen
- Korrigerende foranstaltninger ved overskridelse af grænseværdien
- Handlungsplan for produkter, der er fremstillet, mens grænseværdien er overskredet
- Dokumentation for overvågningen.

I skal regelmæssigt tage det etablerede egenkontrollsystem op til revision, så I kan sikre systemets effektivitet, tilpasning og udvikling. Det er især vigtigt, når I ændrer på produktionsanlæg, eller når I planlægger produktion af f.eks. en ny foderblanding⁷⁵.

7.3 Forarbejdning af produkter for autoriserede økologer

Forarbejder virksomheden produkter for autoriserede økologer, gælder det som hovedregel, at virksomheden skal være autoriseret⁷⁶.

Landbrugsstyrelsen tillader rensning og tørring af økologisk korn og markfrø for økologiske bedrifter på en ikke-autoriseret bedrift eller virksomhed. Det er en forudsætning, at den økologiske bedrift ejer de økologiske produkter og anmelder tørring eller rensning til Landbrugsstyrelsen mindst fem dage i forvejen. Anmeldelsen skal indeholde de oplysninger, som fremgår af blanketten "Anmeldelse af tørring og rensning på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed". I kan finde blanketten på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

⁷³ KFO artikel 63, stk. 1, litra c

⁷⁴ KFO artikel 26, stk. 3, litra e.

⁷⁵ KFO artikel 26, stk. 2 og 3

⁷⁶ RFO 834/2007, artikel 28, stk. 1

Bedrifter og virksomheder skal under forarbejdningen håndtere og opbevare de økologiske produkter adskilt fra ikke-økologiske produkter, indtil tilbagelevering finder sted⁷⁵. Virksomheden skal erklære, at den holder de økologiske produkter adskilt fra ikke-økologiske produkter. Det er den økologiske bedrift, der er ansvarlig for at de økologiske regler overholdes.

I kan finde en blanket "Erklæring om adskillelse under rensning/tørring på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed" på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#), som I kan bruge.

Forarbejdning af produkter for økologiske virksomheder må kun foregå på autoriserede enheder⁷⁷.

En række former for produktion og behandling af økologiske råvarer må kun ske på økologiautoriserede virksomheder eller bedrifter. Det drejer sig bl.a. om:

- Grønttørring og pelletering
- Blanding og formalning af foder
- Valsning
- Toastning
- Opsækning
- Oliepresning.

7.4 Manglende eller mistet økologisk status

Et produkt må ikke sælges som økologisk, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt der har været klar adskillelse mellem et økologisk-, omlægnings- og ikke-økologisk produkt, eller hvis I har mistanke om, at der er sket mangelfuld rengøring⁷⁸.

Produktet mister sin økologiske status, hvis der er sket sammenblanding af økologiske og ikke-økologiske produkter eller omlægningsprodukter. Tilsvarende mister et produkt sin omlægningsstatus, hvis der er sket sammenblanding af omlægningsfodermiddel og ikke-økologisk fodermiddel af samme slags.

Hvis I ved en fejl har sammenblandet en økologisk afgrøde og en omlægningsafgrøde af samme art, skal produktet nedklassificeres til et omlægningsprodukt. I sådanne tilfælde skal I straks underrette Landbrugsstyrelsen. Vi vil umiddelbart herefter informere jer om det videre forløb⁷⁸.

Hvis I mener eller har mistanke om, at et produkt, som I har produceret, importeret eller modtaget fra en anden virksomhed, ikke opfylder reglerne for økologisk produktion, skal I fjerne al henvisning til den økologiske produktionsmetode, og produktet må ikke sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

Har I mistanke om, at økologireglerne for et produkt ikke er overholdt, må produktet ikke sælges som økologisk. Det gælder dog ikke, hvis I senere kan dokumentere, at al tvivl er uberettiget⁷⁸. I sådanne tilfælde skal I straks underrette Landbrugsstyrelsen. Hvis I har solgt et produkt med forkert status, skal I straks underrette køberen om fejlen⁷⁹.

Tablet 7.1 Samlet status hvis to produkter med forskellig økologisk status sammenblandes.

Produkt 1	Produkt 2	Samlet status
Økologisk	Omlægning	Omlægning
Økologisk	Ikke-Økologisk	Ikke-Økologisk
Omlægning	Ikke-Økologisk	Ikke-Økologisk

⁷⁷ RFO 834/2007, artikel 28, stk. 1

⁷⁸ KFO artikel 91, stk. 1

⁷⁹ KFO art. 63, stk. 2, litra c

8. Transport

Der gælder særlige regler for transport af økologiske produkter. Generelt gælder, at transportmidler og emballage, der anvendes til både økologiske og ikke-økologiske produkter, skal være grundigt rengjorte ved skift til transport af økologiske produkter. Ved transport af både økologiske og ikke-økologiske produkter skal produkterne være tydeligt adskilte fra hinanden⁸⁰.



8.1 Transport i lukket emballage

Transport af økologiske produkter skal foregå i egnede emballager, containere eller køretøjer, der er lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan udskiftes, uden at der sker en synlig opbrydning⁸⁰.

Emballagen, containeren eller køretøjet skal enten være forsynet med eller ledsaget af et dokument, der kan relateres entydigt til emballagen, containeren eller køretøjet med følgende mærkning:

- Navn og adresse på virksomheden eller bedriften, der sælger eller ejer og/eller oplagrer produktet.
Hvis der på transportemballagen er mærket med navn og adresse på flere virksomheder, skal mærkningen være udformet, så der ikke opstår tvivl om de angivne virksomheders rolle (f.eks. hvem der er seneste fysiske afsender, forhandler eller ansvarlig for pakning i transportemballage).
- Produktets navn inklusive en henvisning til den økologiske produktionsmetode eller produktets økologiske status. For foderblandinger kræves der også en deklaration.
- Navn og/eller EU-kontrolkode på det kontrolorgan eller den kontrolmyndighed, som virksomheden eller bedriften hører under. Dette krav gælder dog kun, hvis der er tale om en virksomhed inden for EU.
- Identifikationsmærke, hvis varepartiet har et identifikationsmærke, så det er muligt at relatere varepartiet til virksomhedens regnskab.

Følgepapirer og mærkning af produkter, der transporteres med henvisning til den økologiske produktionsmetode, og er underlagt Landbrugsstyrelsens kontrol, skal mærkes med Landbrugsstyrelsens kontrolkode "DK-ØKO-050".

8.2 Transport i åben emballage

Det er ikke nødvendigt at lukke emballager, containere eller køretøjer hvis⁸¹:

- Transporten foregår direkte mellem bedrift og virksomhed, og de begge er omfattet af den økologiske kontrolordning
- Produkterne ledsages af følgepapirer, der indeholder de oplysninger, der kræves ifølge afsnit [7.1](#)
- Både den afsendende og modtagende bedrift eller virksomhed fører et register over transportoperationer, og stiller dette til rådighed for kontrollen.

I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for transport af økologiske produkter. Procedurene skal indeholde en beskrivelse af, hvilke transportmidler der benyttes til økologiske varer, samt virksomhedens rengøringsprocedurer og dokumentation for rengøring⁸².

⁸⁰ KFO artikel 31, stk. 1

⁸¹ KFO artikel 31, stk. 2

⁸² KFO artikel 63, stk. 1

I skal rengøre transportmidler (lastrum og af- og pålæsningsramper mv. i køretøjer og skibe) grundigt, før de anvendes til transport af økologiske produkter, omlægningsafgrøder eller produkter bestemt til den økologiske produktion. Når I anvender transportmidler eller containere, der tidligere har været anvendt til transport af ikke-økologiske produkter, skal der foreligge dokumentation for en passende rengøring af transportmidlerne (fx ved brug af en logbog), før de igen må anvendes til transport af økologiske produkter⁸³.

I skal træffe alle nødvendige foranstaltninger, så produkterne transporteres i overensstemmelse med økologireglerne⁸⁴. Det er især vigtigt, når virksomheden ikke selv, men en speditør, står for transporten af de økologiske produkter⁸⁵. Se nærmere om transport af foderstoffer i [afsnit 7.3](#).

Speditører og vognmænd skal ikke være underlagt økologikontrol. Derfor skal både den afsendende og den modtagende virksomhed sikre en forsvarlig transport af de økologiske produkter. Det kan ske i form af krav til en rengøringslogbog, krav om underskrift, der bekræfter, at transportmidlet er rengjort inden pålæsningen af de økologiske produkter, samt krav om dokumentation af tidligere transporter (fx transport af genmodificerede produkter).

8.3 Egenkontrol ved transport af økologiske foderstoffer

For transport af økologiske foderstoffer er der en række supplerende bestemmelser, da transport af økologiske foderstoffer til og fra økologiske virksomheder eller bedrifter skal være omfattet af egenkontrollsystemet⁸⁶.

I skal derfor gennemføre en risikoanalyse af virksomhedens procedure for transport af økologiske produkter for at sikre, at I overholder økologireglernes hovedprincipper om adskillelse, sporbarhed og forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer.

Som resultat af risikoanalysen skal I iværksætte forbyggende foranstaltninger, der sikrer, at I og jeres produkter overholder økologireglerne og de økologiske principper. For udpegede kritiske kontrolpunkter skal I udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, der sikrer, at medarbejderne overvåger kontrolpunkterne, samt at medarbejderne afhjælper eller korrigerer fejl ved transporten.

Transport af økologiske produkter eller omlægningsprodukter i skibe, køretøjer eller containere, der tidligere har transporteret ikke-økologiske produkter, kan betragtes som et kritisk kontrolpunkt. Transport af både økologiske og ikke-økologiske produkter kan også betragtes som et kritisk kontrolpunkt. En måde at forebygge en sammenblanding af produkter, produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske produkter kan fx være kun at transportere emballerede produkter.

Hvis I på virksomheden transporterer produkter, produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske produkter som løsvarer, skal det ske på separate køretøjer eller i separate containere. Ved transport af løsvarer skal I have udarbejdet en procedure og en medarbejderinstruks for passende rengøring. I skal kontrollere, om rengøringen er effektiv. Denne kontrol skal I dokumentere fx i en logbog med oplysning om sted, dato, klokkeslæt og medarbejderens navn.

Udlevering af foderblandinger og fodermidler kan også være et kritisk kontrolpunkt. I skal derfor udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for registrering af produktmængder ved begyndelse af leveringsrunden og i forbindelse med aflevering af hver leverance.

⁸³ KFO artikel 32, stk. 1, litra b, pkt. i

⁸⁴ KFO artikel 63, stk. 1, litra b

⁸⁵ KFO artikel 86

⁸⁶ KFO artikel 32, jf. artikel 31 og artikel 26

8.4 Transport af levende dyr

Under transport, lastning og losning skal dyrene håndteres på en sådan måde, at de stresses så lidt som muligt og transporttiden skal holdes så kort som muligt.⁸⁷ Der må ikke anvendes nogen form for elektriske impulser til at tvinge dyrene i forbindelse med transport til slagting og slagting og der må ikke anvendes beroligende midler⁸⁸

Hvis dyrene transporteres direkte fra producenten til slagteriet, skal slagteriet udarbejde procedurer, der sikrer, at ovenstående bestemmelserne overholdes sammen med de generelle bestemmelser, som er omhandlet i [afsnit 8.2](#) om transport af ikke emballerede produkter. Dvs. det skal sikres, at der ved transport af økologiske dyr fra producent til slagteri ikke sker sammenblanding med andre dyr, og at de økologiske slagtedyrl kan identificeres entydigt ved modtagelsen. I skal dokumentere indsamlingsdage, -tidspunkter og -rute samt tid og sted for modtagelsen af produkterne⁸⁹,

Alle kreaturer, får og geder, der leveres til slagting, skal være individuelt øremærkede med et CKR-nummer. Det er således oplagt, at dette individnummer anvendes ved identifikation af dyret, og at de obligatoriske ledsagedokumenter indeholder en angivelse af bl.a. CKR-nummer⁹⁰.

For øvrige dyr, f.eks. svin, der leveres til slagting, og hvor der ikke i forvejen er en individuel mærkning, skal de økologiske dyr kunne adskilles og identificeres på anden vis. F.eks. ved adskilt transport, transport i særlige aflukker, individuel mærkning m.v. De leverede økologiske dyr skal kunne identificeres entydigt på baggrund af det obligatoriske følgedokument, der f.eks. bør indeholde oplysninger om bl.a. CHR nummer, leverandør oplysninger samt antal.

8.5 Virksomheder der udfører transport/distribution

Hvis man som transportør udelukkende transporterer emballerede produkter eller kun transporterer åbne produkter, der håndteres på sådan en måde, at der ikke kan ske en kontaminering, direkte mellem to autoriserede økologer, skal transportøren ikke være økologiautoriseret.

Det er dog en forudsætning, at der ikke sker ændringer i partiernes

1. Transportemballage
2. Mærkning
3. Medfølgende dokumenter vedr. partiet.

dvs. at der i praksis er tale om varer, hvor modtageren på forhånd er kendt og bogført af leverandøren, og som blot opbevares indtil den videre transport kan gennemføres hensigtsmæssig.

Opbevaring er ikke nærmere defineret i økologiforordningen, men normalt definere man begrebet "opbevaring" som værende enhver opbevaring, fraregnet transport. Transport skal således ikke autoriseres særskilt, selvom der i økologi-gennemførelsesforordningen er fastlagt betingelser, som de autorisationsanmeldelsespligtige virksomheder skal sikre overholdt ved transport.

Hvis der under transport sker en kortvarig opbevaring, dvs. under 24 timer (evt. over 24 timer, hvis dette sker undtagelsesvist som følge af f.eks. weekend- eller helligdage), betragtes denne opbevaring som en del af transporten, og dermed ikke omfattet af autorisationskravet, hvis de ovenstående vilkår er overholdt.

Hvis opbevaring i forbindelse med transport/distribution i engrosledet derimod foregår i over 24 timer (med mindre dette blot sker undtagelsesvist som følge af fx weekend- eller helligdage), vil dette blive betragtet som opbevaring en gros, og virksomheden skal derfor som udgangspunkt være autoriseret. Der gælder dog under visse betingelser særligt lempelige krav til denne "transitopbevaring", jf. afsnittene 8.2 og 8.3.

"Hvis afregningen sker gennem transportøren skal transportøren være økologiautoriseret som mellemhandler."

⁸⁷ RFO artikel 14, stk.1 litra b, vii

⁸⁸ KFO artikel 18, stk.4

⁸⁹ KFO artikel 30

⁹⁰ KFO artikel 75

9. Varemodtagelse

9.1 Generelt om forholdsregler ved varemodtagelse

Ved varemodtagelse er der altid en risiko for sammenblanding, fejl og forveksling af produkter. Derfor skal I ved modtagelse af økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter, bestemt til den økologiske produktion, gennemføre en modtagekontrol⁹¹, hvor I:

- Kontrollerer, om emballagen eller containerne er ubrudt
- Kontrollerer, at mærkningen eller følgedokumenter er i overensstemmelse med reglerne for transport af emballerede eller ikkeemballerede økologiske produkter og omlægningsprodukter
- Kontrollerer, produkternes økologiske oprindelse, status, art og mængde og sikrer, at følgedokumenter og mærkater stemmer overens med produkternes øvrige økologidokumentation
- Eventuelt foretager renhedsanalyser – f.eks. for genetisk modificeret materiale, pesticider m.m.⁹².
- Registrerer resultatet af modtagekontrollen – f.eks. i lagerregnskabet⁹³.
- Kontrollerer om transport vilkårene er overholdt.

I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser⁹⁴ for modtagekontrollen, disse skal ajourføres ved en ændring i jeres risikovurdering.

1.5 MODTAGEKONTROL

Produkt(er):		Kontrolomfang:
Nr.:	Kontrol af:	Kontrolmetode:
1.	Overensstemmelse mellem produktet og det følgedokumentationen	Visuelt
2.	Mængde	Visuelt
3.	Er der en rengøringslog med i forbindelse med transporten	Visuelt
4.	Transportskader	Visuelt
5.	Økologistatus, Erklæring og partidokumentation	Visuelt
6.	Indhold af ikke tilladte stoffer, Pesticide	Prøve
7.	GMP analyse	Prøve
8.		

Dato:	Kontrol-aktivitet nr.:	Følgeseddel nr.:	Evt. Bemærkninger / foto:	Signatur:
	1 2 3 4 5 6 7 8			

I skal sikre, at I kan spore produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, tilbage til en autoriseret eller certificeret sælger. Når I køber økologiske produkter, skal I have dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status⁹⁵.

Når I modtager produkter fra danske økologiske bedrifter, skal I tjekke, om oplysningerne i følgedokumenterne stemmer overens med oplysningerne i bedriftens økologierklæring. I skal være særligt opmærksomme på, hvornår en afgrøde er sået og høstet, så I er sikre på, at den økologiske status er anført korrekt⁹⁶.

Figur 9.1 Eksempel på en simpel modtagekontrol

I skal ved varemodtagelse være opmærksomme på, at status for en afgrøde kan være:

- Økologisk
- Omlægning
- Ikke-økologisk.

I skal sikre jer, at I holder produkter med forskellig status adskilt⁹⁷. Jeres procedurer og medarbejderinstrukser for modtagekontrollen, skal omfatte en beskrivelse af, hvordan I sikrer dette⁹⁸.

⁹¹ KFO artikel 33

⁹² KFO artikel 63, stk. 1, litra c og KFO artikel 26, stk. 2

⁹³ KFO artikel 33, jf. artikel 66

⁹⁴ KFO 889/2008, artikel 63, stk. 1 og KFO artikel 26, stk. 4.

⁹⁵ KFO artikel 33, jf. artikel 32, stk. 1

⁹⁶ RFO 834/2007, artikel 29.

⁹⁷ KFO 889/2008 artikel 35, stk. 1

⁹⁸ KFO, artikel 63, stk. 1, litra b

I skal holde produkter uden dokumentation for oprindelse og status adskilt fra andre økologiske produkter. Det betyder samtidig, at I ikke må sælge produkter uden dokumentation for oprindelse og status med henvisning til økologi. Disse produkter må I heller ikke anvende i økologiske foderblandinger eller lignende, før I har modtaget dokumentation for den økologiske oprindelse og status⁹⁹.

Hvis I selv høster eller afhenter afgrøder på landmandens marker, skal I sikre jer, at I ikke forveksler de økologiske marker med ikke-økologiske marker. Det kan I fx gøre ved at have årets markkort og økologierklæring til rådighed, eller ved at landmanden markerer marken.

9.2 Varemodtagelse ved import fra tredjelande

Økologiske produkter eller omlægningsprodukter, som importeres fra tredjelande, må kun transporteres i lukket emballage eller i forseglede containere. Emballagen eller containerne skal være lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan udskiftes¹⁰⁰.

Når I modtager produkter fra tredjelande, skal I kontrollere lukningen, og at emballagen eller containeren er forsynet med mærkater eller identifikationsnumre, der entydigt relaterer til kontrolattesten (COI). Resultatet af denne kontrol skal registreres f.eks. i jeres egenkontrolsystem eller i lagerregnskabet¹⁰¹. For mere import fra tredjelande. Se mere i [afsnit 11.3](#).

Hvis emballagen eller containerens forsegling har været brudt, eller der konstateres uoverensstemmelse mellem partiet og dokumentationen, må produkterne ikke anvendes som økologiske.

9.2.1 Supplerende kontrol med importerede produkter.

Fra 1. januar 2016 gælder der særlige regler for import af en række produktkategorier fra Ukraine, Rusland, Moldova, Kasakhstan. Fra 1. januar 2019 blev Kina inkluderet på listen.

Tablet 7.1 Produkter hvor der skal udføres særlig importkontrol

KN kode	Produkter
Kapitel 10	Korn
Kapitel 11	Mølleriprodukter f.eks. Mel og gryn. Følgende er ikke omfattet af den supplerende kontrol: <ul style="list-style-type: none"> • Kartoffelmel (1105), • Mel af tørrede bælgfrugter mm. (1106) • Malt (1107) • Insulin (1108) • Hvedegluten (1109)
Kapitel 12	Olieholdige frø og frugter, diverse andre frø og frugter, industrielle elle medicinske planter, halm og foderplanter Følgende er ikke omfattet af den supplerende kontrol: <ul style="list-style-type: none"> • Plante og plantedele der hovedsagelig anvendes til parfume mm. (1211) • Produkter der hovedsageligt bruges til menneske føde f.eks. Johannesbrød, tang, frugtsten, sukkerrør, alger mm. (1212) • Halm og avner af korn, ubearbejdet, også hakket, formalet, presset eller som pelletes (1213) • Kålroer, runkelroer, andre foderroe frugter, hør, lucerne, kløver, esparsette, foderkål, lupin, vikke og lignende foderprodukter (1214)
Kapitel 23	Rest og affaldsprodukter fra fødevareindustrien, tilberedt dyrefoder Følgende er ikke omfattet af den supplerende kontrol: <ul style="list-style-type: none"> • Vinbærme og rå vinsten (2307)
Kapitel 8	Goji bær og produkter produceret af disse (kun Kina) (CN 810 9075)

⁹⁹ KFO artikel 91, stk. 1

¹⁰⁰ KFO artikel 34

¹⁰¹ KFO artikel 34, jf. artikel 66

Importerede partier af produkter fra [tabel 7.1](#) kan først blive frigivet til salg som økologiske når Landbrugsstyrelsen har godkendt,¹⁰²

- Kontrolattesten (COI)
- Told og transportdokumenter
- Transportdokumenter
- Sporbarhed af både produkt og operatør, samt verifikation af navne, adresser og gyldige certifikater fra landbrugere til eksportører og alle operatører der håndterer produkterne, inklusivt mellemhandler og underleverandører.

Landbrugsstyrelsen skal desuden prøvetage og analysere mindst en prøve fra hvert parti. Landbrugsstyrelsen frigiver først partiet efter resultatet af analyserne forelægges.

Den supplerende kontrol gælder også for produkter fra de nævnte lande, selvom de er importeret gennem et andet tredjeland.

9.3 Egenkontrol ved modtagelse af økologisk foder og fødevarer

Ved varemottagelse er der risiko for sammenblanding, fejl og forveksling af produkterne. Foderstofvirksomheder skal foretage en risikoanalyse for at finde frem til de situationer, hvor der er risiko for fejl. I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for at forebygge, at disse fejl opstår¹⁰³.

Egenkontrolprogrammet skal indeholde procedurer for, hvordan I vil kontrollere modtagne økologiske produkters oprindelse, art og mængde, herunder kontrol af¹⁰⁴.

- At transportvilkårene er overholdt,
- At partiet mærkningsmæssigt og indholdsmæssigt fremstår i overensstemmelse med oplysningerne i partidokumenterne, og
- At dokumentationen for de modtagne varers økologiske status m.v. lever op til kravene.
- Herudover skal det via procedurerne sikres, at der foretages en registrering af modtagekontrollen, og at økologiske varer, hvis der er opstået tvivl om identiteten eller den økologiske status, identificeres og ikke behandles/markedsføres som økologiske, indtil tvivlen er tilbagevist eller afvises, hvis tvivlen ikke kan afkræftes.
- Ved modtagelse af bestemte foderstoffer bør deres egenkontrolsystem inkludere forskellige analyser for f.eks. ikke tilladte pesticider, GMO, fodertilsætningsstoffer, Dioxin mm.

¹⁰² Guidelines on additional official controls on products originating from China og Guidelines on additional official controls on products originating from Ukraine, Kazakhstan, Moldova and Russian Federation

¹⁰³ KFO artikel 26, stk. 2

¹⁰⁴ KFO artikel 31 og artikel 32

10. Økologiregnskab

10.1 Regnskab på økologiske virksomheder

Økologiske virksomheder skal føre et særskilt økologiregnskab, herunder lagerregnskab, der tydeligt angiver produktstrømme af de produkter, virksomheden har produceret efter den økologiske produktionsmetode¹⁰⁵.

I skal kontrollere og dokumentere jeres køb, salg, svind og lagerbeholdning af økologiske produkter med angivelse af art og mængde, dato for køb og salg samt navn, adresse og autorisationsnummer på køber og sælger af ind- og udgående partier¹⁰⁶.

I skal opbevare hele regnskabet i mindst fem år¹⁰⁷. Som regnskabsdokumentation regnes alle relevante fakturaer, afregningsbilag, dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status, kontrolattester fra import, tilladelser fra Landbrugsstyrelsen, autorisationsbeviser og lignende.

Afregninger og fakturaer for køb og salg af økologiske produkter skal let kunne findes frem ud fra registreringer i regnskabet over økologiske varer. I skal tillige kunne dokumentere betaling for varen og indbetaling fra varemottager ved udskrift af kasseregnskab, bankkonto eller girokonto.

Har I flere afdelinger, skal I sikre, at relevante regnskabsdata og bilag kan kontrolleres hos de forskellige afdelinger¹⁰⁸. Ønsker I at opbevare originaldokumenterne på hovedkontoret, skal de relevante dokumenter være tilgængelige på virksomhedens afdelinger enten i kopi eller i elektronisk udgave.

Landbrugsstyrelsen kan kræve, at I på virksomheden opbevarer supplerende oplysninger, der er nødvendige for at vi kan gennemføre en effektiv kontrol¹⁰⁹.

Hvis virksomhedens regnskabsførelse ikke er tilstrækkelig, betragtes det som en alvorlig overtrædelse af reglerne og vil give anledning til tvivl om produkternes økologiske status.

10.1.1 Ajourføring

I skal ajourføre regnskabet løbende. Vi vil dog acceptere, at bogholderiet ajourføres på månedsbasis¹⁰⁶. Vi skal til enhver tid kunne kontrollere mærkning, udformning af fakturaer og lignende frem til måneden før kontrolbesøget.

10.1.2 Lagerregnskab

Opbevarer virksomheden eller driftsenheden økologiske produkter eller omlægningsprodukter i løs vægt, skal I kunne vise et ajourført lagerregnskab for hver adresse, der hører under autorisationen.

10.1.2.1 Varenumre

I skal føre en fortegnelse over samtlige modtagne økologiske produkter og omlægningsprodukter samt over økologiske færdigvarer og færdigvarer bestemt til den økologiske produktion.

I skal beskrive hver enkelt produkttype og give den sit eget varenummer. Beskrivelsen kan fx være en kombination af afgrødetype og afgrødestatus, som "byg, omlægning", "brødhvede, økologisk".

¹⁰⁵ BEK nr. 1291 af 3 december 2019 §74

¹⁰⁶ KFO Artikel 66

¹⁰⁷ BEK nr. 1291 af 3 december 2019 §82

¹⁰⁸ KFO artikel 67, stk. 1, litra a

¹⁰⁹ KFO artikel 67, stk. 1, litra b

I skal kunne vise en liste med varenumre over alle økologiske produkter og omlægningsprodukter samt over økologiske færdigvarer og færdigvarer, bestemt til den økologiske produktion, så vi ved kontrol hurtigt kan skaffe os overblik over virksomhedens aktiviteter og økologiske sortiment¹¹⁰.

Har I plantesalg og er registreret efter bekendtgørelse om planter,¹¹¹ skal I, når I udarbejder den årlige plantefortegnelse, angive hvilke partier der er økologiske, ved at tilføje ordet "øko" efter plantearten¹¹².

Har i videresalg af både økologisk og konventionelle planter samtidigt med egenproduktion, skal i også selvom i kun sælger til ikke kommercielle køber, udarbejde en årlig plantefortegnelse således at i kan dokumentere håndteringen af økologiske og konventionelle planter.

10.1.3 Krav til lagerregnskab

I skal føre separat lagerregnskab for hvert varenummer, så der til enhver tid er sporbarhed.

Følgende skal fremgå af lagerregnskabet¹¹³:

- Dato for produkter, der er gået ind på eller ud fra lager
- Autorisationsnummer, navn og adresse på sælger og/eller køber /modtager eller anvendelse af produkterne i virksomhedens produktion
- Nummer på følgedokument eller vejeseedel
- Eventuelt resultat af modtagekontrol
- Eventuel beskrivelse af lager (fx silo 3, planlager 4)
- Størrelse af de pågældende partier
- Svind eller anden afvigelse
- Lagerbeholdning.

Lagerregnskabet skal også indeholde oplysning om, hvilket lager et parti til- eller fragår. Det er en vigtig oplysning i de tilfælde, hvor der senere opstår tvivl om, hvorvidt et parti er økologisk, og hvor det viser sig, at det pågældende parti ikke kan sælges som økologisk.

I skal angive størrelse af de partier, der til- eller fragår lageret. Ved afvigelse i partiernes vægt, skal der fremgå en forklaring på dette. Der kan eksempelvis være et varenummer, hvor vægten reelt er større end tidligere angivet, fordi kornet er blevet vådt.

Hvis der forekommer svind i forbindelse med håndtering og produktion, skal I registrere svindet og årsagen hertil. I skal kunne fremlægge en beskrivelse af årsagerne til svind, herunder årsager til eventuelle forskelle i svind mellem økologisk og ikke-økologisk produktion. Dokumentation skal være ajourført og kunne vises ved en lagerkontrol.

Tabel 8.1 Eksempel på et økologisk lagerregnskab

Lagerregnskab for økologisk majs (0123), oplagret i silo 1 (ØKO-SILO)

d.d.-mm-åå	Fra/til/ anvendelse	Følge/veje- seddel	Modtage- kontrol	Indgået	Svind/ afvigelse	Udgået	Lagerbe- holdning
		Nr.		Kg	Kg	Kg	Kg
01-09-09	Overført fra august						200
03-09-09	Aut: 66695, Lars Landmand, Skovbrynet 20, Kgs. Lyngby	1541	Ok	1.000			1.200

¹¹⁰ KFO artikel 89

¹¹¹ BEK nr 1134 af 18. november 2019 Bekendtgørelse om planter

¹¹² BEK nr 1291 af 3 december 2019 §81 stk.2

¹¹³ KFO artikel 66 og artikel 89

04-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1543				300	900
04-09-09	Foderproduktion					600	300
04-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1549	Ok	1.500			1.800
04-09-09	Rengøring				50 ¹⁾		1.750
05-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1577	Ok	1.200			2.950
05-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1588				1.200	1.750
06-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1600	Ok	3.500			5.250
06-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1601				2.500	2.750
07-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1612				700	2.050
08-09-09	Kalvemax, ikke-øko				100 ²⁾		1.950
08-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1614				800	1.150
10-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1625	Ok	25.000			26.150
10-09-09	ØKO-mix, fejlprod.				700 ³⁾		25.450
18-09-09	Aut.nr., navn og adresse	1758				3.000	22.450
27-09-09	Foderproduktion	1850				500	21.950
30-09-09							21.950

¹⁾ Kasseret i forbindelse med rengøring af silo og transportbånd.

²⁾ Anvendt i produktion af ikke-økologisk foderblanding.

³⁾ Tilsat vegetabilisk olie fra tredjelande uden erklæring om GMO-frihed.

I skal ajourføre lagerregnskabet ved enhver bevægelse på de enkelte produkter. Lagerbeholdningen skal til enhver tid kunne opgøres for hvert enkelt varenummer, så det umiddelbart fremgår, hvor stort varelageret er. Der skal være overensstemmelse mellem ind- og udgående produkter. Det skal således ved et uanmeldt kontrolbesøg være muligt at afstemme lagerregnskabet med det fysiske lager.

I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, der sikrer, at regnskabet altid er ajourført¹¹⁴.

10.2 Separat økologisk regnskab

Opbevarer I regnskabet eller dele deraf alene i fysisk form, skal alle bilag vedrørende produktion, opbevaring og handel med økologiske produkter, eventuelt i kopi, foreligge i separate mapper på virksomheden, dvs. adskilt fra dokumenter fra det ikke-økologiske regnskab.

10.3 Forarbejdning af produkter for autoriserede økologer

Hvis I producerer, behandler eller opbevarer et økologisk produkt, som I efterfølgende leverer tilbage til økologen (ejereren), gælder særlige regler om regnskab. Bogholderi vedrørende produkter, som I producerer eller behandler for en økolog, skal være adskilt fra jeres øvrige økologiske regnskab.

I skal for hvert parti, I behandler eller opbevarer, udstede en erklæring til økologen (ejereren), som dokumenterer, at partiet er blevet håndteret, produceret og opbevaret adskilt fra andre ikke-økologiske eller tilsvarende økologiske partier¹¹⁵. I kan finde blanketten "Erklæring om adskillelse under rensning/tørring på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed" på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

¹¹⁴ KFO art. 63, stk. 1, litra b og KFO art. 26, stk. 2

¹¹⁵ BEK nr 1291 af 3 december 2019 §82 og KFO artikel 67, stk. 1, litra b

10.4 Dokumentation for økologiske produkter

I skal opbevare dokumentation for produkters økologiske oprindelse og status sammen med oplysninger om hvert partis størrelse i mindst fem år. I skal kunne vise dokumentationen ved kontrolbesøg¹¹⁶.

Den dokumentation, I skal indhente, inden I oplagrer økologiske produkter sammen med andre økologiske produkter, afhænger af om:

- I køber produkterne fra en primærproducent eller en virksomhed i Danmark
- I køber produkterne fra andre EU/EØS- lande
- I importerer produkterne fra tredjelande.

Dokumentationen for modtagne varers økologiske oprindelse, skal bestå af

- Partivise originale dokumenter udstedt af leverandøren om, at det pågældende parti er økologisk.
- Dokumentation for, at leverandøren er omfattet af økologikontrol, udstedt af økologikontrolinstansen.

Ved leverandør skal forstås den fysiske leverandør, dvs. den virksomhed, der rent faktisk afsender partiet, herunder udfører den fysiske kontrol af, at transportkravene ved afsendelsen er overholdt – på egne eller andres vegne.

Ud over dokumentationen fra leverandøren om, at det enkelte parti er økologisk, skal I sikre jer, at leverandøren er underlagt økologikontrol. I skal derfor, inden første leverance fra den pågældende leverandør, og herefter én gang hvert kalenderår, kontrollere, at leverandøren er omfattet af økologikontrol. I skal have en procedure for denne kontrol, og hvordan den dokumenteres gennemført.

Alle økologikontrolinstanser i EU udsteder et dokument, kaldet Dokumentation, der skal udstedes til den erhvervsdrivende, jf. artikel 29, stk. 1 i økologiforordningen (på engelsk Documentary evidence to the operator according to Article 29(1) of Regulation 834/2007).

10.4.1 Dokumentation ved køb fra primærproducent i Danmark

I skal ved køb fra primærproducenter i Danmark sikre, at de er økologiautoriserede¹¹⁷.

Det gælder også, hvis I køber produkterne som mellemandler.

Inden I oplagrer produkter som økologiske eller omlægningsvarer, skal I sikre jer dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status. Det skal I fx sikre jer ved følgende dokumentation:

- En kopi af høstårets økologierklæring, hvormed I kan kontrollere den korrekte status for produkterne
- En "[økologistatuserklæring](#)", kontrakt, faktura eller lignende udstedt af sælger, hvor produkternes økologiske status entydigt fremgår.

I kan eventuelt supplere med en kopi af økologens seneste kontrolrapport. Der er ingen formkrav til en økologistatuserklæring. Men den skal indeholde følgende oplysninger:

- navn og adresse på producenten, svarende til navnet i Landbrugsstyrelsens autorisationsbevis
- bedriftens autorisationsnummer
- produktets mængde og navn (art og sort) samt økologisk status
- Landbrugsstyrelsens kontrolkode "DK-ØKO-050"
- marknummer/numre, hvorpå produkterne blev avlet
- markens/markernes omlægningstidspunkt(er)
- eventuelt så- og høsttidspunkt(er).

¹¹⁶ BEK nr 1291 af 3 december 2019 §81, stk. 1

¹¹⁷ RFO artikel 29, stk. 2

Sælger har ansvar for, at oplysningerne i en økologistatuserklæring er i overensstemmelse med de oplysninger, der er afgivet til Landbrugsstyrelsen og som dermed kan ses i økologierklæringen. I har som virksomhed dog samtidig ansvar for at gennemføre en modtagekontrol, der sikrer, at I har dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status.

Læs mere om modtagekontrol i [afsnit 8](#).

En kontrakt kan erstatte en økologistatuserklæring, hvis den indeholder de samme oplysninger. Hvis en kontrakt skal erstatte en økologistatuserklæring, skal I ved en klausul i kontrakten sikre jer, at økologen er forpligtet til straks at oplyse jer om enhver ændring af afgrødens status, fx nedklassificering af dens økologiske status.

Oplysninger krævet i en økologistatuserklæring skal også fremgå af faktura/afregning ved køb af afgrøder fra en primærbedrift. Det gælder dog ikke marknummer/numre, markens/ markernes omlægningstidspunkt(er) samt så- og høsttidspunkt(er).

Når I skal vurdere status for en afgrøde, skal I være opmærksomme på, at afgrødestatus kan være:

- økologisk
- omlægning
- ikke-økologisk

Afgrødestatus afhænger af om det areal, afgrøderne er dyrket på, har været økologisk, under omlægning eller ikke-økologisk. Afgrødetyper bestemmer, hvor længe et areal skal være under omlægning, før afgrøden har økologisk status.

10.4.1.1 Omlægningstider

Der gælder normalt følgende omlægningstider:

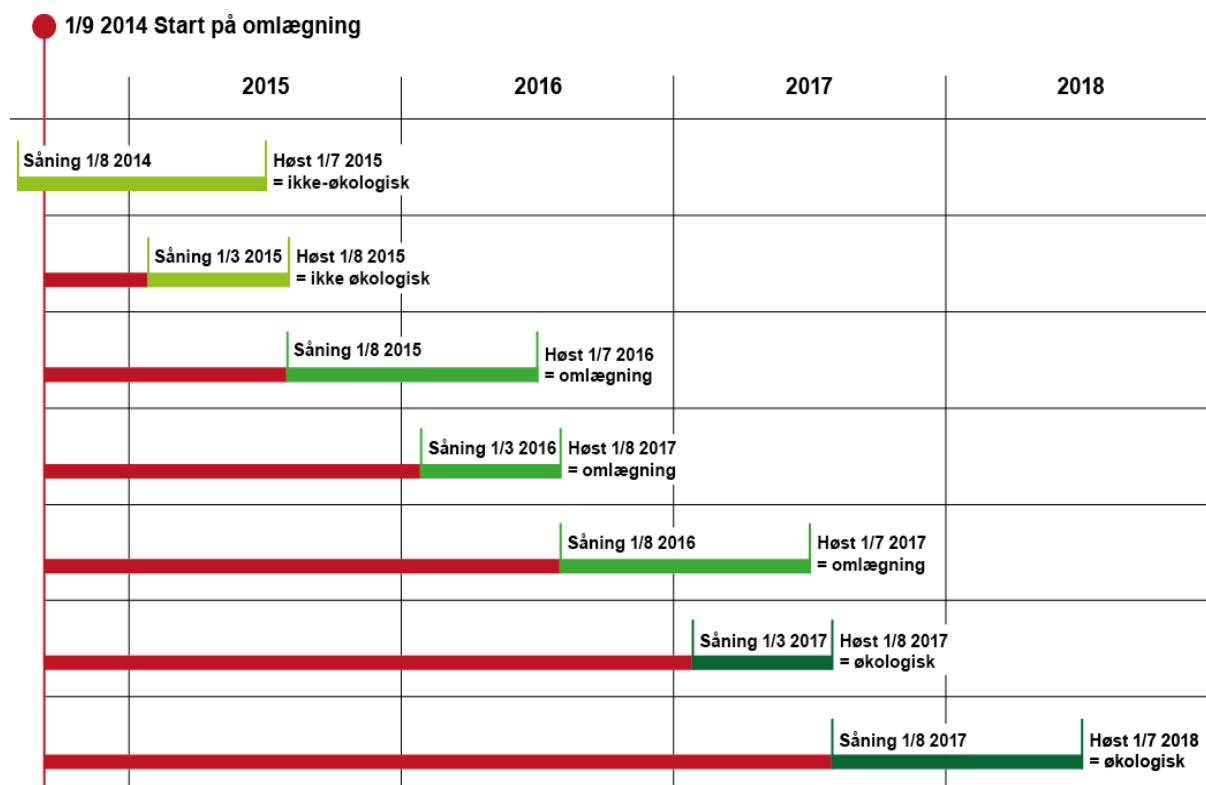
- For etårige afgrøder skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 2 år inden såningen af den første økologiske afgrøde.
- For flerårige afgrøder, bortset fra græsarealer, skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 3 år inden første høst af en økologisk afgrøde.
- For græs, herunder permanent græs, skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 2 år inden første høst af en økologisk afgrøde.

Det fremgår af [tabel 8.2](#), hvornår en afgrøde regnes som omlægningsafgrøde, og hvornår den opnår status som økologisk.

Tabel 8.2 Status for afgrøder og deres omlægningstider

Afgrødetyper	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, roer, grøntsager m.m.)	Omlægning påbegyndt inden såningen og mindst 12 måneder før høst af afgrøden	Omlægning påbegyndt mindst 24 måneder før såning
Græs/permanent græs inkl. kløvergræs, frøgræs, lucerne	Omlægning påbegyndt mindst 12 måneder før høst	Omlægning påbegyndt mindst 24 måneder før høst
Flerårige afgrøder (frugt, bær, pyntegrønt og stauder)	Omlægning påbegyndt mindst 12 måneder før høst	Omlægning påbegyndt mindst 36 måneder før høst

Tabel 8.3. Eksempel på omlægningstidspunkt og afgrødestatus for korn



Yderligere information om afgrødestatus, fremgår af Landbrugsstyrelsens "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion". Se [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

10.4.2 Dokumentation ved køb fra virksomheder eller bedrifter i andre EU/EØS-lande

Køber I økologiske varer fra en virksomhed eller bedrift i et andet EU-land eller i et EØS-land (Norge, Island og Liechtenstein), skal der foreligge en kopi af sælgers autorisationsbevis eller certifikat som dokumentation for, at sælger er omfattet af økologikontrol. Kontrollen skal foretages af et kontrolorgan, som er godkendt af EU-kommis-sionen.

Der skal også foreligge dokumentation fra sælger for det leverede partis økologiske status. Denne dokumentation kan fx være en faktura, forsynet med påskriften "økologisk". Dokumentationen skal entydigt være udstedt af sæl-geren (sælgeransvar).

På [På EUs hjemmeside](#) kan I hente en opdateret liste over medlemsstaternes kontrolorganer og -myndigheder.

10.4.3 Dokumentation ved import fra tredjelande

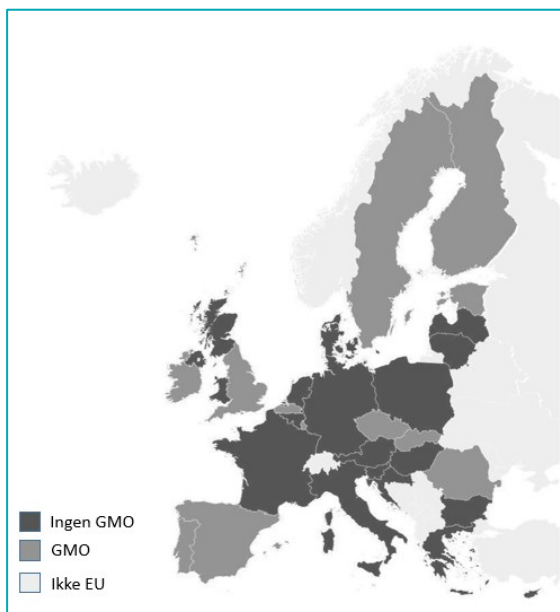
Se mere om dokumentation ved import fra tredjelande i [kapitel 10](#) om import og samhandel.

10.5 Dokumentationskrav ved anvendelse af ikke-økologiske produkter

Ikke-økologiske produkter, der indgår i den økologiske produktion, skal altid være dokumenterede, så det kan sikres, at produkterne lever op til økologireglerne. Fodertilsætningsstoffer, mineralske fodermidler mv. skal være opført på positivlisten, se [bilag 3](#), for at kunne anvendes i økologisk produktion¹¹⁸.

10.5.1 Genetisk modificeret materiale

I økologisk jordbrugsproduktion må der ikke anvendes genmodificeret materiale (GMO) eller produkter, der er fremstillet ved hjælp af eller på basis af GMO¹¹⁹. Det betyder, at alle produkter, der anvendes i den økologiske jordbrugsproduktion, herunder foderstoffer, frø og vegetativt formeringsmateriale, ikke må indeholde genetisk modificeret materiale eller være fremstillet på basis af eller ved hjælp af GMO, fx udvundet fra genmodificeret soja eller fermenteret ved hjælp af genmodificerede organismer. Dette krav gælder dog ikke for veterinære lægemidler¹²⁰. Se mere om GMO risiko og GMO frihedserklæring i bilag 8



10.5.1.1 Foder

Økologisk foder må ikke indeholde foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet på basis af GMO.

På økologiske virksomheder skal det kunne dokumenteres, at alle ikke-økologiske foderstoffer, herunder fodertilsætningsstoffer, som fx vitaminer, der er anvendt ved fremstilling af økologiske foderprodukter, ikke indeholder GMO eller ingredienser, fremstillet ved hjælp af eller på basis af GMO.

De generelle bestemmelser om genmodificeret foder (Forordningen om genmodificerede fødevarer og foderstoffer og Forordningen om sporbarhed og mærkning af GMO) dækker ikke så bredt, som økologireglerne gør. Derfor kan økologiske foderproducenter ikke udelukkende basere sig på de generelle GM-mærkningsbestemmelser for at sikre, at foderstofferne overholder økologireglerne.

Der er ikke fuld overensstemmelse mellem de generelle GMO-bestemmelser og økologireglerne vedrørende de tekniske hjælpepestoffer i foderlovens forstand og vedrørende tilsætningsstoffer. Det kan fx dreje sig om produkter:

- Fremstillet ved fermentering med GMO i indesluttet anvendelse, hvor mikroorganismene ikke er til stede i det færdige produkt
- Fremstillet af mikroorganismer, der har vokset på et genmodificeret substrat.

I disse tilfælde er det derfor nødvendigt, at I ved leverandørerklæringer sikrer jer, at produktet hverken er fremstillet af eller med GMO, er fremstillet af genmodificerede organismer ved indesluttet anvendelse eller er fremstillet af mikroorganismer, der har vokset på et genmodificeret substrat.

Foderstoffer, som skal anvendes i økologisk produktion, men hvor der konstateres et indhold af GMO på højst 0,9 % per ingrediens, må undtagelsesvist anvendes¹²¹. Det forudsætter dog, at den ansvarlige leder af foderstofvirk-

¹¹⁸ KFO artikel 22, stk. a, litra i

¹¹⁹ RFO artikel 9

¹²⁰ RFO præampel pkt. 9

¹²¹ RFO 1829/2003 Genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, artikel 12

somheden kan fremlægge tilfredsstillende dokumentation for, at der er tale om en utilsigtet eller teknisk uundgåelig forurening, og at virksomheden har truffet de fornødne forholdsregler for at undgå, at en sådan forurening kan forekomme.¹²²

Foderstoffer, der importeres fra tredjelande, er ikke omfattet af GMO-mærkningsreglerne. Ikke-økologiske foderstoffer, der skal bruges til økologisk produktion, skal derfor være dokumenteret GMO-frie/ikke være produceret ved hjælp af eller på basis af GMO. Det kan være dokumenteret i form af mærkning på emballage, faktura eller følgeseddel. Dokumentationen skal kunne kontrolleres af Landbrugsstyrelsen.

Ved import af økologiske produkter eller produkter fra tredjelande, som ifølge mærkningen er tilladt i økologisk jordbrug, skal I have dokumentation for, at de økologiregler, der kontrolleres af kontrolorganet/-myndigheden i eksportlandet, indeholder krav til GMO-frihed svarende til EU-økologireglerne.

10.5.2 Frø og vegetativt formeringsmateriale

Ikke-økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale, der er fremavlet i EU, kræver ikke dokumentation for GMO-frihed. Det vil fremgå af selve sortslisten, hvis sorten er genetisk modificeret.

Ikke-økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale, der importeres fra lande uden for EU, skal i visse tilfælde følges af dokumentation om GMO-frihed. Det betyder, at afgrødearter, der dyrkes i eksportlandet som genmodificerede, skal følges af dokumentation for GMO-frihed. Kravet gælder derfor ikke for de afgrødearter, som ikke findes som genetisk modificerede.

Dokumentation kan ske i form af mærkning på emballage, faktura eller følgeseddel. Dokumentationen skal kunne kontrolleres af Landbrugsstyrelsen.

I må ikke ved salg af økologiske produkter eller produkter, der må anvendes i økologisk jordbrugsproduktion, oplyse, at produkterne er GMO-frie. Når I anpriser et produkt som økologisk, forudsætter forbrugerne, at det er fremstillet uden brug af genmodificeret materiale.

Tabel 8.4 GMO-dokumentationskrav for udsæd

Type	Krav til virksomheden
GMO-risikoafgrøder avlet i EU	GMO-sorter må ikke anvendes i økologisk jordbrug
GMO-risikoafgrøder avlet i tredjelande	Dokumentation om GMO-frihed

Der blev i EU i 2013 dyrket genmodificerede afgrøder i følgende lande: Spanien, Portugal, Tjekkiet, Slovakiet og Rumænien. Der er tale om dyrkning af GM-majs. Ved import af GM-risikoafgrøder, importeret fra tredjelande, skal der foreligge dokumentation for GMO-frihed.

Risikoafgrøder er: Sojabønner, raps, majs, lucerne, tomater, sukkerroer, squash, rybs, Papaya, krybhvene og bomuld. En opdateret liste over den globale dyrkning af genetisk modificerede afgrøder findes på følgende hjemmeside www.isaaa.org.

10.6 Egenkontrol ved økologiregnskab for økologiske foderstofvirksomheder

Egenkontrol på en foderstofvirksomhed skal omfatte økologiregnskabet. I skal gennemgå økologiregnskabet for at identificere, hvor der kan forekomme fejl og forbytninger¹²³. Analysen skal danne grundlag for udarbejdelse af procedurer og medarbejderinstrukser til¹²⁴:

¹²² RFO præambel pkt. 10

¹²³ KFO artikel 88, stk. 2, jf. artikel 66

¹²⁴ KFO artikel 26 og artikel 89

- Ajourføring af liste over jeres sortiment af økologiske foderstoffer, omlægningsfodermidler og foderstoffer, bestemt til den økologiske jordbrugsproduktion (varenumre)
- Opbevaring af recepter til foderblandinger
- Sikring af sporbarheden af blandingernes ingredienser
- Ajourføring af lagerlister over økologiske fodermidler, omlægningsfodermidler og færdigvarer
- Opbevaring af dokumentation for indkøbte foderstoffer med oplysninger om art, mængde, økologistatus (evt. partinummer) samt leverandørens navn og autorisationsnummer
- Opbevaring af dokumentation for ikke-økologiske ingredienser, såsom ikke-økologiske fodermidler, foder-tilsætningsstoffer mv., med dokumentation for GMO-frihed, hvis det er påkrævet
- Sikring af, at færdigvarer mærkes korrekt
- Sikring af, at køber eller modtager straks informeres, hvis foderstoffer der er solgt som økologiske eller med henvisning til økologi, ikke lever op til økologireglerne.

10.7 Balanceregnskab

En balanceopgørelse er en afstemning af indgang og udgang af mængder af råvarer eller færdigvarer i en given periode. Afstemning af mængder bør ske med jævne mellemrum, og mindst to gange om året, men gerne hyppigere for at bevare overblikket for især virksomheden men også for at sikre en mere smidig økologikontrol.

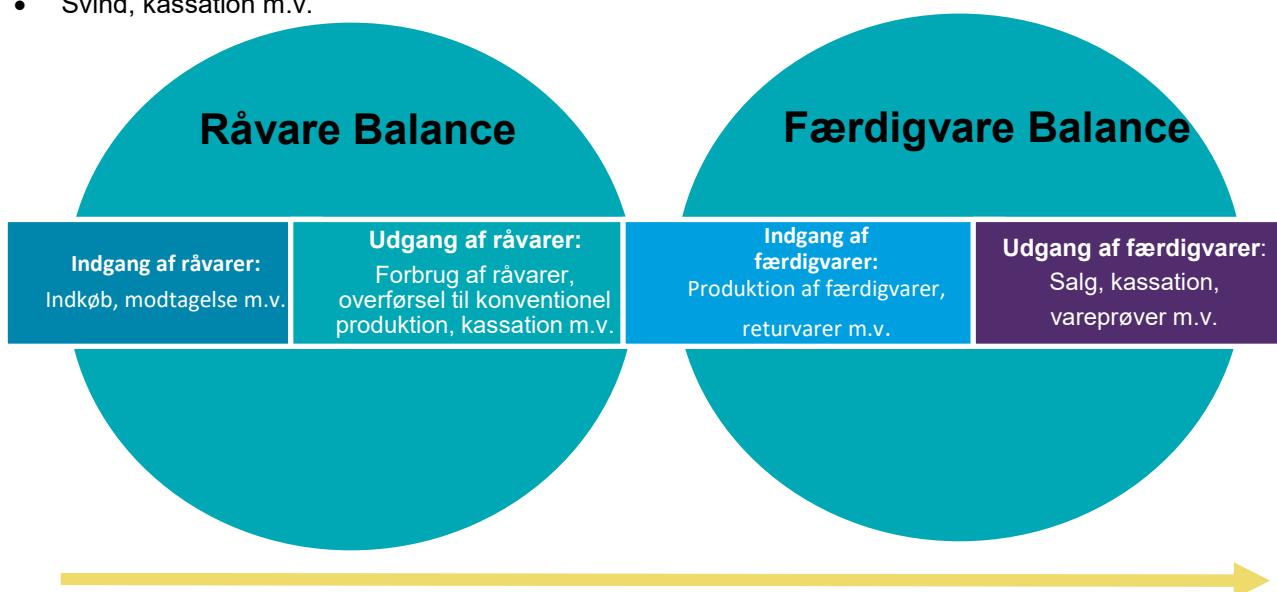
For at kunne opstille balanceopgørelser er det nødvendigt, at virksomheden registrerer og dokumenterer indgang af råvarer, forbrug (udgang) af råvarer, produktion (indgang) af færdigvarer og udgang af færdigvarer. Virksomheden skal også kunne dokumentere spild, svind, kassation og recepter for fremstilling af færdigvarerne (se figur 10.3).

Som del af egenkontrollen bør I:

- Fastlægge hvor ofte balancen skal opgøres.
- Foretage en optælling af lagerbeholdning af økologiske råvarer og færdigvarer ved starten af hver periode
- Opgøre periodens indgang og udgang af hver enkelt økologisk råvare og færdigvare
- Opstille en balanceopgørelse for hver enkelt økologisk råvare og færdigvare

Produktion

- Recepter
- Forbrug af råvare
- Produktion af færdigvare
- Svind, kassation m.v.



Hvis virksomheden ikke selv fremstiller, pakker eller mærker økologisk foder og ikke har nogen indgang af råvarer, skal der udelukkende føres regnskab over færdigvarer.

10.7.1 Opstilling af balanceopgørelser

Når virksomheden har registreret råvareforbrug, færdigvareproduktion og opgjort lagerbeholdningen for hver enkelt foderprodukt, kan balanceopgørelserne se sådan ud:

Råvarebalance

	Lagerbeholdning primo
+	Køb/modtagelse
-	Evt. kassation, overførsel til konventionel produktion mv.
-	Lagerbeholdning ultimo

= Beregnet forbrug

-	Registreret forbrug til produktion
---	------------------------------------

= Difference

Færdigvarebalance

	Lagerbeholdning primo
+	Registreret produktion
-	Evt. kassation, overførsel til konventionel produktion, personaleforbrug, gaver mv
-	Lagerbeholdning ultimo

= Beregnet salg/levering

-	Registreret salg/levering
---	---------------------------

= Difference

Det registrerede forbrug til produktion er den mængde, der er dokumenteret i virksomhedens produktionsregistreringer og eventuelt bogført i et lagerstyringssystem.

Er der en difference, kan virksomheden undersøge, om den skyldes manglende registreringer af indgående eller udgående mængder, ikke opdaterede recepter eller lignende.

Foruden de periodevise balanceopgørelser skal virksomheden via produktionsregistreringerne sikre, at det til enhver tid er muligt at afstemme, om der er sammenhæng mellem det registrerede forbrug af råvarer og den registrerede produktion af færdigvarer. Sammenhængen vurderes ud fra de anvendte recepter.

100% økologiske virksomheder og virksomheder, der kun håndterer færdigpakkede økologiske produkter er undertaget for systematisk at opstille balanceopgørelser. Hvis der kommer tvivl om et parties økologiske status kan Landbrugsstyrelsen bede om et balance opgørelse selvom du kun håndtere færdigemballerede økologiske produkter.

11. Markedsføring

Markedsføring af økologiske produkter, der er underlagt Landbrugsstyrelsens kontrol af økologiske virksomheder, omfatter følgende kategorier¹²⁵:

- Levende eller uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter.
- Foder, foderblandinger og fodermidler.
- Gødning og jordforbedringsmidler m.m.
- Vegetativt formeringsmateriale og frø til udsæd.

11.1 "Økologisk" er en beskyttet varebetegnelse

Betegnelsen "økologisk" er inden for jordbrugs- og fødevarereproduktionen en beskyttet varebetegnelse. Dette gælder ikke kun betegnelsen "Økologisk" men alle de betegnelser, der giver køberne det indtryk at produkterne og ingredienserne i disse er økologiske og produceret efter de økologiske regler.



Disse kan eksempelvis være betegnelserne, Økologisk, Ecologisk, Organic, Biodynamisk, Demeter, Biologique eller forkortelser af disse, "øko", "ø", "bio", "org" og "eco". Må kun anvendes ved markedsføring af landbrugsprodukter, når det sker i overensstemmelse med økologiforordningen og den nationale økologilovgivning¹²⁶.

I må derfor ikke markedsføre produkter med angivelser, der kan få køberen til at tro, at produktet er fremstillet efter den økologiske produktionsmetode, hvis de ikke er produceret efter økologireglerne af en primærbedrift eller virksomhed, der er underlagt økologikontrol.

De ovennævnte betegnelser kan dog i helt særlige tilfælde anvendes på ikke-økologiske produkter, hvis de "helt klart ikke har nogen forbindelse med" den økologiske produktionsmetode. For eksempel vil man godt kunne benytte ordret "biologisk" hvis dette indgår i beskrivelsen af, at et produkt er produceret ved brug af biologisk bekæmpelse.

Hvis produktet indeholder GMO, består af GMO'er eller fremstillet af GMO'er samt er omfattet af GMO mærkningsreglerne må de ovennævnte betegnelser ikke benyttes.

11.2 Mærkning

I skal for alle produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, og som I markedsfører med en henvisning til den økologiske produktionsmetode, mærke produktet med økologistatus og kontrolkodennummer på den kontrolmyndighed eller på det kontrolorgan, der har forestået kontrollen. Autorisationsnummer kan anføres¹²⁷.

Det betyder, at I skal anføre Landbrugsstyrelsens kontrolkodennummer DK-ØKO-050 og produktets økologiske status på mærkningen af de økologiske produkter, faktura og følgeseddel¹²⁸.

¹²⁵ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 69

¹²⁶ RFO artikel 23

¹²⁷ KFO artikel 58

¹²⁸ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 83

Hvis I anvender EU-økologimærket, skal kodenummer DK-ØKO-050 placeres umiddelbart under EU-mærket. Hvis I ønsker at angive oprindelsesland, skal det placeres umiddelbart under kodenummeret¹²⁹.

Mærkningskravene gælder ved salg:

- Mellem to økologiske bedrifter
- Fra en økologisk bedrift eller virksomhed til slutbruger eller til en engros- eller detailforhandler
- Fra en økologisk virksomhed til en økologisk bedrift
- Mellem to økologiske virksomheder.

I skal opfylde øvrige mærkningskrav på lige fod med den økologiske mærkning. Produkterne skal derfor være forsynet med både økologimærkningen og den øvrige lovpligtige mærkning.

Ved markedsføring af foderstoffer skal den økologiske mærkning være adskilt fra den mærkning, der fremgår af foderstoflovgivningen. Se mærkningseksempel i [bilag 2](#).



11.3 Mærkning med Ø-mærket

"Ø-mærket" er et dansk kontrolmærke, der viser, at det er de danske myndigheder, der har ført kontrol med de bedrifter og virksomheder, der enten har produceret, behandlet, opbevaret, importeret, pakket, mærket eller solgt de økologiske produkter i Danmark.

Virksomheder eller bedrifter, der er autoriseret til økologisk produktion, kan mærke økologiske fødevarer og non-food-produkter med Ø-mærket¹³⁰.

Anvendelse af Ø-mærket forudsætter, at følgende er opfyldt¹³¹:

- Minimum 95 % (vægtprocent) af produktets bestanddele er fremstillet efter økologireglerne og alle ikke-økologiske bestanddele er tilladte efter økologireglerne
- Der anvendes kun hjælpestoffer eller andet, der må anvendes efter økologireglerne
- Produkterne er underlagt Landbrugsstyrelsens eller Fødevarestyrelsens økologikontrol.

Ø-mærket skal udformes og gengives i overensstemmelse med de retningslinjer, der er fastsat af Fødevarestyrelsen¹³². Ø-mærket kan downloades fra Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk.



¹²⁹ KFO artikel 57

¹³⁰ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 80

¹³¹ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 79

¹³² Bekendtgørelse om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v. BEK 1404 af 3. december 2015 § 20 og 21

11.4 Mærkning med det fælles EU-økologimærke

Hvis I sælger økologiske produkter til andre EU-lande, skal I anvende det fælles EU-økologimærke. Mærket er ens for alle medlemslande med henvisning til den økologiske produktionsmetode på de enkelte EU-landes sprog. Når danske virksomheder påfører EU-økologimærket i Danmark, betyder det, at både EU's og de danske nationale økologiregler er overholdt og produkterne under produktionsprocessen er underlagt økologikontrol¹³³.

Når I anvender EU-økologimærket, skal Landbrugsstyrelsens kontrolkodenummer DK-ØKO-050 placeres lige under EU-mærket. I skal tillige angive, hvor de landbrugsvarer, der indgår i produktet, er produceret¹³⁴.

Er landbrugsråvarerne produceret i EU, skal produktet mærkes "EU-jordbrug", er råvarerne produceret i et godkendt tredjeland, kan produktet mærkes med "ikke-EU-jordbrug". Består produktet af råvarer, der både er produceret indenfor EU og i tredjelande, skal produktet mærkes med "EU/ikke-EU-jordbrug". Denne mærkning skal placeres umiddelbart under kontrolkodenummeret¹³⁵.

Betegnelsen "EU" eller "ikke-EU" kan erstattes eller suppleres med angivelsen af et land i de tilfælde, hvor alle de råvarer, der indgår i det økologiske produkt, er produceret i det pågældende land.

Økologimærkningen må ikke være mere iøjnefaldende end den øvrige lovpligtige mærkning.

I kan hente EU-økologimærket fra Fødevarestyrelsens hjemmeside under punktet "[EU's økologilogo](#)".

11.5 Mærkning af udenlandske produkter

Et produkt, der er emballeret og mærket i et andet EU/EØS-land, skal ud over en henvisning til den økologiske produktionsmetode være påført navn eller EU-kontrolkode på det kontrolorgan eller den kontrolmyndighed, som den udenlandske producent hører under¹³⁶.

Uanset om produktet er emballeret og mærket, skal fakturaen og følgesedler for det konkrete parti være forsynet med en henvisning til den økologiske produktionsmetode, samt EU-kontrolkode.

11.6 Mærkning af frø, udsæd m.m.

I kan mærke økologisk sædekorn, frø, læggekartofler, vegetativt formeringsmateriale og udplantningsplanter, der er godkendt som fremavlsmateriale¹³⁷, som økologisk.

Sædekorn, frø, læggekartofler, vegetativt formeringsmateriale og udplantningsplanter, der er godkendt som fremavlsmateriale og hvor moderplanten er sået og høstet på marker under omlægning, kan anvendes af økologer på lige fod med økologisk fremavlsmateriale¹³⁸. Dog gælder de almindelige omlægningsregler for de forskellige afgrøder. Se [tabel 8.2](#). Det indebærer, at ved mærkning og salg skal den reelle omlægningsstatus fremgå på produktet.

Hvis der er tale om frø, kan fremavlsfrø etableres på marker, der lige har passeret omlægningstidspunktet. Hvis frøene høstes tidligere end 12 måneder efter omlægningstidspunktet, er der tale om et ikke-økologisk produkt. Hvis frøene høstes mere end 12 måneder efter omlægningstidspunktet, er der tale om et omlægningsprodukt.

¹³³ RFO artikel 23, stk. 1

¹³⁴ RFO artikel 24, stk. 1

¹³⁵ RFO artikel 24, stk. 1, litra c

¹³⁶ RFO artikel 24 og KFO artikel 58

¹³⁷ Efter lovgivning om sæsæd, mark- og grøntsagsfrø, kartofler og planter

¹³⁸ KFO artikel 45, stk. 1, litra a

I kan mærke et omlægningsprodukt "produceret under omlægning til økologisk jordbrug". Økologikontrolkoden DK-ØKO-050 skal anvendes ved mærkning af produktet¹³⁹.

I kan mærke et ikke-økologisk produkt, som er sået efter omlægningstidspunktet for arealet og høstet inden 12 måneder "ikke-økologisk, kan anvendes af økologer som udsæd". Denne mærkning anvendes sammen med økologikontrolkoden DK-ØKO-050.

I skal være opmærksom på, at nye økologiregler skal implementeres og gælde fra 2021. I 2021 skal økologiske frø sælges før omlægningsfrø, og det vil ikke længere være muligt for økologer at bruge 1. års omlægningsfrø.

Yderligere information om afgrødestatus og fremavl fremgår af Landbrugsstyrelsens "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion". Se [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

For dansk certificeret frø og sædekorn skal I påføre Landbrugsstyrelsens økologikontrolkode DK-ØKO-050 på partimærkesedlen i det nederste hvide felt, der er beregnet til øvrige oplysninger.

11.6.1 Ikke-økologisk frø, udsæd mv.

Når I sælger ikke-økologisk ubejdsset frø og formeringsmateriale til økologiske bedrifter, skal I på fakturaen skrive, at det er ikke-økologisk.

11.6.1.1 Græs- og kløvergræsfrøblandinger

Sælger I frøblandinger, som består af mindre end 100 % økologiske frø, skal blandingen være godkendt af Landbrugsstyrelsen. Godkendelsen skal ske, inden blandingerne kan registreres i Den økologiske Frødatabase. Den økologiske frødatabase beskrives nærmere i [afsnit 4.10](#).

I Den økologiske Frødatabase mærkes blandingen således: Halvblanding (godkendt til økologi 20XX) hvor xx er årstallet f.eks. 2020. På faktura og mærkesedler må der ikke være henvisning til økologi i titlen på produktet. Men det er i orden at beskrive blandingen som "godkendt til økologi 20XX".

11.7 Mærkning af gødning, jordforbedringsmidler, voksemedier og plantebeskyttelsesmidler

11.7.1 Gødning og jordforbedringsmidler

I skal overholde gødningslovens bestemmelser om anmeldelse og deklaration. Gødningsmidler, der kun består af økologisk husdyrgødning og økologiske planterester, kan I mærke med Ø-mærket og sælge som økologisk. Produkterne kan ikke mærkes med EU-logo, da der er tale om en dansk særregel¹⁴⁰.

En ikke-økologisk gødning kan ikke mærkes med økologimærket. Hvis økologer må bruge den, kan den markedsføres med ordene "ikke-økologisk produkt, der kan bruges til økologisk jordbrugsproduktion efter retningslinjerne i rådsforordning nr. 834/2007"¹⁴¹.

Økologer skal kunne dokumentere behovet for brug af ikke-økologisk gødning¹⁴². Betingelserne for brug af de enkelte ikke-økologiske gødnings- og jordforbedringsmidler på positivlisten fremgår af [bilag 4](#).

Økologer skal desuden kunne dokumentere gødningens sammensætning på ingrediensniveau¹⁴³ og frihed for genmodificerede organismer (GMO), hvis gødningen er baseret på stoffer, som kan være fremstillet af eller ved hjælp af GMO¹⁴⁴.

¹³⁹ KFO artikel 62

¹⁴⁰ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 86, stk. 1

¹⁴¹ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 86, stk. 2

¹⁴² RFO artikel 16, stk. 2, litra d

¹⁴³ KFO artikel 3, stk. 1

¹⁴⁴ RFO artikel 9, stk. 3

Økologer kan også have brug for at vide, at der kan være begrænsning på brugen af gødningen. I kan fx henvise dem til [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#).

11.7.2 Voksemedier

Et voksemedie betragtes ikke som et jordbrugsprodukt. I kan derfor ikke mærke voksemedier med økologimærker. Voksemedier skal leve op til reglerne for indhold, der er tilladt i økologisk produktion, hvis de skal markedsføres som tilladt i økologisk produktion. Virksomheden kan ellers komme til at overtræde de generelle regler for markedsføring.

I skal til en hver tid kunne dokumentere, at den gødning, der indgår, er økologisk. Se mere om dokumentation for indkøb af økologiske produkter i [afsnit 8.4.1](#).

Økologer har brug for at vide og kunne dokumentere, hvad et voksemedie indeholder. Hvis det ikke er muligt at trykke det på emballagen, kan der medfølge en liste over alt, der indgår i voksemediet, altså opskriften på voksemediet. Økologen har tillige brug for at kunne dokumentere mængden af total-N.

11.7.3 Plantebeskyttelsesmidler

Plantebeskyttelsesmidler m.m., der er nævnt i [bilag 5](#), kan I markedsføre med: "Ikke-økologisk produkt, der kan anvendes til økologisk jordbrugsproduktion efter retningslinjerne i rådsforordning nr. 834/2007".

11.8 Mærkning af økologiske foderstoffer

Økologimærkningen af økologiske foderstoffer skal være adskilt fra den øvrige lovpligtige mærkning og må ikke være mere iøjnefaldende¹⁴⁵. Eksempel på mærkning af foderblandinger fremgår af [bilag 2](#).

Ud over de nævnte generelle regler om mærkning skal følgende fremgå af mærkningssedlen:

- Indholdet af økologiske fodermidler i procent tørstof
- Indholdet af omlægningsfodermidler i procent tørstof
- Det samlede indhold af foderstoffer af landbrugsoprindelse i procent tørstof
- Kontrolmyndighedens kontrolkodennummer
- Indholdet af fodermidler, der ikke er økologiske eller har omlægningsstatus, i procent tørstof.

Af mærkningen skal fremgå en oversigt over foderblandingens økologiske fodermidler og omlægningsfodermidler. I kan alternativt anføre den økologiske status for hvert enkelt fodermiddel. Varemærker og varebetegnelser, der indeholder ordet økologisk eller deraf afledte betegnelser, må kun anvendes, hvis:

- Alle ingredienser af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, som indgår i det forarbejdede foder, er fra økologisk landbrug
- Mindst 95 % af produktets tørstof består af økologiske landbrugsprodukter
- De resterende ingredienser (der højst må udgøre 5 %) er produkter optaget på positivlisten i bilag V og VI i KFO 889/2008.

Det er ikke tilladt at mærke en blanding som fx "Øko-kalv 80", hvis blandingen kun indeholder 50 % økologisk byg og 30 % omlægningshavre.

Ikke-økologiske fodermidler må ikke indgå med samme art som økologiske fodermidler eller omlægningsfoder. Det er dog tilladt at blande samme art økologiske og omlægningsfodermidler.

¹⁴⁵ KFO artikel 61

11.8.1 Mærkning af foderstoffer, der kan anvendes i økologisk produktion

Foderstoffer der ikke er økologiske f.eks. vitamin- og mineralblandinger, der overholder økologiforordningens krav¹⁴⁶, og derfor kan anvendes i økologisk jordbrug kan mærkes med: "kan anvendes i økologisk jordbrugsproduktion i overensstemmelse med Rådets forordning 834/2007 og Kommissionens forordning 889/2008."¹⁴⁷

Da disse blandinger ikke er økologiske må de ikke forsynes med økologikontrolkoden eller kaldes økologiske. Se også [afsnit 11.1](#).

Disse blandinger vil normalt være foderstoffer, som fx indeholder ikke-økologisk proteinfoder, ikke-økologiske krydderier, urter og melasse, fiskemel eller omlægningsprodukter.

Mængden af ikke-økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ på op til 5 % og ikke-økologiske krydderier, urter og melasse på op til 1 % opgøres på den enkelte bedrift i forhold til en arts foderration per år.

Tabel 11.1 Mærkning af foderstoffer

Økologisk afgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel	Omlægningsafgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel	Foderstoffer, der kan mærkes som økologiske	Mærkning af foderstoffer, der kan anvendes i økologisk produktion
Kan mærkes med "økologisk", "øko", med Ø-mærket og med EU-økologimærket	Kan mærkes med "omlægnings (afgrødens navn)" eller "oml. (afgrødens navn)"	Kan mærkes med "økologisk" "øko", med Ø-mærket og med EU-økologimærket + Økologikontrolkode	Kan mærkes med "kan anvendes i økologisk produktion i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 834/2007 og (EF) nr. 889/2008".

Økologiske uforarbejdede vegetabiliske fodermidler

Økologiske uforarbejdede vegetabiliske fodermidler kan mærkes med de økologiske betegnelser f.eks. "økologiske", "øko" og med Ø-mærket og EU's økologimærke ([tabel 11.1](#) kolonne 1).

Omlægningsafgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel

Omlægningsafgrøde kan mærkes med "omlægnings (afgrødens navn)" eller "oml. (Afgødens navn)". Se [tabel 11.1](#) kolonne 2.

11.8.2 Mærkning af foder til økologisk akvakultur

Mærkningen skal ske i henhold til gældende foderstoflovgivning. Hvad angår indholdet af vilde akvatiske ressourcer i produkterne, skal deres vægtandel angives i procent tørstof. Mærkningen skal ske efter de samme principper som for mærkning af økologisk foder til andre dyrearter.

11.8.3 Egenkontrol i forbindelse med mærkningen

Mærkning af foderstoffer skal være omfattet af virksomhedens egenkontrollsystem¹⁴⁸. Se [afsnit 6.2.1](#) om egenkontrol i den økologiske foderproduktion.

¹⁴⁶ KFO artikel 22, stk. 2

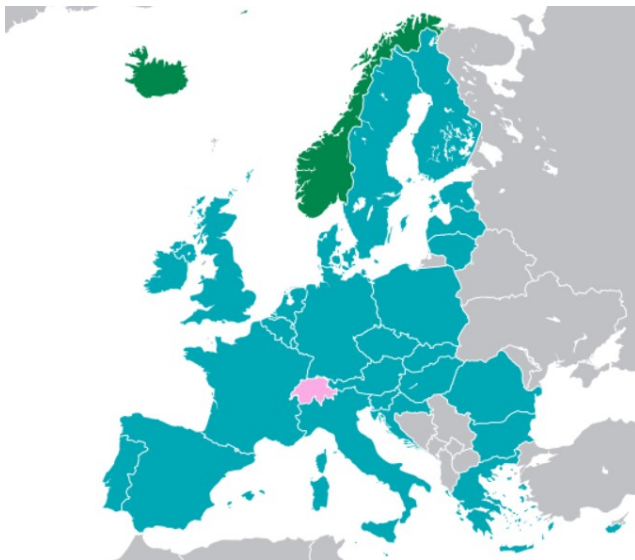
¹⁴⁷ KFO artikel 60, stk. 2.

¹⁴⁸ KFO artikel 26, stk. 2

12. Import og samhandel

12.1 Samhandel indenfor EU/EØS-landene

Økologiske produkter, der er produceret i EU eller EØS¹⁴⁹ efter reglerne i økologiforordningen, kan frit forhandles inden for alle EU/EØS-landene¹⁵⁰. Det gælder også for økologiske produkter, der er importeret til et EU/EØS-land, og skal forhandles i andre EU/EØS-lande og Schweiz.



Ved køb af økologiske produkter, som foder, sædekorn, frø, planter, plantedele og hjælpestoffer (fx gødning og plantebeskyttelsesmidler til den økologiske jordbrugsproduktion) i andre EU/EØS-lande, skal I have et certifikat for, at sælger er omfattet af økologikontrol¹⁵¹.

Økologikontrollen skal være gennemført af et/en af EU-Kommissionen anerkendt kontrolorgan eller -myndighed¹⁵². På [EU's hjemmeside](#) kan I downloade en opdateret liste over medlemsstaternes kontrolorganer og -myndigheder. I skal tillige fra sælger modtage dokumentation for produkternes økologiske status. Dokumentationen kan fx være en faktura med påskriften "økologisk".

12.2 Import fra tredjelande

Landbrugsstyrelsen administrerer reglerne om import fra lande uden for EU/EØS (tredjelande) af økologisk foder, sædekorn, frø, økologiske planter, plantedele og hjælpestoffer (fx gødning og plantebeskyttelsesmidler) til den økologiske produktion¹⁵³.

Ved import af økologiske produkter fra lande uden for EU, er der to muligheder for at importere produkterne som økologiske. Der er en mulighed for godkendte tredjelande og en mulighed for ikke godkendte tredjelande¹⁵⁴.

Vær opmærksom på, at øvrig lovgivning om import af foder, frø, såsæd, planter og plantedele m.m. også skal overholdes ved import af økologiske produkter fra tredjelande.

12.2.1 Import fra godkendte tredjelande

EU-kommissionen har godkendt en række tredjelande, hvis produktionsnormer og kontrolordninger svarer til dem, der er fastlagt i EU-lovgivningen.

Der findes p.t. 12 godkendte tredjelande på EU's tredjelandliste - bilag III til importforordningen¹⁵⁵. I [tabel 12.1](#) kan I se, hvor længe landene er optaget på listen.

¹⁴⁹ EØS-lande er Norge, Island og Lichtenstein.

¹⁵⁰ RFO artikel 34, stk. 1

¹⁵¹ RFO artikel 29, stk. 1

¹⁵² RFO artikel 27, stk. 1

¹⁵³ RFO artikel 32 og 33 samt importforordningen 1235/2008 af 8. december 2008

¹⁵⁴ RFO artikel 33

¹⁵⁵ Bilag III til importforordningen 1235/2008

Tabel 12.1 Godkendte tredjelande

Land	Optaget indtil	Godkendte produktkategorier
Argentina	Ikke fastlagt	Hvilke produktkategorier, godkendelserne omfatter, kan ses i bilag III i Kommissionens forordning (EF) Nr. 1235/2008 af 8. december 2008 (KFO 1235/2008)
Australien	Ikke fastlagt	
Canada	Ikke fastlagt	
Costa Rica	Ikke fastlagt	
Indien	Ikke fastlagt	
Israel	Ikke fastlagt	
Japan	Ikke fastlagt	
Schweiz ¹⁵⁶	Ikke fastlagt	
Tunesien	Ikke fastlagt	
USA	Ikke fastlagt	
New Zealand	Ikke fastlagt	
Syd Korea	Ikke fastlagt	

Kommissionens liste over godkendte tredjelande opdateres jævnligt. En opdateret liste kan ses via [EUR-Lex hjemmeside \(http://eur-lex.europa.eu/\)](#). Listen over godkendte kontrolorganer i Tredjelande vil automatisk blive opdateret i TracesNT.

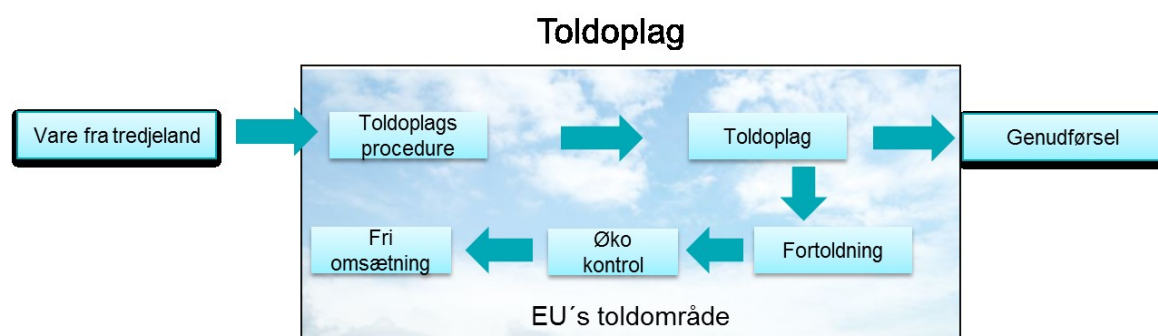
Listen specificerer betingelserne for import fra det enkelte land:

- Om både produktionsreglerne for animalske og vegetabiliske økologiske produkter er godkendt
- Hvilke produktkategorier, der er omfattet af godkendelsen, og hvilke der ikke er
- Om produkterne skal være produceret i dette tredjeland, eller om produkter, der kommer fra andre tredjelande via dette land, også er godkendte
- Hvilke kontrolinstanser, der er bemyndiget til at attestere, at et produkt er økologisk produceret - det er kun disse kontrolinstanser, der må foretage attestationen.

Produkter på listen, kan markedsføres og anvendes som økologiske i Danmark, når:

- Der er udarbejdet en partispecifik kontrolattest i TracesNT og denne er underskrevet af kontrolorganet/-myndigheden, som er ansvarlig for kontrollen i det godkendte tredjeland.
- Kontrolattesten er påtegnet af kontrolorganet/-myndigheden i det land, som partiet ankommer til, og af relevante toldmyndigheder, inden produktet anvendes eller markedsføres¹⁵⁷. Det vil sige, at Landbrugsstyrelsen og SKAT skal påtegne kontrolattesten i TracesNT, hvis partiet ankommer til Danmark, som det første modtagerland. Efterfølgende så skal førstmodtager feltet underskrives af virksomheden (1. modtager af partiet).

Hvis I importerer produkter fra en række SNG lande¹⁵⁸ (Ukraine, Kasakhstan, Moldova, og Rusland) samt Kina gælder der særlige kontrolregler for en række produkter. Se mere under afsnittet om modtagelseskontrol fra tredjelande.



¹⁵⁶ EU-kommissionen og Schweiz har indgået en handelsaftale om landbrugsprodukter, som betyder, at produkterne frit kan importeres og bringes i omsætning inden for EU. Aftalen betyder, at importerede økologiske produkter fra Schweiz ikke skal have en kontrolattest. Importsendinger fra Schweiz skal dog forhånds anmeldes.

¹⁵⁷ 1235/2008, artikel 13, stk. 1 og 2.

¹⁵⁸ Guidelines on additional official control from Ukraine, Russia

12.2.2 Import fra ikke godkendte tredjelande

1. Import via godkendte kontrolorganer

EU-Kommissionen har vurderet, at en række kontrolmyndigheder og kontrolorganer er kompetente til at udføre kontrol og udstede attester i ikke-godkendte tredjelande¹⁵⁹.

Disse kontrolmyndigheder og kontrolorganer kan ses i bilag IV til [Kommissionens forordning \(EF\) Nr. 1235/2008 af 8. december 2008 \(KFO 1235/2008\) med senere ændringer](#).

For hver af de godkendte kontrolmyndigheder og kontrolorganer kan man i bilag IV se for hvilke lande og produkter, de er godkendt til at udføre økologikontrol.

Hvis kontrolmyndigheden/ kontrolorganet er godkendt til at udføre økologikontrol for det konkrete produkt i det pågældende tredjeland, kan der importeres til EU.

Produkter omfattet af bilag IV kan markedsføres og anvendes som økologiske i Danmark, når:

- Der er udarbejdet en partispecifik kontrolattest i TracesNT og denne er underskrevet af kontrolorganet/-myndigheden, som er ansvarlig for kontrollen i det godkendte tredjeland.
- Kontrolattesten er påtegnet af kontrolorganet/-myndigheden i det land, som partiet ankommer til, og af relevante toldmyndigheder, inden produktet anvendes eller markedsføres¹⁶⁰. Det vil sige, at Landbrugsstyrelsen og SKAT skal påtegne kontrolattesten i TracesNT, hvis partiet ankommer til Danmark, som det første modtagerland. Efterfølgende så skal førstemodtager feltet underskrives af virksomheden (1. modtager af partiet).

Hvis I importerer produkter fra en række SNG lande¹⁶¹ (Ukraine, Kasakhstan, Moldova, og Rusland) samt Kina gælder der særlige kontrolregler for en række produkter. Se mere under afsnittet om modtagelseskontrol fra tredjelande.

12.3 Procedure ved import fra tredjelande

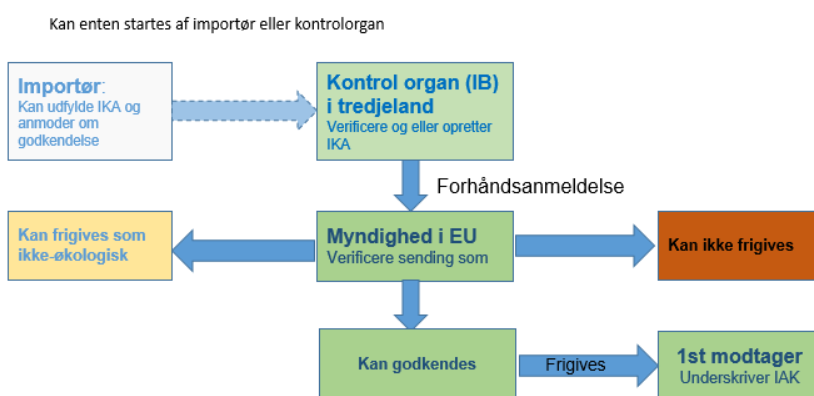
Der skelnes mellem generelle og særlige importprocedurer ved import fra tredjelande. De generelle importprocedurer skal altid overholdes og gælder både for import fra godkendte og ikke-godkendte tredjelande.

I dette afsnit beskrives først de generelle procedurer og derefter de særlige procedurer. I [tabel 12.2](#) sidst i afsnittet finder I en skematisk fremstilling af importproceduren i forskellige situationer.

12.3.1 Generelle importprocedurer

Importprocedurerne er udarbejdet på grundlag af økologiforordningen, importforordningen og økologibekendtgørelsen. Bestemmelserne i importforordningen skal bl.a. sikre en ensartet behandling af økologiimport fra tredjelande i EU.

Udarbejdelsen af IKA (COI) dokumentet kan enten begyndes af importøren eller af kontrolorganet i tredjeland. Hvis I som importør opstarter certifikatet så bør I bede eksportøren om oplysninger om deres kontrolorgan.



¹⁵⁹ RFO art. 33, stk. 3

¹⁶⁰ 1235/2008, artikel 13, stk. 1 og 2.

¹⁶¹ Guidelines on additional official control from Ukraine, Russia

12.3.1.1 Forhånds anmeldelse og påtegning af kontrolattest

I skal anmelde import af økologiske produkter fra tredjelande til Landbrugsstyrelsen i god tid og senest 24 timer eller mindst én normal arbejdsdag før, de importerede produkter ankommer til havnen eller til toldoplaget¹⁶².

Samtidig med forhånds anmeldelsen skal I sende den originale kontrolattest til Landbrugsstyrelsen sammen med "Bill of lading", oprindelsescertifikat, evt. pakkeliste og øvrige relevante følgedokumenter.

Hvis produkterne er omfattet af den supplerende officielle kontrol, skal I regne med længere sagsbehandlingstid

Når Landbrugsstyrelsen har foretaget kontrol af de modtagne dokumenter og påtegnet den originale kontrolattest, returnerer vi de originale dokumenter til virksomheden med henblik på behandling hos toldmyndighederne.

Inden kontrolattesten forelægges for Landbrugsstyrelsen, skal I som importør sikre, at kontrolattesten er udfyldt fuldstændigt og korrekt¹⁶³:

- Af den myndighed/kontrolorgan i tredjelandet, der foretager økologikontrollen af eksportøren
- På et af EU's officielle sprog, fx engelsk
- Tydeligt og uudsletteligt er forsynet med originale underskrifter og stempler af en godkendt kontrolinstans
- Er udelt og i original tilstand
- Af beskrivelserne er identiske med oplysningerne i TracesNT

Foretages der ikke-attesterede ændringer i kontrolattesten, fx fratrækning af et antal kilo, sletning af et produkt eller andre rettelser, er kontrolattesten ugyldig¹⁶⁴.

I kan sende forhånds anmeldelse og kontrolattest til Landbrugsstyrelsen til e-mail: jordbrugskontrol@lbst.dk eller per post til:

Landbrugsstyrelsen

Kunder og produktion, Jordbrugskontrol
Augustenborg slot 3
6440 Augustenborg

Mærke: Importkontrol

12.3.1.2 Toldmyndighedernes skal påstemple

Når den originale kontrolattest er påtegnet af kontrolmyndigheden, skal I fremlægge den for toldmyndighederne ved grænsekontrolstedet eller ved fortoldningen. Toldmyndighederne skal attestere og stemple den originale kontrolattest, inden varerne bliver frigivet som økologiske til fri omsætning eller frit forbrug.

Toldmyndighederne påtegner kontrolattesten, hvis betingelserne er opfyldt¹⁶⁵.

I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at det alene er importørens ansvar, at den korrekt påtegnede kontrolattest fremlægges ved fortoldning og/eller afhentning af varerne på grænsetoldstedet, da det ikke er muligt for toldmyndighederne at se på toldpapirerne, om en sending er økologisk.

En vare mister sin økologiske status, hvis den er blevet frigivet, uden at den originale kontrolattest er blevet stemplet og påtegnet af både Landbrugsstyrelsen og toldmyndighederne.

¹⁶² Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 88, stk. 2 og 3

¹⁶³ 1235/2008 artikel 13, stk. 3

¹⁶⁴ 1235/2008 artikel 13, stk. 5

¹⁶⁵ 1235/2008 artikel 13, stk. 8

12.3.1.3 Attestation af kontrolattesten er delt mellem Landbrugsstyrelsen og toldmyndighederne

Landbrugsstyrelsen attesterer, at importen er omfattet af kommissionens bilag III eller IV, samt at indholdet af kontrolattesten i øvrigt er korrekt.

Toldmyndighederne attesterer, at kontrolattesten stemmer overens med de øvrige følgedokumenter.

Produkterne kan kun frigives samlet, hvis hele sendingen, som anført i kontrolattesten, er fysisk til stede på toldstedet ved fremlæggelsen. Det betyder, at hvis sendingen utilsigtet er blevet delt undervejs, må man afvente, at den resterende del ankommer, før den samlede sending kan frigives¹⁶⁶. Produkterne, der afventer ankomsten af den resterende sending, kan henføres på toldoplæg. Det samme gælder, hvis en kontrolattest er forsinket, og sendingen derfor ikke kan frigives.

12.3.1.4 Modtagekontrol

Den første virksomhed, der modtager produkterne efter frigivelsen i EU/EØS, skal kontrollere, at¹⁶⁷:

- Emballagen eller containeren har været lukket og ubrudt
- Transportbestemmelserne i øvrigt er overholdt, fx om oplysningerne i mærkningen overholder økologibestemmelserne
- Oplysningerne i mærkningen og i de øvrige ledsagedokumenter stemmer overens med det fysiske produkt.

Hvis modtagekontrollen viser, at følgedokumenter, mærkning og varen stemmer overens, og emballagen er ubrudt, skal virksomheden påtegne kontrolattesten i førstemodtager feltet¹⁶⁸. Den originale kontrolattest skal følge produkterne fra toldstedet frem til den første virksomhed i EU. Se også [afsnit 8.2](#).

12.3.1.5 Opbevaring af importdokumentation

Den påtegnede originale kontrolattest skal opbevares af importøren, og skal kunne vises ved kontrolbesøg i mindst fem år¹⁶⁹. Hvis den første modtager af produkterne ikke er den samme som importøren, skal den påtegnede originale kontrolattest kopieres og opbevares hos den første modtager. Kopierne skal stemples som kopier. Originalen sendes efterfølgende tilbage til importøren.

12.3.2 Særlige importprocedurer

12.3.2.1 Frigivelse ved uregelmæssigheder

I tilfælde, hvor et parti ikke overholder bestemmelserne i økologiforordningen eller importforordningen, kan toldmyndighederne ikke frigive partiet som økologisk. Partiet kan imidlertid frigives som et ikke-økologisk parti, efter at alle henvisninger til den økologiske produktionsmetode er fjernet fra mærkning, reklamer og ledsagedokumenter mv¹⁷⁰.

12.3.2.2 Opdeling af en sending

Hvis en sending ønskes opdelt inden frigivelsen, fx hvis der er forskellige modtagere til dele af sendingen, skal hver delsending følges af en original delkontrolattest svarende til den originale kontrolattest. Forudsætningen for at kunne opdele en sending er, at den oprindelig er godkendt samlet, og at kontrolattesten er påtegnet af toldmyndighederne, men sendingen endnu ikke er blevet frigivet¹⁷¹.

Når et parti skal opsplittes, gøres dette i importøren i TracesNT. Delkontrolattesterne udfyldes meget lig den måde som for de almindelige kontrolattester.

¹⁶⁶ 1235/2008 artikel 14, stk. 1

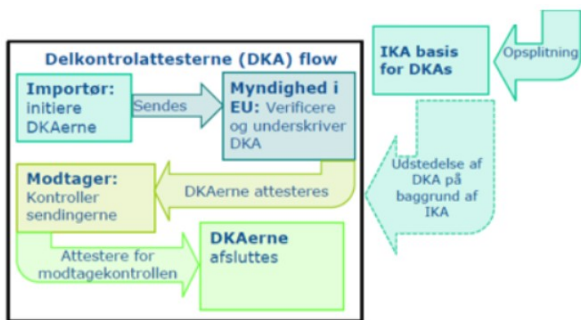
¹⁶⁷ KFO artikel 34

¹⁶⁸ 1235/2008 artikel 13, stk. 9

¹⁶⁹ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 2

¹⁷⁰ 1235/2008 artikel 15, stk. 1

¹⁷¹ 1235/2008 artikel 14, stk. 2



Når I har udfyldt attesterne, skal de sendes sammen med en kopi af den kontrolattest, der ligger til grund herfor, sendes til Landbrugsstyrelsen, der ekspederer kontrolattesterne, hvis betingelserne er opfyldt. Delkontrolattesterne returneres til importøren eller sendes på anmodning direkte til den første modtager af partiet.

Toldmyndighederne godkender delkontrolattesterne, påtegner dem og frigiver delsendingerne.

Den første modtager i EU af delsendingen skal foretage modtagekontrollen, som beskrevet i [afsnit 8.2](#), og påtegne den originale delkontrolattest i første modtager rubrikken. En kopi af den påtegnede delkontrolattest sendes derefter til importøren. Den første modtager i Danmark, der har kontrolleret delsendingen, skal opbevare den originale delkontrolattest i mindst fem år. Den danske importør skal opbevare en kopi af den påtegnede delkontrolattest i mindst 5 år.

12.3.3 Import fra tredjelande til Danmark direkte eller via andre EU/EØS-lande

Ved importprocedurerne skelnes der ikke kun mellem import fra godkendte og ikke-godkendte tredjelande, men også mellem om importen til Danmark sker via et andet EU/EØS-land eller sker direkte til Danmark, og om importøren er dansk og importerer til et andet EU/EØS-land. De dokumentationskrav, som importøren og den første modtager skal opfylde i de forskellige situationer, er beskrevet kort i [tabel 12.3](#).

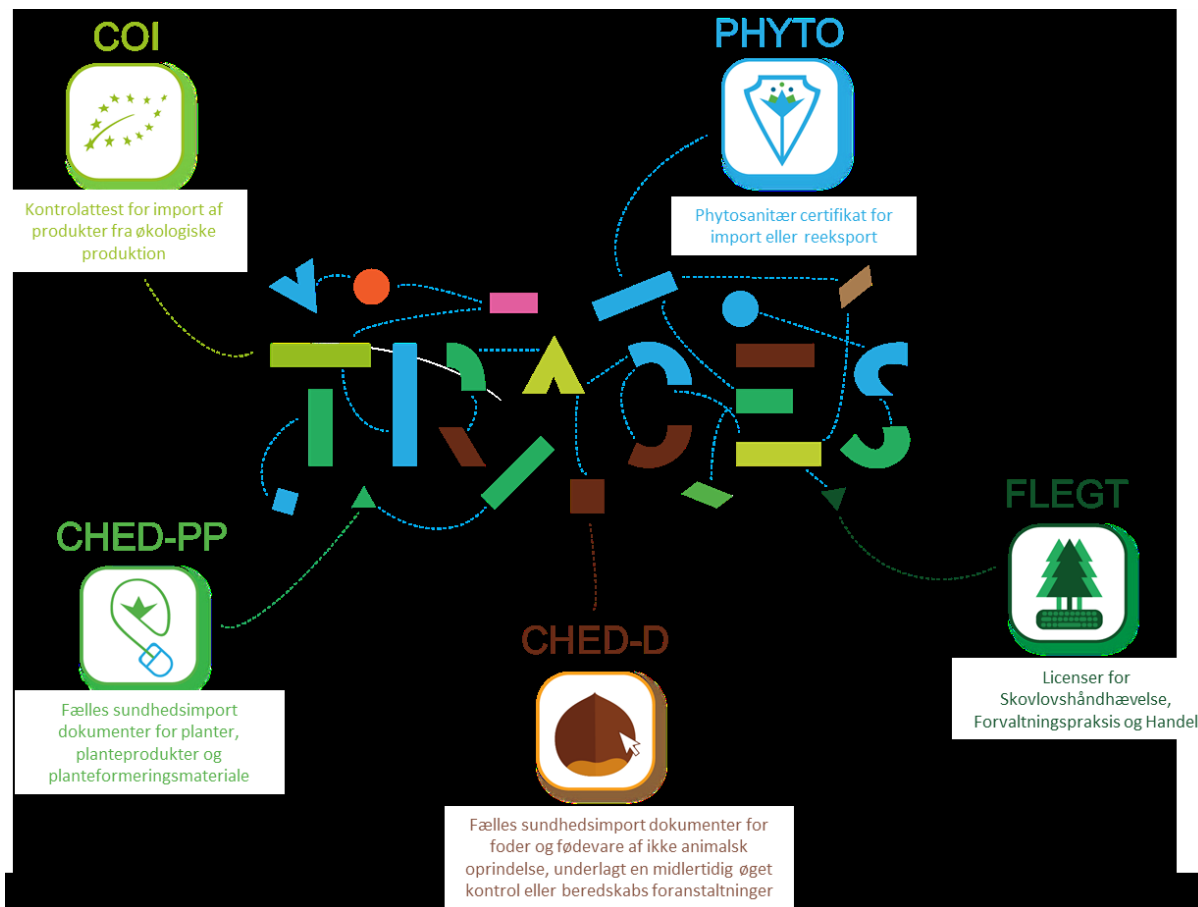


Figure 12.1 TracesNT, dækker flere områder

12.3.4 Import til et andet EU/EØS-land

En dansk importør kan importere økologiske produkter fra tredjelande direkte til et andet EU/EØS-land. Importøren skal overholde det pågældende lands importprocedurer og anmelde importen til den relevante myndighed. Ved import fra ikke-godkendte tredjelande, skal importen være omfattet af kommissionens bilag IV¹⁷².

For økologiske produkter, der kun er omfattet af danske økologiregler, bør man forhøre sig om betingelserne for at kunne importere i det pågældende land.

Tablet 12.3 Importdokumentation

Import fra	Dokumentation hos importøren i Danmark	Dokumentation hos første modtager, hvis denne er forskellig fra importøren
Godkendt tredjeland af dansk importør og med direkte ankomst i Danmark	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT2. Original faktura fra eksportør, hvor partiet identificeres som økologisk.3. Kopi af faktura til 1. modtager af partiet.	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet samt førstmodtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT2. Original faktura fra importør, hvor partiet identificeres som økologisk.
Ikke-godkendt tredjeland af dansk importør og med direkte ankomst i Danmark	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT2. Original faktura fra eksportøren, hvor partiet identificeres som økologisk.3. Kopi af faktura til 1. modtager af partiet.	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet samt førstmodtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT2. Original faktura fra importøren, hvor partiet identificeres som økologisk.
Godkendt og ikke-godkendt tredjeland af importør fra andet EU/EØS-land og med direkte ankomst i Danmark		<ol style="list-style-type: none">1. Faktura, følgeseddel eller lignende udstedt af importøren, hvoraf partiets økologiske status, art, mængde, parti-nummer og ansvarligt kontrolorgan fremgår.2. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet samt førstmodtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT
Ikke-godkendt tredjeland af dansk importør med ankomst i andet EU/ EØS-land	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest påtegnet af den myndighed i andet EU/EØS-land, der har frigivet partiet. Kontrolattesten skal entydigt kunne relateres til partiet.2. Kopi af salgsfaktura, som viser modtageren af partiet.	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrolattest, udfyldt og påtegnet samt førstmodtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti. Også i Traces NT2. Faktura, følgeseddel eller lignende udstedt af importøren, hvoraf partiets økologiske status, art, mængde, partinummer og ansvarligt kontrolorgan fremgår.

12.3.5 Import til Danmark via et andet EU/ EØS-land

På samme måde godtager Landbrugsstyrelsen import af økologiske produkter fra tredjelande af en importør fra et andet EU/EØS-land, når importen er godkendt i dette land

12.3.6 Indførsel fra et andet EU/ EØS-land

Økologiske produkter fra tredjelande, der er importeret af et EU/EØS-land, kan omsættes frit inden for det europæiske fællesmarked. Se i øvrigt [afsnit 12.1](#). om samhandel inden for EU/EØS- landene.

¹⁷² KFO 1235/2008 bilag, IV

13. Eksport

Økologiske produkter, der er produceret på en autoriseret økologisk jordbrugsbedrift eller virksomhed og kontrolleret af Landbrugsstyrelsen, kan eksporteres som økologiske¹⁷³ til lande, der anerkender EU's økologikontrol.

Produkter, der ikke kan markedsføres i Danmark som økologiske, må ikke eksporteres til andre lande som økologiske.

13.1 Certifikater

Landbrugsstyrelsen kan bistå med at fremme virksomheders eller jordbrugsbedrifters eksport og kan udstede en række forskellige certifikater, hvis I vil sælge økologiske produkter til et andet land¹⁷⁴.

13.1.1 Økologicertifikat for virksomheder

Dette certifikat bekræfter, at en virksomhed er autoriseret af Landbrugsstyrelsen til økologisk produktion. Det fremgår af certifikatet, at vi gennemfører kontrol efter økologireglerne i rådsforordningen (EF) nr. 834/2007. Certifikatet viser, at virksomheden er underlagt økologikontrol og hvilke produktionstyper de er autoriseret til.

Certifikatet er tilgængeligt både på dansk og engelsk. På Landbrugsstyrelsens hjemmeside udstiller vi de nyeste certifikater, samt certifikater fra tidligere år. I kan finde registeret [her](#)

Mellemandlere, der sælger økologiske produkter til udlandet, skal selv indhente salgsdokumentation direkte hos producenten.

Har I spørgsmål til certifikatet så kan I med fordel send en mail til jordbrugskontrol@lbst.dk, hvor I oplyser:

- Autorisationsnummer
- Hvad I vil sælge til udlandet

13.1.2 Økologicertifikat for bedrifter

Økologiske bedrifter, der ønsker at sælge økologiske produkter til andre EU-lande, kan bruge den engelske udgave af økologierklæringen. Økologierklæringen kan hentes via Tast selv-service.

13.1.3 Kontrolokument for udenlandske kontrolorganers regler

Hvis I ønsker det, kan Landbrugsstyrelsen gennemføre supplerende kontrol på økologiske jordbrugsbedrifter/virksomheder efter udenlandske kontrolorganers regler. På den måde kan I opnå adgang til udenlandske markeder og gøre brug af de forskellige kontrolorganers økologimærker.

Da der er tale om en supplerende kontrol, der ligger ud over EU-forordningen og de danske nationale regler, opkræver vi brugerbetaling for denne ydelse.

Landbrugsstyrelsen kan certificere en bedrift eller forsyningsvirksomhed for et udenlandsk kontrolorgan og gennemføre en kontrol for supplerende produktionsregler. Dette kan bekræftes i et eksportcertifikat.

13.2 Eksport af økologiske produkter til USA

Ved eksport til USA skal de eksporterede produkter ved afsendelsen ledsages af et amerikansk importcertifikat. Certifikatet udfyldes og attesteres af virksomheden, og sendes per e-mail til jordbrugskontrol@lbst.dk. Herefter underskriver og stempler vi certifikatet, og returnerer det originale dokument til virksomheden med post.

Hvis I ønsker at eksportere produkter, der kræver en supplerende kontrol, (Antibiotikafri produktion) skal I bestille denne kontrol hos Landbrugsstyrelsen eller Fødevarestyrelsen.

¹⁷³ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 87

¹⁷⁴ RFO, artikel 29 jf. KFO, artikel 86 og bilag XII



Certifikatet attesterer, at betingelserne for økologiaftalen mellem EU og USA er opfyldt, og indeholder oplysninger, der gør det muligt at spore de eksporterede produkter.

- Hvor produktet er fremstillet
- Hvilken kontrolmyndighed/kontrolorgan der har certificeret produktet som økologisk
- En garanti for, at der ikke har været anvendt forbudte stoffer eller metoder ved produktionen.

[Link til det amerikanske importcertifikat](http://www.ams.usda.gov) på hjemmesiden www.ams.usda.gov

13.3 Eksport af økologiske produkter til Canada

Ved eksport til Canada kræves der dokumentation for produkternes økologiske status. Producenter, der ønsker at eksportere til Canada, skal derfor henvende sig til Landbrugsstyrelsen. Vi udsteder et eksportcertifikat, som attesterer, at produktet er økologisk. Ved eksporten er det muligt at benytte sig af det canadiske økologilogo.



Send en mail til jordbrugskontrol@lbst.dk hvor I oplyser:

- Autorisationsnummer
- Hvad I vil sælge til udlandet
- Hvordan vi kan kontakte jer, hvis vi har brug for yderligere oplysninger.

[Link til Canadian Food Inspection Agency om økologiaftale mellem Canada og EU](http://www.inspection.gc.ca) på hjemmesiden www.inspection.gc.ca

13.4 Eksport af økologiske produkter til Japan

Ved eksport til Japan, hvor man ønsker at benytte det japanske økologimærke "JAS", skal man indgået en kontrakt med en godkendt japansk importør. I skal udnævne en ansvarlig person, der står for mærkningen, udarbejdelse af rapporter og kontakten med den japanske importør.

Når I fremsender fakturaer til den japanske importør skal disse indeholde: produktnavne, partinumre, antal, vægt og afsendelsesdatoer fra de økologiske produkter der er mærkeret med JAS mærket. Se eksempel i bilag 7.



Figur 13.1 Det Japanske økologimærke.

14. Indberetning

14.1 Årlig indberetning

I skal hvert år senest 15. februar indberette oplysninger om¹⁷⁵:

- Ændringer i virksomhedens stamdata (adresse, navn, m.m.)
- Forventede økologiske aktiviteter i det pågældende år
- Ændringer i virksomhedens aktiviteter, arbejdsgange, indretning m.m.

I kan enten indberette oplysningerne per e-mail til jordbrugskontrol@lbtst.dk eller med post til:

Landbrugsstyrelsen

Kunder og produktion, Jordbrugskontrol
Augustenborg slot 3
6440 Augustenborg

Når I indberetter, skal I anvende det årlige fortrykte indberetningsskema, som vi sender til jer i januar. I skal rette oplysningerne i skemaet, hvis de ikke er korrekte. Skemaerne sendes samtidig til den e-mail adresse, der er tilknyttet autorisationen.

Falder 15. februar på en lør., søn- eller helligdag, skal vi modtage den årlige indberetning senest den efterfølgende hverdag. Hvis I ikke sender den årlige økologiindberetning, eller hvis I sender den for sent, kan I risikere, at vi tilbagekalder jeres autorisation.

14.2 Indberetning af ændringer på virksomheden

I skal hurtigst muligt meddele væsentlige ændringer i forhold til jeres autorisation eller de indberettede oplysninger til Landbrugsstyrelsen¹⁷⁶. Det skal I gøre skriftligt enten via e-mail eller brev.

Hvis I ikke indberetter væsentlige ændringer, kan det medføre, at produkter fra virksomheden ikke kan sælges som økologiske. Væsentlige ændringer kan f.eks. være:

- Nyt produktionsanlæg
- Udvidelse af produktionen til også at omfatte andre produkter
- Ny adresse og kontaktoplysninger
- Ændring i autorisationsaktiviteten, Import, Sædekorn, Foder mm.
- Ændring af tidsmæssig produktion.

14.3 Årligt autorisationsbevis

Autorisationsbeviset er jeres dokumentation for, at økologiske produkter, der sælges fra virksomheden, er underlagt økologikontrol. Det fremgår af autorisationsbeviset, hvilke økologiske aktiviteter virksomheden er autoriseret til, herunder hvilke økologiske produkter virksomheden producerer/behandler og vilkårene for produktionen/behandlingen¹⁷⁷. Autorisationsbeviset gælder for ét år¹⁷⁸.

Når I er autoriseret, har I pligt til at overholde de økologiske produktionsregler¹⁷⁹.

På baggrund af den årlige økologiindberetning sender vi et nyt autorisationsbevis. I vil modtage autorisationsbeviset senest 31. maj.

¹⁷⁵ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 73

¹⁷⁶ KFO artikel 64

¹⁷⁷ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 69, stk. 1

¹⁷⁸ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 72, stk. 2

¹⁷⁹ Bekendtgørelse BEK 1291 af 3. december 2019 § 70, stk. 1

15. Overtrædelse af reglerne

15.1 Overtrædelse af reglerne

Overtrædelser bliver oftest konstateret ved kontrolbesøg. Hvis I bliver opmærksomme på overtrædelser, har I pligt til at oplyse os om det¹⁸⁰. Hvis vi konstaterer, at I har overtrådt reglerne, kan vi vælge at:

Tilbagekaldelse af autorisation

Anvendes i tilfælde af meget grove overtrædelser, gentagende overtrædelser af en regel og/eller har overtrådt flere regler

Ændring af autorisationen

Anvendes i tilfælde af meget grove overtrædelser, eller gentagende overtrædelser inden for et afgrænset produktionsområde.

Bøde

Bliver typisk givet ved gentagende overtrædelser af den eller de samme regler eller overtrædelser er meget grov.

Salgsforbud

Forbud mod salg af et parti m.v. som økologisk (nedklassificering).

Påbud

Præcisering af, hvordan lovgivning overholdes, dvs. at der fremadrettet skal foretages en konkret handling. For eksempel ændring af indretningen, driften m.v.

Indskærpelse

Præcisering af, at reglerne skal overholdes. Bliver typisk givet, hvis der er første gang at reglen overtrædes, eller overtrædelser er af mindre grov karakter.

Figur 15.1 Det vil altid være en konkret vurdering i den enkelte sag, hvilke sanktioner som gives. Der kan være skærpene, såvel som formildende omstændigheder, som gør, at der springes i sanktionstrappen.

15.1.1.1 Tilbagekaldelse af autorisation

Jeres autorisation til økologisk produktion kan tilbagekaldes, hvis I overtræder reglerne for økologiske produktion groft eller gentagne gange, eller hvis det ikke kan lade sig gøre at gennemføre økologikontrollen^{Fejl! Bogmærke er ikke defineret.}.

Autorisationen kan også tilbagekaldes, hvis ledelsen af den daglige drift forestås af en person, der ikke kan opnå autorisation, og vedkommende ikke inden for en frist på 2 måneder fratræder som leder af den daglige drift¹⁸¹.

I forbindelse med tilbagekaldelsen kan der i særlige alvorlige tilfælde gives en karens periode på op til 5 år, hvor det ikke er muligt at generhverve autorisationen¹⁸².

Hvis vi tilbagekalder din autorisation, kan du forlange at få afgørelsen indbragt for domstolene¹⁸³. Du skal inden 4 uger efter, du har modtaget tilbagekaldelsen, sende anmodningen til Miljø- og Fødevareministeriet. Ministeriet vil herefter anlægge sag ved domstolene. En anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning medmindre domstolen bestemmer det¹⁸⁴, du har derfor pligt til at overholde afgørelsen mens din sag behandles.

¹⁸⁰ KFO artikel 91, stk. 1

¹⁸¹ Økologiloven § 11, stk. 2

¹⁸² Økologiloven § 10, stk. 5

¹⁸³ Økologiloven, § 10, stk. 6 og § 12

¹⁸⁴ Økologiloven, § 12, stk. 2

15.1.1.2 Ændring af autorisationen.

Jeres autorisation til økologisk produktion kan delvis tilbagekaldes, hvis I groft overtræder reglerne for økologiske produktion eller overtræder reglerne gentagne gange. Hvis overtrædelserne kun er fundet sted i forbindelse med specifikke produktionsområder, kan I miste retten til en eller flere produktionstyper, for eksempel import fra tredje-lande, produktion af sædekorn m.v.

15.1.1.3 Salgsforbud

Hvis der er mistanke om, at et produkt, ikke opfylder forhold, ikke opfylder reglerne for økologisk produktion, kan produktet først bringes i handel med angivelser, der henviser til den økologiske produktionsmetode, når det kan godtgøres at tvivlen er fjernet¹⁸⁵.

15.2 Vil du klage over en afgørelse?

I kan klage over de fleste af Landbrugsstyrelsens afgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

I kan ikke klage over en indskærpelse, da en indskærpelse er en præcisering af, at reglerne skal overholdes. I kan heller ikke klage over en administrativbøde¹⁸⁶ eller en anmodning om tiltalerejsning. Hvis I er uenige i grundlaget for en administrativ bøde, skal I undlade at betale bøden. Sagen vil herefter blive overgivet til politiet.

I skal klage over Landbrugsstyrelsens afgørelse inden 4 uger¹⁸⁷ fra den dag, I har modtaget afgørelsen. I skal sende jeres klage til Landbrugsstyrelsen til jordbrugskontrol@lbst.dk, eller med almindelig post.

Vi sender klagen sammen med vores kommentarer til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen. Modtager vi klagen for sent, vil den som udgangspunkt blive afvist af klagenævnet. Klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det vil for eksempel sige, at en afgørelse om, at et produkt har mistet den økologiske status, gælder, indtil den eventuelt bliver ændret ved en ny afgørelse.

¹⁸⁵ KFO artikel 91

¹⁸⁶ Følger indirekte af økologiloven, § 25, stk. 1

¹⁸⁷ Bekendtgørelse om forretningsorden for Miljø- og Fødevareklagenævnet, § 7, stk. 1

16. Ejerskifte, ophør, konkurs mv.

I skal straks indberette til Landbrugsstyrelsen, hvis jeres virksomhed ændrer navn, skifter ejer, går konkurs eller fusionerer med en anden virksomhed¹⁸⁸.

Hvis I ophører med at producere, behandle, sælge, opbevare eller importere økologiske varer, skal I straks meddele det skriftligt til Landbrugsstyrelsen. Ved ejerskifte skal en ny ejer på ny søge om autorisation til økologi, da den oprindelige autorisation bortfalder.

Hvis I overdrager jeres virksomhed til en ny ejer, og denne ejer ikke ønsker at indtræde i forpligtelserne vedrørende de økologiske produktionsregler, skal dette også straks meddeles til Landbrugsstyrelsen, Jordbrugskontrol, jordbrugskontrol@lbst.dk¹⁸⁹. I kan ikke ophøre som økologisk virksomhed med tilbagevirkende kraft.

Når I ophører som økologisk virksomhed, bortfalder jeres autorisation¹⁹⁰, og I må ikke længere sælge¹⁹¹ produkter som økologiske. Det gælder også produkter, som I har produceret, mens I var autoriseret som økologisk virksomhed.

¹⁸⁸ KFO artikel 64

¹⁸⁹ Økologibekg. § 9, stk. 4

¹⁹⁰ Økologiloven § 9

¹⁹¹ Økologiloven § 5

Bilagsfortegnelse

[Bilag 1](#)

Definitioner

[Bilag 2](#)

Mærkningseksempel for foderblandinger

[Bilag 3](#)

Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer og rengøringsmidler

[Bilag 4](#)

Liste over ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler

[Bilag 5](#)

Liste over aktivstoffer der kan anvendes som plantebeskyttelsesmidler

[Bilag 6](#)

Liste over blanketter, som findes på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#)

[Bilag 7](#)

Eksempel på rapport til JAS certificerede importør

[Bilag 8](#)

GMO risikoliste foderproduktion

Bilag 1. Definitioner

A

Akvakultur: opdræt eller dyrkning af akvatiske organismer ved hjælp af metoder, der skal øge produktionen af de pågældende organismer ud over, hvad det naturlige miljø giver mulighed for; organismerne forbliver en fysisk eller juridisk persons ejendom i hele opdrætnings- eller dyrkningsfasen, indtil de er høstet.

Aktivstof: Stoffer eller mikroorganismer, der har en virkning på eller imod skadegørere.

Animalsk produktion: produktion af husdyr eller opdrættet vildt (også insekter)

Ansøgning/ anmeldelse: Aktiviteten kan først påbegyndes når Landbrugsstyrelsen har sendt et afgørelsesbrev eller kvitteringsbrev til ansøger/anmelder.

Astaxanthin: rødt farvestof (carotenoid), der findes naturligt i rejeskaller i en mængde på 50 mg/kg. Kan også fremstilles kemisk. Anvendes i lakse- og ørredfoder for at give den eftertragtede røde farve i kødet.

Audit: en systematisk og uafhængig undersøgelse for at fastslå, om aktiviteter og resultaterne af sådanne aktiviteter er i overensstemmelse med de planlagte ordninger, og om disse ordninger anvendes effektivt og er egnet til at nå målene

Autorisationsbevis: Certifikat der udstedes når den første økologikontrol er gennemført og kontrollen er OK.

Autoriseret eller certificeret: Underlagt økologikontrol.

B

Bedrift: Samtlige produktionsenheder, der ledes under ét med henblik på fremstilling af landbrugsprodukter.

Biodynamiske præparater: blandinger, der traditionelt anvendes i biodynamisk landbrug

Bæredygtigt fiskeri: Fiskeri der sker på en sådan måde at man bevare fiskebestand og levestederne.

C

Certifikat: Økologicertifikat eller erklæring er den årlige udstedte dokumentation for at virksomheden er underlagt økologikontrol.

COI: Certificate of inspection, dokumentation der følger et importeret parti fra tredjeland

Container: Godkendt skib container der kan aflukket på en sikker måde således ombytning ikke er muligt.

D

Driftsansvarlig: Fysisk person, der har ansvaret for den daglige finansielle og produktionsmæssige ledelse af en virksomhed eller driftsenhed.

Driftmæssigt adskilte enheder: To eller flere enheder der ikke drives sammen.

E

Egenkontrol: Virksomhedens kontrol med om de økologiske regler er overholdt.

Egenkontrolprogram: En gennemgang af områder i din virksomhed, som kan have betydning for fødevarerikkerheden. Programmet er baseret på HACCP-principperne og beskriver, hvad der kan gå galt, hvor det kan gå galt, hvordan man undgår at det går galt og hvad man gør, hvis det alligevel går galt.

Eksport: udførsel og salg af varer og tjenesteydelser til et land uden for det indre marked, er det modsatte af import.

Eksportcertifikat: Følge dokument der dokumentere partiets økologiske status.

Emballage: betegnelsen for produkter, som anvendes til indpakning, opbevaring, beskyttelse og transport af varer fra en producent til en forbruger.

Erhvervsdrivende: den fysiske eller juridiske person, der har ansvar for at sikre, at denne forordning overholdes i alle de faser af produktionen, tilberedningen og distributionen, som er under den pågældende persons kontrol

EU-Kontrolkode: Kode der henviser til operatørens kontrolorgan.

EU/EØS lande: EU medlemsstater og samarbejdslande, Norge, Island og Liechtenstein.

F

Faser af produktionen, tilberedningen og distributionen: enhver fase fra og med primærproduktionen af et økologisk produkt til og med dets oplagring, forarbejdning, transport, salg eller levering til den endelige forbruger og, hvor det er relevant, mærkning, reklame, import, eksport og underleverancer

Fjernlager: Lager der ikke ligere sammen med den resterende produktion. Der må ikke forgå salg direkte fra fjernlaget.

Fodertilsætningsstoffer: jf. definitionen i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer.

Fodermidler: Vegetabiliske eller animalske produkter, hvis væsentligste formål er at opfylde dyrs ernæringsbehov, i naturlig tilstand, friske eller konserverede, og derivater af disse efter industriel forarbejdning samt organiske eller uorganiske stoffer, som kan indeholde fodertilsætningsstoffer, og som er bestemt til fodring af dyr, enten i uforarbejdet eller forarbejdet stand eller til fremstilling af foderblandinger eller som bærestof i for blandinger.

Forarbejdning: Enhver behandling, der fører til en væsentlig ændring af det oprindelige produkt, bl.a. ved varmebehandling, røgning, saltning, modning, tørring, marinering, ekstraktion, ekstrudering eller en kombination af disse processer. Forarbejdning fører til et forarbejdet produkt.

Forebyggende foranstaltninger: foranstaltninger, der skal træffes af erhvervsdrivende i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen for at sikre biodiversitetens bevarelse og jordbundens kvalitet, foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere og sygdomme og foranstaltninger, der skal træffes for at undgå negative virkninger for miljøet og dyre- og plantesundheden.

Forhåndsanmeldelse: anmeldelse af partier der skal toldbehandles og kontrolleres i Danmark.

Forurening: i forbindelse med akvakultur og tangproduktion den direkte eller indirekte tilførsel til vandmiljøet af stoffer eller energi

Fremavl: Produktion af frø og opformeringsmateriale, der senere skal bruges som udsæd eller til udplantning.

Fremstillet af gmo'er: afledt helt eller delvis af gmo'er, dog uden at indeholde eller består af gmo'er.

Fremstillet ved hjælp af gmo'er: afledt ved anvendelse af en gmo som den sidste levende organisme i fremstillingsprocessen,

Fødevarer: alle stoffer eller produkter som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til eller med rimelighed må antages at skulle indtages af mennesker. Fødevarer omfatter alle typer fødevarer, også fx drikkevarer, tyggegummi og tilsætningsstoffer.

Første modtager: fysisk eller juridisk person, til hvem den importerede sending leveres, og som modtager den med henblik på yderligere tilberedning og/eller markedsføring

G

Generation: en gruppe planter, der udgør et enkelt trin i planternes nedstigende linje.

Genetisk modificeret organisme eller GMO: En organisme, bortset fra mennesker, der ved genteknologi har fået generne modificeret, f.eks. med et gen fra en anden organisme.

Genomlægning: Dyr og marker kan pålægges at skulle genomlægges og derved skulle gennemgå omlægningsperioden igen.

Godkendt kontrolorgan: Offentlige kontrolorganer i fx Danmark skal overholde EU's forordning. Private kontrolorganer i fx Sverige eller England skal overholde EU's forordning og være akkrediteret af et officielt akkrediteringsorgan og overholde kravene i de internationale standarder EN 45011 eller ISO 65.

Godkendte tredjelande: Lande nævnt på tredjelandslisten hvis økologiregler og økologikontrol er godkendt af EU-Kommissionen. Der skal ikke søges om tilladelse til import af økologiske produkter fra disse lande.

Good Manufacturing Practice (GMP): Arbejdsmetoder der sikrer, at varer og virksomhed overholder reglerne på de områder, hvor der ikke er direkte risiko for fødevarer sikkerheden. Fx mærkningsprog, rengøring i kundeområder eller skadedyrssikring.

H

HACCP-principper: Forkortelse for det amerikanske udtryk Hazard Analysis Critical Control Points.

Hjemmeproduceret udsæd: Udsæd der produceres på egne arealer, og som året efter bruges udelukkende på egne arealer.

Hydrokultur: dyrkningsmetode, hvor planterne vokser med rødderne i en opløsning af mineralske næringsstoffer eller i et inert medium, såsom perlit, grus eller mineraluld, som tilsættes en næringsstofopløsning

I

Importør: Den fysiske person eller juridiske enhed, der importerer økologiske produkter fra et andet land.

Industrielt fremstillet nanomateriale: et industrielt fremstillet nanomateriale, hvor mindst 50 % af partiklerne har en eller flere dimensioner mellem 1 nm og 100 nm

Ioniserende stråling: energi, der overføres i form af partikler eller elektromagnetiske bølger med en bølgelængde på højst 100 nanometer eller mindre (med en frekvens på mindst 3×10^{15} hertz), der direkte eller indirekte kan danne ioner

Ikke-tilladte stoffer: Stoffer, der ikke er tilladt i den økologiske produktion, jf. økologiforordningen og økologibekendtgørelsen.

Ingrediens: ethvert stof eller produkt, herunder aromaer, fødevarer tilsætningsstoffer og fødevarer enzymer, og enhver bestanddel af en sammensat ingrediens, der anvendes ved fremstilling eller tilberedning af en fødevarer, og som stadig findes i færdigvaren, eventuelt i ændret form; restkoncentrationer betragtes ikke som ingredienser

J

K

Konservering: enhver foranstaltning ud over produktion og høst, som udføres på produkter, men som ikke betragtes som forarbejdning.

Kontrolmyndighed: en offentlig administrativ organisation i en medlemsstat, som den kompetente myndighed helt eller delvis har overdraget sine inspektions- og certificeringsbeføjelser til inden for økologisk

Kontrolorgan: en uafhængig privat tredjepart, der foretager inspektion og certificering inden for økologisk produktion.

Kritisk kontrolpunkt: Et område i produktionen, som har betydning for fødevarer sikkerheden og som kan kontrolleres.

L

Landbrugsareal: areal, der er udlagt som agerjord, permanent græsareal og permanent græsningsareal eller areal med permanente afgrøder

Landbrugsråvare: landbrugsprodukt, der ikke har været underkastet nogen behandling med henblik på konservering eller forarbejdning

Leverandørdokumentation: Dokument der bekræfter, at en leverandør er underlagt kontrolkrav svarende til økologiforordningen, og at kontrollen af leverandøren udføres af et godkendt kontrolorgan.

Løsvare eller varer i løs vægt: Ikke-emballerede produkter.

M

Markedsføring: besiddelse af fødevarer eller foder med henblik på salg, herunder udbydelse til salg eller anden overførsel, som finder sted mod eller uden vederlag, herunder selve salget og distributionen og selve den overførsel, der sker på andre måder.

Melleghandlere: Køb- og salgsvirksomhed, dvs. virksomheder der ikke producerer eller forarbejder et produkt.

Moderplante: en identificeret plante, hvorfra der udtages planteformeringsmateriale med henblik på at reproducere nye planter

Mærkning: angivelser, oplysninger, fabriks- eller varemærker, billeder eller symboler, som vedrører et produkt, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halsetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til et sådant produkt.

N

Nonfood-produkter: Produkter, der ikke anvendes som fødevarer, herunder fx foderblandinger, gødning, såsæd, juletræer, pyntegrønt mv.

Ny ansøger: Virksomheder eller personer som ansøger om autorisation til økologisk produktion for første gang.

O

Omlægning: Overgang fra ikke-økologisk til økologisk produktion i en periode (omlægningsperiode), hvor de økologiske regler overholdes

Omlægningsprodukt: et produkt, der er produceret i omlægningsperioden.

Overslæb: Rester eller støv fra produktionen i produktionsanlægget, på transportbånd, på silovægge og lignende fra en tidligere produktion.

P

Partidokumentation: Dokument udstedt af leverandøren med entydig henvisning til partiets økologiske oprindelse og identitet. Kaldes også en økologistatuserklæring, eller en tro og love erklæring.

Planteformeringsmateriale: planter og alle dele af planter, herunder frø, på alle vækststadier, der kan og er beregnet til at producere hele planter

Produkter produceret efter den økologiske produktionsmetode: Samlebetegnelse for økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter bestemt til den økologiske produktion.

Produktion: Aktiviteter på virksomheden/driftsenheden med henblik på forarbejdning, emballering, om pakning mv. Dertil hører aktiviteter i forbindelse med forarbejdning og/eller konservering af jordbrugsprodukter, herunder fx sortering, valsning, blanding og lignende.

Q

R

Reklame: enhver præsentation af produkter over for offentligheden med andre midler end mærkning, der har til formål at eller sandsynligvis vil påvirke og forme holdninger, overbevisninger og adfærd med henblik på direkte eller indirekte at fremme salget af produkter.

Risikoanalyse: Analyse der beskriver risici i produktionen

Regnskab/dokumentation: Løbende massebalanceregnskab.

S

Sikkerhedsforanstaltninger: foranstaltninger, der skal træffes af erhvervsdrivende i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen, for at undgå forurening med produkter eller stoffer, som ikke er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i overensstemmelse med denne forordning, og for at undgå sammenblanding af økologiske produkter og ikkeøkologiske produkter

Sporbarhed: muligheden for at spore og følge en fødevare, et foder eller ethvert produkt, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat fødevarer, foder eller ethvert produkt, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen

T

Tekniske hjælpestoffer: ethvert stof, som ikke indtages som et foderstof i sig selv, men som anvendes ved forarbejdningen af foderstoffer eller fodermidler for at opfylde et bestemt teknologisk formål under behandlingen eller forarbejdningen, og som kan føre til utilsigtet, men teknisk uundgåelig forekomst af rester af stofferne eller derivater heraf i det færdige produkt, forudsat at disse rester ikke har skadelige virkninger på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet og ikke har nogen teknologisk indvirkning på det færdige foderstof .

Toldoplæg: en særlig procedure, hvor told og afgifter samt i visse tilfælde eventuelle handelspolitiske foranstaltninger suspenderes i den periode, hvor ikke-EU-varer oplagres på et godkendt toldoplæg i EU's toldområde

Tredjeland: Et land uden for EU-fællesmarkedet

U

V

Vilde akvatiske ressourcer: Fiskemel, fiskeolie mv., hvor fiskeriet er foregået i overensstemmelse med principperne i EU's fælles fiskeripolitik og FAO's "Code of Conduct for Responsible Fisheries" i det omfang, denne er implementeret i den fælles fiskeripolitik. Overholdelsen heraf sikres ved løbende kontrol og registrering af fiskeriet.

Vækstsæson: perioden fra en afgrøde bliver sået, til den er høstklar.

X

Æ

Ækvivalens: opfyldelse af samme mål og principper ved anvendelse af regler, der sikrer samme grad af sikkerhed for overensstemmelse

Ø

Økologisk produktion: produktion der er certificeret og følger de økologiske produktionsmetoder, i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen.

Økologisk sort, der er egnet til økologisk produktion: en sort som er kendetegnet ved en høj grad af genetisk og fænotypisk diversitet mellem de individuelle reproduktive enheder, og er resultatet af økologiske avlsaktiviteter.

Økologierklæring: erklæring der udsteds til de økologiske primærproducenter, underlagt Landbrugsstyrelsens økologikontrol. Erklæringen indeholder oplysninger om producenten og dennes produktion.

Økologistatuserklæring: udstedt af leverandøren med entydig henvisning til partiets økologiske oprindelse og identitet. Kaldes også en partidokumentation.

Å

Bilag 2. Mærkningseksempel for foderblandinger

Foder mærkes i henhold til den generelle foderstoflovgivning, og skal desuden mærkes med følgende:

GRISEGUF

Fuldfoder til slagtesvin

Kan anvendes i økologisk produktion i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 834/2007 og nr. 889/2008.

Indhold af økologiske fodermidler opgjort i tørstof: x %

Indhold af omlægnings-fodermidler opgjort i tørstof: x %

Samlede indhold af foderstoffer af landbrugsoprindelse opgjort i tørstof: x %

Økologiske fodermidler:

Byg
Ærter
Rapskage, DK
Havre
Solsikkekager, afskallet
Grønmel
Sojabønner, toasted

Omlægnings-fodermidler:

Hvede
Havre

Kan anføres:

- Skal ved anvendelse i økologisk jordbrug suppleres med grovfoder
- Autorisationsnummer for produktionsstedet
- Mindst 20 % af indholdet af økologiske foderblandinger til svin og fjerkræ, består af fodermidler af dansk oprindelse på årsbasis

Kontrolmyndighed:

DK-ØKO-050

Bilag 3. Produkter, der i særlige tilfælde kan bruges til plantebeskyttelse på økologiske afgrøder

Produkterne kan bruges, hvor du har vurderet, at der er fare for afgrøden. Herunder afgrøder på marker og i væksthuse, hvor omlægningen er begyndt.

Det er altid en forudsætning for brugen af plantebeskyttelsesmidler, at de er godkendt af Miljøstyrelsen til den relevante afgrøde og anvendelse. I bilag 2 er kun opremset de aktivstoffer, der indgår i produkter, som ved seneste revision af vejledningen, er godkendt i Danmark af Miljøstyrelsen. Godkendte plantebeskyttelsesmidler opdateres løbende i Miljøstyrelsens database: <http://mst.dk/kemi/database-for-bekaempelses-midler/bmd/>

1. Stoffer af vegetabilsk eller animalsk oprindelse

Navn	Beskrivelse, krav til sammensætning og brugsbetingelser
Azadirachtin ekstrakt udvundet fra <i>Azadirachta indica</i> (Neem træ)	Insekticid.
Basisstoffer	Kun basisstoffer i henhold til artikel 23, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 (1), og som er omfattet af definitionen af »fødevarer« i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 (2) af vegetabilsk eller animalsk oprindelse. Stoffer, der ikke skal anvendes som herbicider, men udelukkende til bekæmpelse af skadedyr og sygdomme Se listen i bilag 2.1 over de basisstoffer, som ved seneste revision af denne vejledning, er godkendte og som må anvendes af økologer
Bivoks ^A	Som fysisk barriere til beskyttelse af sår på træer
Laminarin	Til stimulering af planters egne forsvarsmekanismer. Tang skal enten være dyrket økologisk i overensstemmelse med artikel 6d eller høstet på en bæredygtig måde i overensstemmelse med artikel 6c
Feromoner	Lokkemiddel; forstyrrelse af seksuel adfærd; kun i fælder og dispensere
Pebermynte- og rapsolie	Er tilladt, dog ikke som herbicid.
Pyrethriner udvundet af <i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i>	Insekticid; kun produkter uden piperonylbutoxid.
Repellenter (lugt), vegetabilske eller animalske (fårefedt)	Vildtafskrækkende middel Kun på ikke-spiselige dele af afgrøder, og hvor afgrøden ikke indtages af får eller geder Aktivstoffer som anført i bilaget til gennemførelsesforordning (EU) nr. 540/2011 (nr. 249)
<i>Salix</i> spp. (også kendt som pilebarkekstrakt)	Se beskrivelse i bilag 2.1

^A Dette stof falder ikke ind under pesticidforordningen 1107/2009 pga. udelukkende fysisk virkning.

2. Mikroorganismer og stoffer der produceres af disse, der bruges til biologisk bekæmpelse af skadegørere og sygdomme

Navn	Beskrivelse, krav til sammensætning og brugsbetingelser
<p>Mikroorganismer (bakterier, virus og svampe):</p> <p>Godkendte plantebeskyttelsesmidler indeholdende mikrobiologiske aktivstoffer opdateres løbende i Miljøstyrelsens database: http://mst.dk/kemi/database-for-bekampelsesmidler/bmd/</p>	<p>Kun i midler, der er godkendt af Miljøstyrelsen og ikke er af GMO* oprindelse.</p> <p>I beskrivelsen oplysningerne opdelt i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Godkendt anvendelse - (Godkendt mindre anvendelse) <p><i>Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 540/2011 af 25. maj 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 for så vidt angår listen over godkendte aktivstoffer (EUT L 153 af 11.6.2011, s. 1).</i></p>
<i>Adoxophyes orana</i> Granulovirus	Larver af frugtskrælviklere (<i>Adoxophyes orana</i>) i æbler og pærer
<i>Ampelomyces quisqualis</i> AQ10	Meldug i grøntsager, prydplanter og jordbær i væksthuse
<i>Bacillus amyloliquefaciens</i> MBI 600	Bejdsning af rapsfrø mod rodhalsråd, rapsjordlopper og jordlopper (Bejdsning af rybsfrø mod rodhalsråd, rapsjordlopper og jordlopper)
<i>Bacillus firmus</i> I-1582	Nematoder i gulerødder på friland
<i>Bacillus subtilis</i> QST 173	Svampesygdomme i væksthusekulturer af jordbær, tomat, peber og aubergine, samt i salat og gulerødder på friland (Bakteriesygdomme i æbler, pærer, kirsebær og blommer; svampesygdomme i prydplanter og planteskolekulturer; svampeangreb i hindbær, brombær, solbær, jordbær, agurk, drue-agurk, squash og løg på friland samt svampeangreb i squash, aubergine, tomat, peber og salat i væksthuse)
<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>azawai</i> GC-91	Larver af sommerfugle i kål på friland, på tomater, agurker og peberfrugt i væksthuse, på prydplanter og planteskolekulturer i væksthuse og på friland samt i æbler, pærer, kirsebær og blommer (Larver af sommerfugle i jordbær, salat, spinat og krydderurter i væksthuse; i jordbær, salat, spinat, kålroer, majroer, glasskål, jordskok, havefrøafgrøder og krydderurter samt korsblomstafgrøder (vår- og vinterraps, sennep, rybs og olieræddike) til fremavl af frø på friland; larver af sommerfugle i solbær, ribs, stikkelsbær, brombær, hindbær, aronia, hyben og blåbær på friland)
<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM 65-52	Larver af sørgemyg i prydplanter og planteskolekulturer dyrket i væksthuse (Larver af sørgemyg i krydderurter og salat i væksthuse. Bekæmpelse af stankelbenslarver på golfbaner)
<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS 351	Larver af sommerfugle (<i>Lepidoptera</i> arter) i grøntsager og prydplanter i væksthuse og på friland

	(Uglelarver, herunder gammauglelarver, i økologisk dyrkede bederoer; larver af sommerfugle i jordbær, salat, spinat, krydderurter i væksthuss; larver af sommerfugle i jordbær, salat, spinat, kålroer, majroer, glasskål, jordskok, havefrøafgrøder og krydderurter samt korsblomstafgrøder (vår- og vinterraps, sennep, rybs og olieræddike) til fremavl af frø på friland; larver af sommerfugle i solbær, ribs, stikkelsbær, brombær, hindbær, aronia, hyben og blåbær på friland)
<i>Beauveria bassiana</i> ATCC 74040	Mellus og væksthusspindemider i grøntsager og jordbær i væksthuss
<i>Beauveria bassiana</i> GHA	Mellus i pryddplanter i væksthuss (Trips i pryddplanter i væksthuss)
<i>Coniothyrium minitans</i> CON/M/91-08	Knoldbægersvamp i salat og raps (<i>Sclerotinia</i> spp. i gulerødder)
<i>Cydia pomonella</i> Granulovirus (CpGV)	Larver af æbleviklere (<i>Cydia pomonella</i>) i æbler, pærer og kvæde.
<i>Gliocladium catenulatum</i> J1446	Svampesygdomme, forårsaget af <i>Pythium</i> , <i>Phytophthora</i> , <i>Rhizoctonia</i> , <i>Fusarium</i> og gråskimmel (<i>Botrytis cinerea</i>) i grøntsager, krydderurter og pryddplanter (spiselige og ikke-spiselige kulturer), til bekæmpelse af agurkesyge (<i>Didymella bryoniae</i>) i agurker, samt til bekæmpelse af gråskimmel udbragt med bier i jordbær og hindbær (Svampesygdomme på golfbaner)
<i>Lecanicillium muscarium</i> Ve6	Mellus i agurker, tomater, peberfrugter, jordbær og pryddplanter i væksthuss
<i>Metarhizium anisopliae</i> var. <i>anisopliae</i> F52	Larver af væksthussnudebiller i pryddplanter, planteskolekulturer, buskfrugt samt jordbær Insekter i løg og porre på friland, samt jordbær, grøntsager og gerbera i væksthuss (Trips i jordbær, bærbuske, pryddplanter og planteskolekulturer)
<i>Phlebiopsis gigantea</i> VRA 1835	Forebyggelse af rodfordærver (sporeinfektion) på nåletræstød, specielt fyr og gran
<i>Pseudomonas chlororaphis</i> MA 342	Bejdsning af byg til bekæmpelse af svampesygdomme (Stribesyge (<i>Drechslera graminea</i>) og bygpladplet (<i>Drechslera teres</i>)) Bejdsning af hvede og tritcale mod udsæds bårer stinkbrand (<i>Tilletia tritici</i>), hvedebrunplet (<i>Septoria nodorum</i>) og spireskadede <i>Fusarium</i> i vår- og vinter hvede samt vår- og vinter tritcale
<i>Streptomyces</i> K61	Frø- og jordbårer svampesygdomme i frugt bærende grøntsager; bladgrønt og krydderurter; pryddplanter, potte- og snitkulturer; pryddplanter, stiklinger; sætteløg; småplanter af pryddplanter og grøntsager samt frø og frøplanter af pryddplanter, grøntsager og krydderurter i væksthuss
<i>Trichoderma harzianum</i> T22	Svampesygdomme i grøntsager og pryddplanter i væksthuss, i gulerødder og salat på friland samt i etablerede græsarealer (golfgreens og boldbaner)
<i>Verticillium albo-atrum</i> WCS850	Forebyggelse af elmesyge i elmetræer

Spinosad	Insekticid Kun hvis der træffes foranstaltninger til begrænsning af risikoen for vigtige parasitoider og risikoen for udvikling af resistens.
----------	--

3. Andre stoffer end dem nævnt i tabel 1 og 2

Navn	Beskrivelse, krav til sammensætning og brugsbetingelser
Calcium hydroxid (læsket kalk)	Se bilag 2.1
Diammoniumfosfat	Kun til brug som lokkemiddel i fælder
Kuldioxid	Gasning af insekter i opbevaret korn
Ferrifosfat eller Jernfosfat (jern (III) orthophosfat)	Mod snegle (Molluscicid)
Paraffinolie	Insekticid, acaricid (midemiddel)
Kalium- og natriumhydrogencarbonat (også kendt som kalium- og natriumbicarbonat)	Se bilag 2.1
Kvartssand	Afskrækkende middel mod rådyr/dådyr/hjorte i fx juletræsplanter
Svovl	Fungicid, acaricid (midemiddel)

Bilag 3.1 Basisstoffer

4. Basisstoffer. Kun basisstoffer i henhold til artikel 23, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 (1), og som er omfattet af definitionen af »fødevarer« i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 (2) af vegetabilsk eller animalsk oprindelse. Stoffer, der ikke skal anvendes som herbicider, men udelukkende til bekæmpelse af skadedyr og sygdomme.

Navn	Beskrivelse, krav til sammensætning og brugsbetingelser	Link**
Equisetum arvense L. aggerpadderok	Mod skurv og meldug i æbler, pærer og agurker mod tidlig skimmel og septoria bladplet i tomater	Link
Chitosanhydrochlorid (Godkendt. Skal være af animalsk oprindelse)	Kan anvendes som naturlig stimulator mod patogene svampe og bakterier i frugt og bær, grønsager, korn og krydderier.	Link
Fruktose	Kan anvendes som naturlig stimulator af naturlige plantebeskyttelses mekanismer i æbler mod æblevikler	Link
Lecithin	Kan anvendes som fungicid i æbler og ferskner, stikkelsbær, grønsager, salat, vårsalat, endivie, tomater, blomster og vin	Link
Sakkarose / Sukrose	Kan anvendes som naturlig stimulator af naturlige plantebeskyttelses mekanismer i æbler mod æblevikler og i majs mod majshalvmøl	Link
Eddike (Fødevarer godkendt, må indeholde maks. 10% eddikesyre)	Kan anvendes som fungicid og baktericid i behandling frø af hvede, byg og grønsager samt til desinfektion af beskæringsudstyr i en lang række træer	Link
Valle	Kan bruges som fungicid i Agurker, Squash og Græskar	Link
Solsikkeolie	Kan anvendes som fungicid mod ægte meldug i tomater på friland	Link

Brændenælde ekstrakt	Kan bruges som insekticid og fungicid i frugttræer, grønsager, bønner, roser mm.	Link
Sennepsfrøpulver opløst i vand	Frø desinfektion i hvede mod svampesygdomme	Link
Øl	Mod snegle (Molluscicid); anvendes i fælder	Link
Løgolie	Mod gulerodsfluen i rodfrugter	Link
Salix spp. (også kendt som pilebarkekstrakt)	Mod svampe i frugttræer (er ikke godkendt som basisstof til økologi, men må dog benyttes på samme måde)	Link
Natriumhydrogencarbonat (også kendt som natriumbicarbonat)	Mod skruv og meldug i frugt, bær og grøntsager, samt levermosser i potteplanter. (Er ikke godkendt som basisstof til økologi men må dog benyttes på samme måde)	Link
Calcium hydroxid (læsket kalk)	Må i økologi udelukkende anvendes som fungicid, kun til frugttræer, herunder planteskoler, til bekæmpelse af <i>Nectria galligena</i>	Link

**Link til review rapporter for de enkelte basisstoffer.

Se de specifikke brugsanvisninger for yderligere oplysninger. Disse kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Bilag 4. Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer og rengøringsmidler

Fodermaterialer, jf. KFO 889/2008 af 5. september 2008 (med senere ændringer), artikel 22, litra d og f, artikel 24 stk. 2, og artikel 25m, stk. 1													
1. Mineralske fodermidler													
	<ul style="list-style-type: none"> - Havsalt - Ubehandlet stensalt - Kalkholdige marine skaller - Kulsur algekalk (maerl) - Lithoamnion - Calciumgluconat - Calciumcarbonat - Magnesiumoxid (vandfrit magnesium) - Magnesiumsulfat - Magnesiumchlorid - Magnesiumcarbonat - Defluoriseret monocalciumphosphat - Defluoriseret dicalciumphosphat - Calciummagnesiumphosphat - Magnesiumphosphat - Mononatriumphosphat - Calciumnatriumphosphat - Natriumchlorid - Natriumbicarbonat - Natriumcarbonat - Natriumsulfat - Kaliumchlorid 												
2. Øvrige fodermidler													
	<ul style="list-style-type: none"> - Saccharomyces cerevisiae (ølgær) - Saccharomyces carlsbergiensis (ølgær) 												
3. Fodertilsætningsstoffer, der anvendes i foderstoffer, jf. KFO 889/2008 af 5. september 2008 (med senere ændringer), artikel 22, litra g), artikel 24, stk. 2, og artikel 25m, stk. 2. Fodertilsætningsstoffer, der er opført i dette bilag, skal godkendes i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003.													
3.1. Teknologiske tilsætningsstoffer													
a) Konserveringsmidler:	<table border="0"> <tr> <td>E 200</td> <td>Sorbinsyre</td> </tr> <tr> <td>E 236</td> <td>Myresyre</td> </tr> <tr> <td>E 237</td> <td>Natriumformiat</td> </tr> <tr> <td>E 260</td> <td>Eddikesyre</td> </tr> <tr> <td>E 270</td> <td>Mælkesyre</td> </tr> <tr> <td>E 280</td> <td>Propionsyre</td> </tr> </table>	E 200	Sorbinsyre	E 236	Myresyre	E 237	Natriumformiat	E 260	Eddikesyre	E 270	Mælkesyre	E 280	Propionsyre
E 200	Sorbinsyre												
E 236	Myresyre												
E 237	Natriumformiat												
E 260	Eddikesyre												
E 270	Mælkesyre												
E 280	Propionsyre												

	E 330	Citronsyre
b) Antioxidanter:	1b306(i) 1b306(ii)	Tocopherol-ekstrakt fra vegetabiliske olier Tocopherol-rige ekstrakter fra vegetabiliske olier (delta-rige)
c) Emulgatorer og stabilisatorer samt fortyknings- og geleringsmidler:	E 322	Lecithin, kun hvis fremstillet af økologiske råvarer (Anvendelsen er begrænset til foder til akvakulturdyr)
d) Bindemidler, antiklumpningsmidler:	E 412 E 535 E 551b E 551c 1m 558i E 559 E 560 E 561 E 562 E 566 1g 568 E 599	Guargummi Natriumferrocyanid, (Maksimumsdosis på 20 mg/kg NaCl, beregnet som ferrocyanid-anion) Kolloidal kiseltsyre Kiselgur (renset diatoméjord) Bentonit-montmorillonit Kaolinler, asbestfri Naturlig blanding af steatit og chlorit Vermiculit Sepiolit Natrolit-phonolit Clinoptilolit af sedimentær oprindelse Perlit
e) Tilsætningsstoffer til ensilage:	1k Enzymer og mikroorganismer 1k236 Myresyre 1k237 Natriumformiat 1k280 Propionsyre 1k281 Natriumpropionat	Anvendelsen er begrænset til produktion af ensilage, når vejforholdene ikke tillader en passende gæring.
3.2. Sensoriske tilsætningsstoffer	2b Aromastoffer, Kun ekstrakter af landbrugsprodukter	
	Castanea sativa Mill.: Kastanjeekstrakt	
3.3. Fodertilsætningsstoffer med ernæringmæssige egenskaber		
a) Vitaminer, provitaminer og kemisk veldefinerede stoffer med tilsvarende virkning		
3a Vitaminer og provitaminer:		<ul style="list-style-type: none"> - Udvundet af landbrugsprodukter - Hvis udvundet syntetisk, kan kun de, der er identiske med vitaminer udvundet af landbrugsprodukter anvendes til enmavede og akvakulturdyr. - Hvis udvundet syntetisk, kan kun vitaminer af type A, D og E, der er identiske med vitaminer udvundet af landbrugsprodukter, anvendes til drøvtyggere
3a920 Vandfrit betain		<ul style="list-style-type: none"> - Kun for enmavede dyr - Kun af naturlig oprindelse og hvis af økologisk oprindelse
b) Sporstoffer:	E1 3b101 3b103 3b104	<u>Jern:</u> Jern(II)carbonat (siderit) Jern(II)sulfat, monohydrat Jern(II)sulfat, heptahydrat

	<p><u>Jod:</u></p> <p>3b201 Kaliumjodat</p> <p>3b202 Calciumjodat</p> <p>3b203 Coatet granulat af calciumjodat, vandfrit</p> <p><u>Kobolt:</u></p> <p>3b301 Cobolt(II)acetattetrahydrat</p> <p>3b302 Cobolt(II)carbonat</p> <p>3b303 Cobalt(II)carbonathydroxid (2:3)monohydrat</p> <p>3b304 Coatet granulat af cobalt(II)carbonathydroxid (2:3)monohydrat med overfladebehandling</p> <p>3b305 Cobalt(II)sulfatheptahydrat</p> <p><u>E4 Kobber:</u></p> <p>3b402 Kobber(II)dicarbonathydroxid</p> <p>3b404 Kobberoxid</p> <p>3b405 Kobbersulfat, pentahydrat</p> <p>3b409 Kobberoxyklorid (TBCC)</p> <p><u>E5 Mangan:</u></p> <p>3b502 Mangan-(II)-oxid</p> <p>3b503 Mangansulfat, monohydrat</p> <p><u>E6 Zink:</u></p> <p>3b603 Zinkoxid</p> <p>3b604 Zinksulfat-heptahydrat</p> <p>3b605 Zinksulfat-monohydrat</p> <p>3b609 Zinkchloridhydroxid, monohydrat (TBZC)</p> <p><u>E7 Molybdæn:</u></p> <p>3b701 Natriummolybdatdihydrat</p> <p><u>E8 Selen:</u></p> <p>3b801 Natriumselenit</p> <p>3b810,3b811, 3b812, 3b813, 3b817 Selenberiget gær inaktiveret</p>
4. Zootekniske tilsætningsstoffer	
4a, 4b, 4c og 4d	Enzymer og mikroorganismer
5. Produkter til rengøring og desinficering af bygninger og anlæg til husdyr, jf. KFO 889/2008 af 5. september 2008 (med senere ændringer), artikel 23, stk. 4	

- Kalium-natriumsæbe
- Vand og damp
- Læsket kalk
- Kalk
- Ulæsket kalk
- Natriumhypoklorit (for eksempel blegevand)
- Kaustisk soda
- Kaliumhydroxid
- Hydrogenperoxid
- Naturlige planteekstrakter
- Citronsyre, pereddikesyre, myresyre, mælkesyre, oxalsyre og eddikesyre
- Alkohol
- Salpetersyre (mælke- og mejeriudstyr)
- Fosforsyre (mælke- og mejeriudstyr)
- Formaldehyd
- Produkter til rengøring og desinficering af yver og malkeudstyr
- Natriumcarbonat

Bilag 5. Liste over ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler

Tilladelse	Betegnelse: (Produkter, der er sammensat af eller kun indeholder de nedenfor anførte stoffer)	Beskrivelse, krav til sammensætning og brugsbetingelser:
A	Fast husdyrgødning	Produkt fremstillet ved blanding af husdyrgødning og vegetabilsk materiale (strøelse) Ikke fra jordløst husdyrbrug
A	Tørret fast husdyrgødning, herunder tørret fjerkrægødning	Ikke fra jordløst husdyrbrug
A	Kompost af husdyrgødning, herunder fjerkrægødning og komposteret fast husdyrgødning	Ikke fra jordløst husdyrbrug
A	Flydende husdyrgødning (gylle, ajle m.m.)	Anvendes efter kontrolleret gæring og/eller passende opblanding Ikke fra jordløst husdyrbrug
B	Komposteret eller forgæret blanding af husholdningsaffald	Produktet fremstillet af kildesorteret husholdningsaffald, der er blevet underkastet kompostering eller anaerob forgæring med henblik på produktion af biogas Kun vegetabilsk og animalsk husholdningsaffald Skal være produceret i et lukket og overvåget indsamlingssystem, som er godkendt af medlemsstaten Maksimal koncentration i mg pr. kg tørstof: cadmium: 0,7, kobber: 70, nikkel: 25, bly: 45, zink: 200, kviksølv: 0,4, chrom (i alt): 70, chrom (VI): ikke påviselig
A	Tørv	Må kun anvendes i forbindelse med havebrug (gartnerier, blomster- og trædyrkning, planteskoler)
A	Kompost fra svampedyrkning	Det oprindelige vækstmedium må kun være fremstillet af produkter i dette bilag
A	Ekskrementer fra orme (ormekompost) og fra insekter	
A	Guano	
A	Komposteret eller forgæret blanding af vegetabilsk materiale	Produkt fremstillet af blandinger af vegetabilsk materiale, der er blevet underkastet kompostering, eller der er sket en anaerob forgæring med henblik på produktion af biogas
B	Biogasfermentat indeholdende animalske biprodukter, som er nedbrudt	Animalske biprodukter (herunder biprodukter fra vilde dyr) af kategori 3 og mave- og tarmindhold af kategori 2 (kategori 2 og 3 som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009

	sammen med materiale af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, som anført i dette bilag	må ikke være fra jordløst husdyrbrug. Processerne skal være i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EU) nr. 142/2011. Anvendes ikke på de spiselige dele af afgrøder
B	Følgende produkter eller biprodukter af animalsk oprindelse: blodmel hovmel hornmel benmel eller aflimet benmel fiskemel kødmel fjernmel uld pels (1) hår mejeriprodukter hydrolyserede proteiner (2)	1) Maksimal koncentration af chrom (VI) i mg pr. kg tørstof: ikke påviselig 2) Anvendes ikke på de spiselige dele af afgrøder
A	Produkter eller biprodukter af vegetabilsk oprindelse til gødsning	Eksempler: F.eks. mel af olieåger/-skrå, kakaoskaller, maltspirer
B	Hydrolyserede proteiner af vegetabilsk oprindelse	
A	Alger og algeprodukter	Når de er fremkommet direkte ved: i) fysisk behandling, herunder tørring, frysning og formaling ii) ekstraktion med vand eller syre og/eller basiske vandige opløsninger iii) gæring
A	Savsmuld og træflis	Træ, der ikke er kemisk behandlet efter fældning
A	Komposteret bark	Træ, der ikke er kemisk behandlet efter fældning
A	Træsæbe	Træ, der ikke er kemisk behandlet efter fældning
A	Blødt råfosfat	Produktet skal være som defineret i gældende regler om gødning. Du kan få mere information om dette hos Landbrugsstyrelsen. Cadmiumindhold på højst 90 mg/kg P ₂ O ₅
A	Aluminiumcalciumfosfat	Må kun bruges på basisk jord (pH>7,5) Produktet skal være som defineret i gældende regler om gødning. Du kan få mere information om dette hos Landbrugsstyrelsen. Cadmiumindhold på højst 90 mg/kg P ₂ O ₅
A	Jernværksslagger (thomasfosfat)	Produktet skal være som defineret i gældende regler om gødning. Du kan få mere information om dette hos Landbrugsstyrelsen.
A	Kaliumråsalt (kainit, sylvinit, m.m.)	Produktet skal være som defineret i gældende regler om gødning. Du kan få mere information om dette hos Landbrugsstyrelsen.
A	Kaliumsulfat, der muligvis indeholder magnesiumsalt	Produkt, der er fremstillet af kaliumråsalt ved en fysisk udvindingsproces, og som muligvis også indeholder magnesiumsalte
A	Vinasse og vinasseekstrakt	Undtagen vinasse fra salmiakproduktion

A	Calciumcarbonat (kridt, mergel, pulveriseret kalksten, algekalk, fosfatholdigt kridt)	Kun naturligt forekommende
B	Bløddyrssaffald	Kun hvis det stammer fra bæredygtigt fiskeri, som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 7, i Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013, eller økologisk akvakultur
B	Æggeskaller	Ikke fra jordløst husdyrbrug
A	Calciumcarbonat og magnesiumcarbonat	Kun naturligt forekommende F.eks. dolomitkalk, pulveriseret magnesiumholdig kalksten
A	Magnesiumsulfat (kieserit)	Kun naturligt forekommende
A	Calciumchloridopløsning	Behandling af blade på æbletræer efter påvist calciummangel
A	Calciumsulfat (gips)	Produkter defineret i punkt 1 i bilag ID til forordning (EF) nr. 2003/2003 Kun naturligt forekommende
A, B	Kalkslam fra sukkerfabrikker	Biprodukt fra sukkerproduktion af sukkerroer og sukkerrør
A	Kalkslam fra vakuumsaltproduktion	Biprodukt fra vakuumsaltproduktionen fra saltlage, der findes i bjergene
A	Rent svovl	Produkter defineret i bilag ID.3 til forordning (EF) nr. 2003/2003
A	Sporstoffer	Uorganiske mikronæringsstoffer opført i del E i bilag I til forordning (EF) nr. 2003/2003
A	Natriumchlorid	
A	Stenmel og ler	
B	Leonardit (rå, organisk aflejring rig på humussyrer)	Kun hvis det fremkommer som biprodukt ved minedrift
B	Humus- og fulvosyre	Kun hvis opnået ved uorganiske salte/opløsninger med undtagelse af ammoniumsalt eller opnået fra rensning af drikkevand
B	Xylit	Kun hvis det fremkommer som biprodukt ved minedrift (f.eks. som biprodukt ved udvinding af brunkul)
B	Chitin (polysaccharid udvundet af skal fra krebsdyr)	Kun hvis det stammer fra akvakulturproduktion eller bæredygtigt fiskeri, som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 7, i Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013, eller økologisk akvakultur
B	Organisk rig aflejring fra ferskvandsområder dannet ved udelukkelse af ilt (f.eks. sapropel)	Kun økologiske sedimenter, der er biprodukter af ferskvandsforvaltning eller udvundet af tidligere ferskvandsområder Hvor det er relevant, bør udvinding ske på en måde, der medfører minimal påvirkning af vandmiljøet Kun sedimenter, som hidrører fra kilder fri for kontaminering af pesticider, persistente organiske miljøgifte og benzinlignende stoffer Maksimal koncentration i mg pr. kg tørstof: Cadmium: 0,7, kobber: 70, nikkel: 25, bly: 45, zink: 200, kviksølv: 0,4, chrom (i alt): 70, chrom (VI): ikke påviselig
B	Biokul — pyrolyseprodukt fremstillet af en række af organiske stoffer af vegetabilisk oprindelse og anvendt som gødningsstoffer	Kun fra plantemateriale uforarbejdet eller forarbejdet med produkter, der er optaget i bilag II Maksimal værdi på 4 mg polycykliske aromatiske kulbrinter (PAHs) pr. kg tørstof (DM). Denne værdi skal fornyes hvert andet år og tage hensyn til risikoen for akkumulering på grund af flere ansøgninger«

Bilag 6. Liste over blanketter, som findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside

Landbrugsstyrelsen har udarbejdet en række standardblanketter, som I kan bruge.

Blanketter for virksomheder:

- Ansøgning om autorisation til produktion, behandling, opbevaring, import, salg og eksport af økologiske produkter til brug for den økologiske jordbrugsproduktion.
- Ansøgning om autorisation som økologisk foderstofvirksomhed.
- Anmeldesskema til Den økologiske Frødatabase.
- Erklæring forud for anmeldelse i Den økologiske Frødatabase.
- Kontrolattest/importcertifikat til import af økologiske produkter fra lande uden for EU (tredjeland)

Øvrige blanketter vedr. økologisk produktion:

- Anmeldelse af udlejning/bortforpagtning af bygning.
- Anmeldelse af leje/tilforpagtning af bygning.
- Anmeldelse af tørring og rensning på en ikke-økologisk bedrift eller virksomhed.
- Erklæring om adskillelse under rensning/tørring på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed.
- Ansøgning om økologisk status for indsamlede vilde planter eller plantedele.
- Sælgers erklæring om GMO-frihed

Bilag 7. Eksempel på rapport til JAS certificerede importør

To JAS certified importer

Invoice No. : ABCD-123

Commodity Name	Lot Number	Organic Products		JAS Logos	
		Quantity	Weight	Number of Attaching	Date of Attaching
Strawberry plants	Abc-123	1.000	500 kg	1000	April 1. 2013
Red Cabbage	Abc-456	500	1.250 kg	500	April 2. 2013
Havanna Chili	Def-137	10	8 kg	10	May 3. 2013

Date

Signature of the person in charge of attaching JAS logos

Bilag 8. GMO risikoliste foderproduktion.

Baggrund.

Alle økologi autoriserede virksomheder skal kunne dokumentere at der ikke har været benyttet GMO (genmodificeret organismer) i deres produktion, og at virksomheden i det mindste har forsøgt at sikre sig at ingen råvarer, tilsætningsstoffer og hjælpemidler indeholder eller er fremstillet ved hjælp af genmodificeret materiale.

Risikoen for forurening af GMO eller GM-materiale samt utilsigtet indhold i et produkt afhænger bl.a. af de råvarer eller ingredienser, der anvendes ved fremstillingen. De varer, hvor der er risiko for at de indeholder GMO, er opdelt i to forskellige grupper, gruppe 1, består af højrisiko produkter, mens gruppe 2 indeholder råvarer hvor sandsynligheden for at der er et indhold af GMO eller GM materialer er væsentligt lavere. De krav der stilles til virksomhedens dokumentationsbehov eller forbyggende tiltag er forskellige mellem disse to grupper (se nedenfor under hver gruppe). For råvarer, der ikke er inkluderet i nogen af grupperne, kræves der ingen særlig handling.

Certifikater, der viser, at råvaren er økologisk, er samtidig et certifikat om, at produktet ikke produceres enten med eller fra GMO. Men for nogle varer er der risiko for GMO eller GM-materiale i forsyningskæden, i sådan tilfælde kan prøvetagning og analyser være den sikreste måde at dokumentere, at råmaterialerne er fri for forurening med GMO eller GM-materiale. Hvis foderet fremstilles i en fabrik, hvor der også fremstilles GMO-foder, kan man ikke udelukke forureningsmuligheden og derfor bør virksomheden i deres egenkontrolprogram analysere foderet for GMO eller GM-forurening.

I økologireglerne for foder til grise og fjerkræ kan der under visse forhold indgå små mængder konventionelle ingredienser (forlængelsen af 5% proteinfoder)¹⁹². Hvis der benyttes konventionelle ingredienser, skal producenten fremlægge et specifikt certifikat (erklæring om gmo frihed) om, at råvaren eller tilsætningsstoffet ikke er fremstillet ved hjælp af GMO'er for de råvarer, der fremgår af nedenstående liste. For højrisiko råvarerne (især når de ikke er økologiske) opnås den bedste GMO frihedsgaranti hvis råvaren eller tilsætningsstoffet er prøvetaget og analyseret for GMO.

EU reguleringen accepteres spor af EU godkendte GMO'er eller GM-materialer i økologiske råvarer og produkter, hvis andelen ikke overstiger 0,9%¹⁹³, forudsat at forureningen er utilsigtet og bla. Ikke skyldes dårlig adskillelse eller anden situation hvor tilstrækkelig forebyggelse ville kunne undgå forureningen.

Gruppe 1. Produkter hvor der er en høj risiko for indeholde af GMO eller GM-materiale

I gruppe 1 indgår følgende typer af produkter:

1. Produkter fra afgrøder der kommercielt dyrkes i større omfang. Hvis kommerciel dyrkning ikke finder sted inden for EU, og kun eksisterer i et par andre lande, angives de relevante lande i kolonnen "Fra".
2. Produkter fra GMO afgrøder som markedsføres inden for EU i betydelige mængder
3. Der er kendte tilfælde af GMO eller GM-forurening, muligvis fra et bestemt land (angivet i kolonnen "Fra"), selv om der ikke er nogen kommerciel dyrkning. Et eksempel er hør fra Canada, hvor GMO blev fundet så sent som i 2009, selv om den kommercielle GMO-dyrkning af hør i Canada ophørte i 1998.

¹⁹² Brugen af 5% ikke økologisk proteinfoder er blevet forlænget for grise og fjerkræ

¹⁹³ For GMO af typer der ikke er godkendt indenfor EU gælder alle produkter og råvarer (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, artikel 16.2 og præambel 26)

I forbindelse med virksomhedens egenkontrolsprogram bør der være taget særlige forholdsregler hvis der enten opbevares, produceres eller udføres aktivitet med produkter i ovenstående gruppe. I forbindelse med økologikontrollen skal resultaterne af egenkontrols aktiviteterne altid gennemgås.

Råvare og produkter	Fra*	Eksempel på produkter
Bomuldsprodukter	Alle lande	Bomuldsfrø kage
Hørfrø og hørprodukter	Canada	Hørfrøs kager
Majs og majsprodukter	Alle lande	Majsmel, Fibre, Majsstivelse
Raps og rapsprodukter	USA, Canada, Australien	Rapsolie kager, rapspiller
Ris og risprodukter	Kina, USA, Iran, Australien og New Zealand	Fibre
Soja og sojaprodukter	Alle lande	Sojapiller, sojakager, sojamel, fibre

* "Fra" refererer til lande, hvor produktet er blevet dyrket

Gruppe 2. Produkter med lav risiko for indehold af GMO eller GM-materiale

I gruppe 2 indgår følgende typer af produkter:

1. Forarbejdet¹⁹⁴ produkter fra afgrøder der findes kommercielt dyrkning af GMO afgrøder i større omfang.
2. Forarbejdet produkter fra GM-afgrøder som markedsføres inden for EU i betydende mængder.
3. Produkter fra afgrøder der dyrkes forsøgmæssigt, men ikke kommercielt og ikke i nogen større omfang.
4. Produkter fra GMO-afgrøder som er godkendt for markedsføring indenfor EU, men hvor det ikke findes nogen omfattende handel med disse.
5. Produkter som kan være producerede af genmodificerede mikroorganismer (GMMO)

2a Produkter som kan være producerede med eller indeholder GMO (genmodificerede organismer)

Råvare og produkter	Fra*	Eksempel på produkter
Raps og rapsprodukter	Alle lande foruden: Canada, USA, Australien	Rapsolie kager, rapspiller
Risprodukter	Alle lande foruden: Kina, USA, Iran, Australien og New Zealand	Fibre
Sukkerroe produkter	USA, Canada	Melasse
Rørsukker produkter	Brasilien	Melasse
Solsikkeprodukter	Alle lande	Solsikke kager
Jordnød produkter	USA	Jordnød kager
Forarbejdet majsprodukter	Alle lande	Maltodextrin, Stivelse, HVP (hydrolyserede planteprotein)
Forarbejdet sojaprodukter	Alle lande	HVP (hydrolyserede planteprotein)
Fiskemel fra opdrættet fisk	Alle lande	
Alfalfa/Luzern	Canada, USA, Australien	

* "Fra" refererer til lande, hvor produktet er blevet dyrket

Verifikationskrav

- GMO frihedserklæring.

¹⁹⁴ Med forarbejdet produkter menes der i denne kontekst produkter, hvor råmaterialerne har været underkastet en proces, der medføre at det ikke meningsfuldt at lave en GMO-analyse.

2b Tilsætningsstoffer og proceshjælpemidler, der kan produceres med eller indeholde GMMO (GMO'er)

Verifikationskrav

For tilsætningsstoffer og proces hjælpemidler:

- GMO frihedserklæring som refererer til de mikroorganismer, der anvendes i processen. (Til fremstilling af gær og bakterier skal certifikatet henvise til produktet. Indholdet af GMMO må ikke overstige 0,9%.)

Tilsætningsstof og proces hjælpemiddel	Eksempel
Antioxidanter	
Bakteriepreparat, mikroorganismer	
Enzymer	
Fodergær (Saccharomyces spp)	Fermenteringsbiprodukter
Konserveringsmiddel	Organisk syrer og deres salter
Stabiliserings- og emulgeringsmiddel	Natriumalginat (fiskfoder), Xantangummi
Vitaminer	

GMO frihedserklæring

GMO-frihedserklæringen kan være baseret på at afgrøderne er dyrket i et land, hvor det ikke er tilladt at dyrke GM udgaver af den aktuelle afgrøde, og at det kan påvises, at kontinuiteten i forsyningskæden er blevet opretholdt, dvs. at partiet kun håndteres i systemer, hvor der ikke er GMO eller i lukkede beholdere.

Frihedserklæringen kan også være baseret på en prøveudtagning på kritiske kontrolpunkter i overensstemmelse med IP-principperne (identitetsbeskyttelsessystem).

Erklæringen skal som minimum indeholde: Produktnavn og partinummer

Erklæringen kan være en af følgende to alternativer:

- Sælgers erklæring i henhold til bilag XIII i Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008
- En tekst der minder om nedenstående:

"Jeg bekræfter herved, at dette produkt ikke er blevet" lavet "eller" med "genetisk modificerede organismer (GMO'er) som defineret i artikel 2 og 9 i Rådets forordning (EF) Nr. 834/2007. Hvis der er nogen oplysninger, der strider mod nøjagtigheden af denne erklæring, forpligter jeg mig til omgående at informere vores kunder samt det kontrolorgan/kontrolmyndighed som kunderne er underlagt."

Bilag 9. Aktivitetstyper og underkategorier.

Landbrugsproduktion

Landbrugsproduktion omfatter de aktiviteter der udføres hos primærproducenterne samt enkle aktiviteter der udføres hos de økologiske forsyningsvirksomheder. Uforarbejdede produkter omfatter udover ikke behandlet produkter også produkter, der f.eks. er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, renset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet¹⁹⁵.

Følgende kategorier findes under aktiviteten:

- Uforarbejdede plante og planteprodukter
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter
- Sankning

Tilberedning

Aktiviteten omfatter forarbejdede produkter, foder og fødevarer der fremkommer ved forarbejdning af uforarbejdede produkter. Aktiviteten omfatter også produktionen af de stoffer, der er nødvendige for fremstillingen eller for at give produkterne særlige egenskaber. Følgende kategorier findes under aktiviteten.

- Foder
- Foderblandinger
- Foderblandinger til fisk
- Øvrige fodermidler
- Vitamin og mineralblandinger
- Tørrede græsprodukter
- Foderkorn

Distribution

Distribution dækker over virksomheder der transportere økologisk produkter og ikke er omfattet af registreringsfritagelsen i afsnit 1.5. Følgende kategorier findes under aktiviteten.

- Transport af levende dyr
- Transport i løs vægt

Opbevaring

Opbevaringsaktiviteten dækker over opbevaring af økologiske produkter der ikke er præemballerede se mere her. Følgende kategorier findes under aktiviteten:

- Foder
- Foderblanding
- Sædekorn
- Græs- og markfrø
- Grøntsagsfrø
- Planter til salg
- Læggekartofler
- Gødning
- Uforarbejdede plante og planteprodukter
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter
- Sankning

¹⁹⁵ RFO jf. Artikel 2, stk. 1, litra n), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004

- Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler
- Plantebeskyttelsesprodukter

Markedsføring

Omfatter aktiviteter indenfor salg, markedsføring samt anden overførsel, som finder sted med eller uden vederlag. Aktiviteterne udover selve salget også den direkte distributionen, der udføres af virksomheden selv. Følgende kategorier findes under aktiviteten:

- Foder
- Foderblanding
- Sædekorn
- Græs- og markfrø
- Grøntsagsfrø
- Planter til salg
- Læggekartofler
- Gødning
- Uforarbejdede plante og planteprodukter
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter
- Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler
- Plantebeskyttelsesprodukter

Import

Disse aktiviteter omfatter udelukkende import fra tredjelande, dvs. ikke produkter der indkøbes i EU, EØS lande samt Schweiz.

- Foder
- Foderblanding
- Sædekorn
- Græs- og markfrø
- Grøntsagsfrø
- Planter til salg
- Læggekartofler
- Gødning
- Uforarbejdede plante og planteprodukter
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter
- Sankning
- Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler
- Plantebeskyttelsesprodukter

Eksport

Disse aktiviteter omfatter udelukkende eksport til tredjelande, dvs. ikke produkter der sælges til EU, EØS lande samt Schweiz.

- Foder
- Foderblanding
- Sædekorn
- Græs- og markfrø
- Grøntsagsfrø
- Planter til salg
- Læggekartofler
- Gødning
- Uforarbejdede plante og planteprodukter
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter
- Sankning

- Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler
- Plantebeskyttelsesprodukter

Planter, frø og gødning

Aktiviteterne indenfor denne gruppe omfatter produktionen af hjælpestoffer til de økologiske primærproducenter. Følgende kategorier findes under aktiviteten:

- Sædekorn
- Græs- og markfrø
- Grøntsagsfrø
- Planter til salg
- Læggekartofler
- Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler
- Plantebeskyttelsesprodukter mm.



Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk